

ความรู้ และพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี

นางสาวรัชต์พริษฐา พันธุ์ดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
วิชาเอกการพัฒนาครอบครัวและสังคม สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2555

Knowledge and Plastic Bag Using Behavior of Families in Nonthaburi Province

Miss Rachpharittha Pundee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Home Economics in Family and Social Development

School of Human Ecology

Sukhothai Thammathirat Open University

2012

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความรู้ และพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี

ผู้วิจัย นางสาวรัชต์พริษา พันธุ์ดี รหัสนักศึกษา 2507000095

ปริญญา คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนาครอบครัวและสังคม)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์รัชนิกร โชติชัยสถิตย์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา
ธนวิบูลย์ชัย ปีการศึกษา 2555

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษา (1) ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี (2) พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี (3) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี (4) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี และ (5) ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้ คือ ผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 400 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรงของเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามส่วนที่ 2 และ 3 ใช้สูตร KR 20 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.85 และ 0.87 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไค-สแควร์ และค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกของครอบครัวส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับสูง (2) พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง (3) คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัว ด้านอายุ รายได้ และลักษณะที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (4) คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัว ด้านสถานภาพการสมรส อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และลักษณะที่อยู่อาศัยของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (5) ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสัมพันธ์ต่ำ ($r = .274$)

คำสำคัญ ความรู้เรื่องถุงพลาสติก พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติก ถุงพลาสติก

Thesis title: Knowledge and Plastic Bag Using Behavior of Families in Nonthaburi Province

Researcher: Miss Rachparittha Pundee; **ID:** 2507000095;

Degree: Master of Home Economics (Family and Social Development);

Thesis advisors: (1) Ratchaneekorn Chotechaisatit, Associate Professor;

(2) Dr. Jintana Tanavibulchai, Associate Professor; **Academic year:** 2012

Abstract

The aims of this research were to study 1) about plastic bag knowledge among families in Nonthaburi Province 2) about plastic bag using behaviors among families in Nonthaburi Province 3) the relation between personal attributes and plastic bag knowledge among families in Nonthaburi Province 4) the relation between personal attributes and plastic bag using behaviors of families in Nonthaburi Province and 5) the relation between plastic bag knowledge and plastic bag using behaviors of families in Nonthaburi Province.

The samples were 400 family food providers in Nonthaburi Province identified using stratified sampling method. Research tool was a questionnaire created by the researcher. The validity of the content by the Index of Congruence. Reliability was tested with KR20 and Cronbach alpha coefficient was 0.85 and 0.87. Data collection was conducted utilizing a structured questionnaire and analyses included frequency, percentage, average, standard deviation, chi-square, and Pearson's correlation coefficient.

Research findings showed that 1) plastic bag knowledge among families was high level. 2) plastic bag using behaviors among families was medium level. 3) personal attributes of family food providers in age income and housing type were significantly correlated with plastic bag knowledge at the .05 level. 4) personal attributes of family food providers in marital status, age, education, occupation, income and housing type were significantly correlated with plastic bag using behaviors at the .05 level and 5) plastic bag knowledge and plastic bag using behaviors were significantly correlated at the .05 level with a low correlation coefficient ($r = .274$).

Keywords: Plastic bag knowledge, Plastic bag using behavior, Plastic bag.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจากประธานกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์วันทนี วาสิกะสิน อาจารย์ที่ปรึกษาหลักสูตร ศาสตราจารย์รัชนิกร โชติชัยสถิตย์ ที่ปรึกษาร่วมรองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ธนวิบูลย์ชัย และผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัยทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาตรวจพิจารณา ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเมตตาและให้ความสนใจอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร. สำอาง สืบสมาน และ Professor Adrian Sleigh ศูนย์วิจัยและสร้างเสริมสุขภาพคนไทยและโครงการวิจัยสุขภาพที่ให้การส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องทุนการศึกษาในครั้งนี้ และขอขอบคุณคณะทำงาน TCS ทุกท่านที่คอยช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณพ่อแม่ที่ให้กำเนิด ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อวรพงษ์ คุณแม่เสาวณี พฤษธิสาริกกร คุณสุภี เขียมสุขุม และคุณอุษณีย์ จงจิระ ที่ให้การเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนมาด้วยความรักและความเข้าใจ ขอขอบคุณอาจารย์ทัศนีย์ เมฆสุทัศน์ ที่คอยส่งเสริมด้านการศึกษา ขอขอบคุณอาจารย์จิรามร หัสเนตร ที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ด้วยความเอาใจใส่ที่เต็มไปด้วยความเมตตา ขอขอบคุณนุชจรี กมลสุขอุดม คุณสุทธินันท์ แพงทรัพย์ และคุณจินตนา ภาชนะทิพย์ที่คอยช่วยเหลือในทุก ๆ เรื่อง ขอขอบคุณชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดนนทบุรีเป็นอย่างสูงที่ประสานงานลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนาม ขอขอบคุณคุณน้ำทิพย์ ทวีถาวร และคุณรวีภา สมศรี ที่คอยช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล ขอขอบคุณอาจารย์อัจฉรา ทองดี อาจารย์เกยูร ดีประเสริฐ คุณบังอร ปิยะนุช คุณยุวดี สุขสุเสียง และคุณเพชรดา เพ็ชรรัตน์ ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

นอกจากนี้ขอขอบคุณคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

รัชต์พริษฐา พันธุ์ดี

พฤษภาคม 2556

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติก.....	8
พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติก.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	45
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	68
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	68
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	69
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	72
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73

สารบัญ (ต่อ)

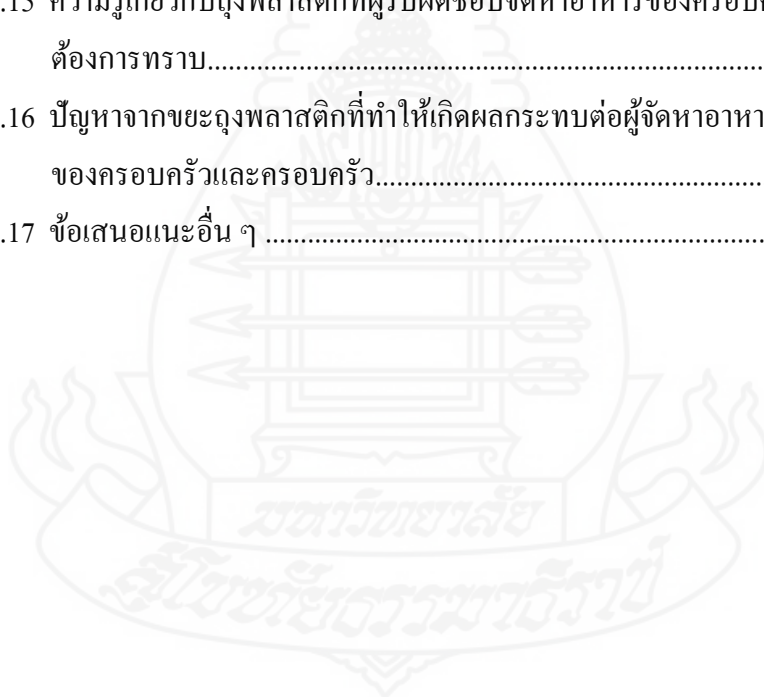
	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลทั่วไป.....	76
ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกของครอบครัว.....	79
ตอนที่ 3 พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว.....	80
ตอนที่ 4 ปริมาณการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว.....	85
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์.....	87
ตอนที่ 6 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ.....	103
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	106
สรุปการวิจัย.....	106
อภิปรายผล.....	109
ข้อเสนอแนะ.....	115
บรรณานุกรม.....	117
ภาคผนวก.....	127
ก ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ (แบบสอบถาม).....	128
ข แบบสอบถาม.....	130
ค หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	139
ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	145
จ จำนวน และร้อยละคะแนนความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติก.....	151
ประวัติผู้วิจัย.....	155

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	28
ตารางที่ 2.2	30
ตารางที่ 2.3	39
ตารางที่ 3.1	69
ตารางที่ 4.1	76
ตารางที่ 4.2	79
ตารางที่ 4.3	80
ตารางที่ 4.4	80
ตารางที่ 4.5	85
ตารางที่ 4.6	85
ตารางที่ 4.7	86
ตารางที่ 4.8	87
ตารางที่ 4.9	90
ตารางที่ 4.10	92

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.11 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในภาพรวม.....	94
ตารางที่ 4.12 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวัน.....	97
ตารางที่ 4.13 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมจัดการขยะจากถุงพลาสติก.....	99
ตารางที่ 4.14 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว.....	102
ตารางที่ 4.15 ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกที่ผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวต้องการทราบ.....	103
ตารางที่ 4.16 ปัญหาจากขยะถุงพลาสติกที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้จัดหาอาหารของครอบครัวและครอบครัว.....	104
ตารางที่ 4.17 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	105

สารบัญภาพ

	หน้า
รูปภาพที่ 2.1 จำนวนถุงพลาสติกต่อครั้งที่ได้รับจากการซื้อสินค้าที่ห้างสรรพสินค้า.....	34
รูปภาพที่ 2.2 แสดงการดำเนินการกับถุงพลาสติกที่ใช้แล้ว.....	40
รูปภาพที่ 2.3 วิธีการกำจัดขยะของครัวเรือนทั่วประเทศ.....	41

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“ถุงพลาสติก” (Plastic Bag) เป็นอีกหนึ่งภาชนะที่นิยมใช้สำหรับบรรจุอาหารและสิ่งของเครื่องใช้ เนื่องจากความสะดวกสบายในการใช้และจัดหาเพื่อการดำเนินชีวิตประจำวันเมื่อต้องไปจับจ่ายใช้สอยสินค้าต่าง ๆ อีกทั้งยังมีต้นทุนในการผลิตที่ต่ำ โดยในช่วงระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา มีการนำพลาสติกมาใช้มากขึ้นสาเหตุมาจากความพยายามในการหาวัสดุทดแทนกระดาษ โลหะ และแก้วในรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากพลาสติกมีน้ำหนักเบา ทนทาน และมีความยืดหยุ่น ทำให้พลาสติกมีข้อดีเหนือกว่าวัสดุอื่น นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์จากพลาสติกจะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้าและสามารถนำไปผลิตเป็นบรรจุภัณฑ์ที่มีความคงทน แข็งแรงรวมทั้งสามารถขึ้นรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลากหลายรูปแบบ ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้มีการใช้พลาสติกเพิ่มขึ้น (กรมควบคุมมลพิษ 2548: 1-1) โดยถุงพลาสติกที่ใช้ทั่วไปในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นถุงพลาสติกบรรจุอาหารทั้งร้อนและเย็น แต่คนส่วนใหญ่อาจไม่ทราบถึงคุณสมบัติของถุงร้อนและถุงเย็นเท่าที่ควร จึงมักมีการนำมาใช้อย่างไม่ถูกต้อง ทำให้อาหารนั้นไม่ปลอดภัยต่อการบริโภคเพราะมีการปนเปื้อนของสารที่เป็นอันตรายจากพลาสติกสู่อาหารทำให้เสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งได้ อย่างไรก็ตามการใช้พลาสติกบรรจุอาหารควรนำมาใช้ให้ถูกต้อง ถุงร้อนควรใช้บรรจุของร้อนและอาหารที่มีไขมัน ส่วนถุงเย็นใช้บรรจุของทั่วไปหรืออาหารแช่แข็ง แต่เนื่องจากการผลิตถุงพลาสติกบรรจุอาหารที่ไม่ได้มาตรฐานทำให้มีสารเจือปนในพลาสติก เมื่อนำมาใช้ใส่อาหาร สารเหล่านั้นอาจจะละลายปนเปื้อนในอาหารอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ แม้จะไม่เกิดพิษทันทีแต่สารเหล่านี้จะสะสมสารพิษในร่างกายและก่อให้เกิดพิษแบบเรื้อรัง โดยเฉพาะผู้บริโภคที่เป็นเด็กหรือผู้สูงอายุอาจได้รับอันตรายได้ง่ายกว่าบุคคลทั่วไป (กระทรวงสาธารณสุข: 2552) และข้อสำคัญอีกประการหนึ่งคือถุงพลาสติกมีแนวโน้มการรั่วไหลของสารปรุ่่งแต่ง สารประกอบที่เป็นพิษในกระบวนการผลิตอีกด้วย (วัลลภ คล้ายพงษ์ และคณะ: 2553) นอกจากนี้ ถุงพลาสติกยังเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดภาวะโลกร้อนยังมีการใช้ถุงพลาสติกมากเท่าไรปริมาณก๊าซคาร์บอน ไดออกไซด์ที่ถูกปล่อยสู่ชั้นบรรยากาศโลกจากการกิจกรรมการผลิตและเผาทำลายถุงพลาสติกก็จะยิ่งสูงมากขึ้นตามมา (อินทรชัย พาณิชกุล:

2554) สำหรับเรื่องของการลดการใช้ถุงพลาสติกในประเทศไทยนั้น แม้จะยังไม่มียุทธศาสตร์หรือแผนการในการใช้ถุงพลาสติกอย่างเข้มงวดเหมือนหลาย ๆ ประเทศ แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็พยายามผลักดันโครงการรณรงค์เสริมสร้างจิตสำนึกการรับรู้ถึงปัญหาขยะถุงพลาสติกอย่างต่อเนื่อง โดยที่ผ่านมาได้มีหลาย ๆ องค์กรที่ออกมารณรงค์เรื่องของการลดการใช้ถุงพลาสติกอย่างมากมาย แต่ยังไม่มีการรณรงค์ไหนที่นำไปสู่การลงมือปฏิบัติจริงและเห็นเป็นรูปธรรมจะพบเพียงแค่การจัดเป็นแคมเปญในระยะสั้น ๆ เท่านั้น ทำให้ปริมาณการใช้ไม่ได้ลดลงจากปีก่อน ๆ แต่อย่างไรก็ดี มีหน้าซ้ายยังมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นจากเดิมอีกด้วย (สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม: 2554)

จากปัญหาการขาดความรู้ของประชาชนที่มีต่อการใช้ถุงพลาสติก ซึ่งหากใช้ผิดวิธี ผิดประเภทจะมีผลต่อสุขภาพ เช่น การนำถุงพลาสติกที่ไม่สามารถอุ่นด้วยเตาไมโครเวฟได้ไปอุ่นในเตาไมโครเวฟ การใช้ถุงพลาสติกร้อนบรรจุอาหารขณะร้อนจัดเป็นเวลานาน ๆ หรือการนำถุงพลาสติกที่ใช้บรรจุอาหารนำกลับมาใช้บรรจุอาหารอีกครั้ง อาจจะทำให้มีปริมาณสารละลายออกมาเพิ่มขึ้นถึงแม้ว่าจะมีการล้างทำความสะอาดอย่างดีแล้วก็ตาม (สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค: 2554) ในส่วนของการขาดความรู้ด้านการจัดการขยะจากพลาสติกจะเห็นได้ว่าประชาชนที่อาศัยอยู่นอกเขตเมือง มีรูปแบบการจัดการขยะจากพลาสติกโดยการเผา เนื่องจากถุงพลาสติกเป็นสิ่งทำลายยาก ผลจากการจัดการถุงพลาสติกโดยการเผาจะก่อให้เกิดมลภาวะที่เป็นพิษและเป็นอันตรายต่อสุขภาพ โดยสารเคมีจากถุงพลาสติกเข้าสู่ร่างกายทำให้เกิดโรคมะเร็งไข้เจ็บต่าง ๆ (ปราณี วิเศษ: 2547) ทั้งนี้ปัญหาในเรื่องของการขาดความรู้ของประชาชนอาจเนื่องมาจากการให้ความรู้โดยการรณรงค์ยังไม่ถึงกลุ่มเป้าหมาย ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาของสมนึก ชัชวาล (2543) ที่พบว่าข่าวสารด้านการป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของขยะพลาสติกและการกำจัดขยะพลาสติกส่วนใหญ่มักจะเผยแพร่ในรูปแบบของเอกสารทางวิชาการของทางราชการ เป็นหนังสือวิชาการที่อยู่ในห้องสมุด เป็นบทความที่เผยแพร่ทางวารสารหรือทางอินเตอร์เน็ตอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้ ซึ่งในการป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะที่สำคัญ คือการลดขยะที่แหล่งกำเนิด (Source reduction) จากครัวเรือนซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดที่สำคัญในฐานะผู้บริโภค โดยอาศัยขบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน สุทธิรักษ์ สุจริตตานนท์ (2549: 203) และกรมควบคุมมลพิษ (2548: 3-10) การที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชน ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้นวิธีการหนึ่งที่นิยมใช้กันคือการให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อให้เกิดความตระหนักและเกิดจิตสำนึกในการที่จะแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม (มนัส สุวรรณ 2539: 186) ซึ่งการเปลี่ยนรูปแบบวิถีชีวิตใหม่นั้น ต้องอาศัยการปลูกฝังจากครอบครัวเนื่องจากเป็นหน่วยย่อยที่ทำหน้าที่ผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นสมาชิกใหม่ให้แก่สังคม ทำหน้าที่เลี้ยงดูอบรมสมาชิกให้มีพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ

สติปัญญาอารมณ์และสังคม (David M.Klein & Jame M.White 1996) ครอบครัวยังเป็นที่กำหนด พฤติกรรมและ ประสบการณ์ให้แก่เด็กตั้งแต่แรกเกิด ประสบการณ์ในวัยเด็กที่สะสมจากครอบครัวย่อมก่อให้เกิดบริโภคนิสัยที่ติดตัวเรื่อยมา ซึ่งนิสัยการบริโภคนิสัยมีอิทธิพลต่อภาวะโภชนาการของแต่ละบุคคล (ศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ 2544: 37)

“จังหวัดนนทบุรี” เป็นพื้นที่ที่ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา โดยแม่น้ำเจ้าพระยาแบ่งพื้นที่จังหวัดออกเป็นสองส่วน คือ ฝั่งตะวันออก และฝั่งตะวันตก ปัจจุบันพื้นที่ของจังหวัดในบางอำเภอซึ่งเคยเป็นสวนผลไม้ต่าง ๆ และมีเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานครก็ค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงเป็นที่อยู่อาศัยของประชาชนที่ได้อพยพมาจากทุกภาคของประเทศ พื้นที่บางส่วนของบางอำเภอยังเป็นที่ยอมรับการขยายตัวในด้านอุตสาหกรรมมีการจัดสรรที่ดินและก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมขึ้นอย่างหนาแน่น (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนนทบุรี: 2554) จากการเป็นที่รองรับการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมและการอยู่อาศัยของประชาชนที่หลั่งไหลกันเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร ทำให้มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่อปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งการกำจัดขยะมูลฝอยของจังหวัดนนทบุรีในปัจจุบันจะใช้วิธีการขนถ่ายจากอำเภอต่าง ๆ ไปไว้ยังแหล่งกำจัดขยะที่ตำบลคลองขวาง อำเภอไทรน้อย ในพื้นที่ประมาณ 186 ไร่ มีองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี (อบจ.) เป็นผู้ดูแล ซึ่งในอนาคตจะมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ (ชัยพล ทรงสุนทรวงศ์ สมศรี ทองชั้น และศรีธัญญา กังพานิชกุล 2552: 11) ดังนั้น การควบคุมปริมาณขยะจากการใช้ถุงพลาสติกจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งของจังหวัดนนทบุรี ซึ่งวิธีการหนึ่งที่จะช่วยในการปรับพฤติกรรมของครอบครัวคือ การให้ความรู้ในเรื่องโทษภัยและวิธีการในการจัดการกับขยะประเภทถุงพลาสติกอย่างถูกวิธี โดยในการให้ความรู้ดังกล่าวนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบถึงพื้นฐานความรู้และพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในปัจจุบันของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี ทั้งในด้านการเลือกใช้ถุงพลาสติกและการจัดการกับขยะถุงพลาสติกในชีวิตประจำวัน เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการในการรณรงค์ป้องกันและให้ความรู้ที่เหมาะสมกับครอบครัวในจังหวัดนนทบุรีต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

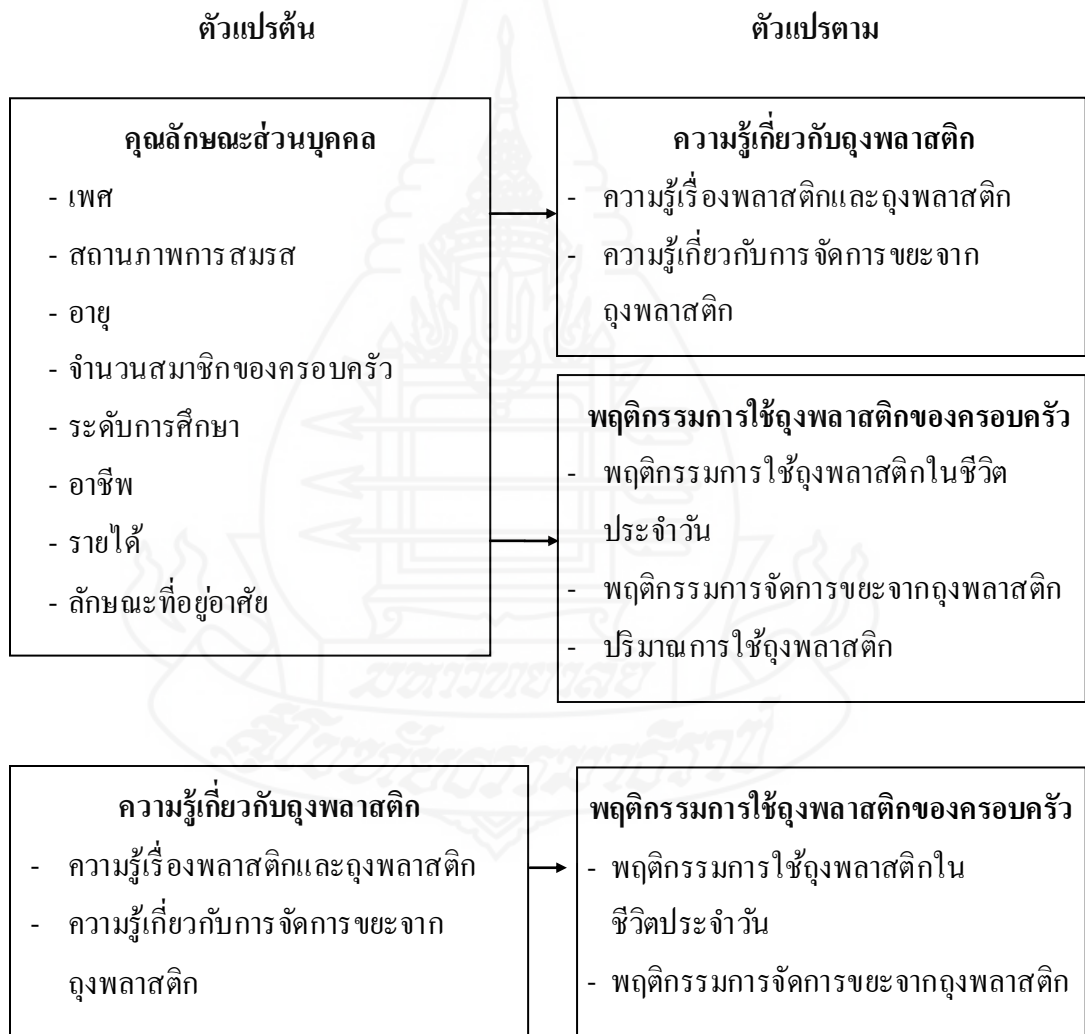
- 2.1 เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี
- 2.2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี
- 2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี

2.4 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้
ถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี

2.5 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกกับพฤติกรรมการใช้
ถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังต่อไปนี้

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 คุณลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี

4.2 คุณลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี

4.3 ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ หมายถึง ผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ในเขตการปกครองส่วนภูมิภาค จำนวน 6 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง อำเภอไทรน้อย และอำเภอปากเกร็ด

กลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ หมายถึง ผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัว ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ในเขตการปกครองส่วนภูมิภาค จำนวน 6 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง อำเภอไทรน้อย และอำเภอปากเกร็ด ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวน 400 คน

5.2 ด้านตัวแปร

5.2.1 ตัวแปรชุดที่ 1 ประกอบด้วย

- 1) ตัวแปรต้น ได้แก่คุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย
 - (1) เพศ
 - (2) สถานภาพการสมรส
 - (3) อายุ
 - (4) จำนวนสมาชิกของครอบครัว
 - (5) ระดับการศึกษา
 - (6) อาชีพ
 - (7) รายได้

(8) ลักษณะที่อยู่อาศัย

2) ตัวแปรตาม 'ได้แก่'

(1) ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติก

(2) พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว

5.2.2 ตัวแปรชุดที่ 2 ประกอบด้วย

1) ตัวแปรต้น 'ได้แก่' ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติก

2) ตัวแปรตาม 'ได้แก่' พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 คุณลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็น ผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัว 'ได้แก่' เพศ สถานภาพการสมรส อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และลักษณะที่อยู่อาศัย

6.2 ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติก หมายถึง การรับรู้ของผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัว ใน 2 ประเด็น คือ

6.2.1 ความรู้เรื่องพลาสติกและถุงพลาสติก ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับประเภทคุณสมบัติของถุงพลาสติก และอันตรายจากถุงพลาสติก

6.2.2 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะจากถุงพลาสติกอย่างถูกวิธี ประกอบด้วย วิธีการกำจัดขยะในรูปแบบต่าง ๆ เช่น วิธีการทิ้งขยะ การคัดแยกขยะ และการลดขยะจากถุงพลาสติกด้วยวิธีการ 3R 'ได้แก่' การใช้ซ้ำ (Reuse) การลดการใช้ (Reduce) และการแปรรูปใช้ใหม่ (Recycle)

6.3 พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว หมายถึง การแสดงออกของผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวที่มีการเลือกใช้ถุงพลาสติกที่ถูกต้องตามประเภทโดยคำนึงถึงอันตรายจากถุงพลาสติกและการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติก โดยพิจารณาจาก 2 ประเด็น คือ

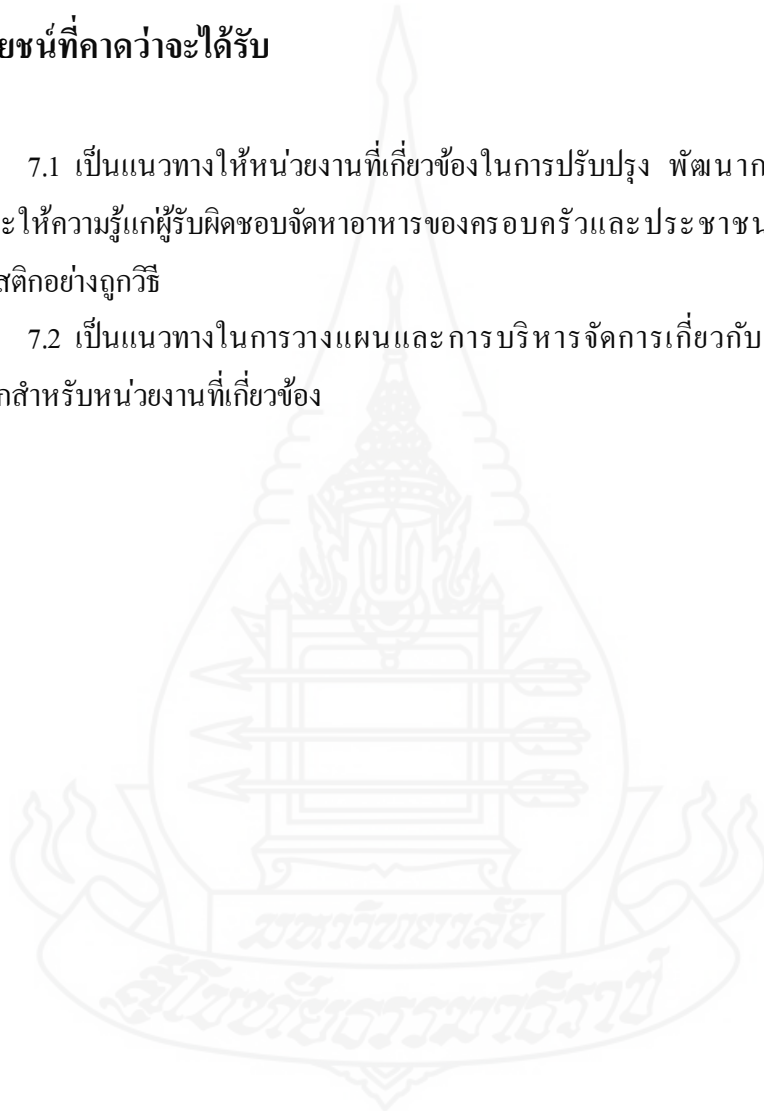
6.3.1 พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย การจัดหาอาหารของครอบครัว การเลือกใช้ภาชนะสำหรับบรรจุอาหารหรือสินค้าอื่นที่ซื้อจากตลาดหรือร้านค้า ห้างสรรพสินค้า ร้านสะดวกซื้อ

6.3.2 พฤติกรรมการจัดการขยะจากถุงพลาสติก ภายหลังจากใช้ถุงพลาสติกบรรจุอาหารหรือสินค้าอื่น ๆ ประกอบด้วย วิธีการทิ้งขยะ การคัดแยกขยะ และการลดขยะจากถุงพลาสติกด้วยวิธีการ 3R ได้แก่ การใช้ซ้ำ (Reuse) การลดการใช้ (Reduce) และการแปรรูปใช้ใหม่ (Recycle)

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 เป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุง พัฒนาระบบการในการรณรงค์ และให้ความรู้แก่ผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวและประชาชนทั่วไปในเรื่องการใช้ถุงพลาสติกอย่างถูกวิธี

7.2 เป็นแนวทางในการวางแผนและการบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดการขยะจากถุงพลาสติกสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง ความรู้ และพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารจากตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย โดยสรุปเนื้อหาได้ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติก
2. พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติก
4. งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติก
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติก

1. ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติก

1.1 ความรู้เรื่องพลาสติกและถุงพลาสติก

1.1.1 ประวัติความเป็นมาของพลาสติก

สมชาย พวงเพิกสีก (2550: 124-126) กล่าวถึง “พลาสติก” ว่ามาจากรากศัพท์ภาษากรีกว่า *plastikas* ซึ่งหมายความว่า หล่อหรือหลอมเป็นรูปร่างได้ง่าย ทั้งนี้เพราะพลาสติกสามารถนำมาหล่อให้เป็นรูปร่างต่าง ๆ ตามแบบ โดยใช้ความร้อนและแรงอัดเพียงเล็กน้อย จุดหลอมตัวของพลาสติกอยู่ระหว่าง 80 - 350 องศาเซลเซียส ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชนิดของพลาสติกจะเห็นได้ว่าจุดหลอมตัวของพลาสติกต่ำกว่าโลหะมาก

มนุษย์เริ่มรู้จักพลาสติกจากการใช้ประโยชน์ของปฏิกิริยาเคมี และทำพลาสติกขึ้นมาใช้เป็นครั้งแรก เมื่อ ค.ศ. 1868 โดย จอห์น เวสลีย์ ไฮแอท (John Wesley Hyatt) นักวิทยาศาสตร์ชาวอเมริกันได้ทำการทดลองผลิตวัสดุชนิดหนึ่งจากปฏิกิริยาของเซลลูโลสในเทรตกับการบูรผลิตภัณฑ์ดังกล่าวสามารถทำเป็นแผ่นแบนบาง มีความใสคล้ายกระจก แต่ม้วนหรืองอได้ และเรียกชื่อตามวัตถุดิบที่ใช้ว่า “เซลลูโลสในเทรต” ต่อมา พลาสติกชนิดนี้ได้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย และเป็นที่นิยม เรียกว่า “เซลลูลอยด์” (Celluloid) การพัฒนาผลิตภัณฑ์พลาสติกเชิงอุตสาหกรรมได้ดำเนินไปอย่างรวดเร็วทำให้มีพลาสติกชนิดอื่น ๆ เกิดขึ้นตามมาอีกมากมายและสำหรับอุตสาหกรรมพลาสติกในประเทศไทย เริ่มเกิดขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. 2500 ในระยะแรกมีการนำเข้าพลาสติกเรซินจากต่างประเทศ มาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์พลาสติก ต่อมาใน พ.ศ. 2506 ได้มีการก่อตั้งโรงงานอุตสาหกรรมผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกขนาดใหญ่ขึ้น แต่ยังคงต้องนำเข้าเรซินจากต่างประเทศ จนกระทั่งใน พ.ศ. 2514 ประเทศไทยจึงสามารถผลิตพลาสติกเรซิน คือ พีวีซี ได้เองเป็นชนิดแรก โดยปัจจุบันประเทศไทยสามารถผลิตพลาสติกได้อีกหลายชนิด เช่น พอลิเอทิลีน พอลิโพรพิลีน พอลิสไตรีน และพอลิเอสเตอร์ (ไพศาล นาคพิพัฒน์ 2550: 239)

พลาสติกเป็นผลผลิตของอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากกระบวนการกลั่นน้ำมันหรือแยกก๊าซธรรมชาติที่ขุดเจาะขึ้นมาจากแหล่งใต้พิภพ ใช้เทคโนโลยีและเครื่องจักรขั้นสูงทันสมัยมีขั้นตอนสลับซับซ้อนภายใต้ความดันสูงและอุณหภูมิสูงเพื่อทำให้ก๊าซธรรมชาติแตกตัวออกเป็นก๊าซอื่นอีกหลายชนิดสามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ก๊าซที่นำมาใช้ในกระบวนการสร้างผลิตภัณฑ์พลาสติกมาจากแหล่งกำเนิดซากพืชซากสัตว์ ซึ่งประกอบด้วย ธาตุไฮโดรเจนและธาตุคาร์บอนเป็นหลัก เมื่อทับถมกันเป็นเวลานานจะเปลี่ยนรูปเป็นน้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติหรือถ่านหิน ซึ่งมีองค์ประกอบของสารไฮโดรคาร์บอนเป็นส่วนใหญ่ และเมื่อนำไฮโดรคาร์บอนเหล่านี้มาเผาก็จะให้พลังงานแบบเดียวกับการเผาฟืน แต่ให้ความร้อนมากกว่าน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาตินี้เมื่อนำมาผ่านกระบวนการอันซับซ้อนและใช้เทคโนโลยีเครื่องจักรขั้นสูงก็จะสามารถสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์พลาสติกได้เป็นจำนวนมาก

1.1.2 ประเภทของพลาสติก และถุงพลาสติก

กรมควบคุมมลพิษ (2548: 25-27) กล่าวถึง “พลาสติก” ตามโครงสร้างและคุณสมบัติทางความร้อน (Structure and Thermal Properties) สามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ พลาสติกเทอร์โมเซต (Thermosetting Plastic) และพลาสติกเทอร์โมพลาสติก (Thermoplastic)

พลาสติกเทอร์โมเซต (Thermosetting Plastic) เป็นพลาสติกที่มีโครงสร้างตายเนื่องจากมีการเชื่อมต่อกันระหว่างสายโซ่ (Cross-Linked Structure) แข็งตัวด้วย

ความร้อนแบบไม่ย้อนกลับสามารถขึ้นรูปผลิตภัณฑ์รูปทรงต่าง ๆ ได้โดยทำให้แข็งตัวด้วยความร้อนในแม่แบบและเมื่อแข็งตัวแล้วจะมีความคงรูปสูงมาก เนื่องจากไม่สามารถหลอมเหลวได้อีก พลาสติกในกลุ่มนี้จึงจัดเป็นผลิตภัณฑ์พลาสติกประเภท “รีไซเคิลไม่ได้” ตัวอย่างพลาสติกในกลุ่มนี้ได้แก่ อีพอกซี (Epoxy) เมลามีน (Melamine) ยูเรีย (Urea) ฟีนอลิก (Phenolic) พอลิเอสเทอร์ไม่อิ่มตัว (Unsaturated Polyester) เป็นต้น

เทอร์โมพลาสติก (Thermoplastic) เป็นพลาสติกที่มีโครงสร้างเป็นสายโซ่ (Linear /Branched Chain Structure) หลอมตัวด้วยความร้อนและกลับแข็งตัวเมื่ออุณหภูมิลดต่ำลง พลาสติกชนิดนี้จัดเป็นวัสดุประเภท “รีไซเคิลได้” พลาสติกประเภทนี้ผลิตได้ในปริมาณมากและราคาถูก จึงเป็นพลาสติกที่มีการใช้งานแพร่หลาย โดยมีสัดส่วนการใช้งานมากกว่าร้อยละ 60 ตัวอย่างพลาสติกในกลุ่มนี้ได้แก่ พอลิเอทิลีน ทั้งชนิดความหนาแน่นต่ำ (Low-density Polyethylene:LDPE) และชนิดความหนาแน่นสูง (High-density Polyethylene:HDPE) พอลิโพรไพลีน (Polypropylene:PP) พอลิสไตรีน (Polystyrene:PS) พอลิไวนิลคลอไรด์ (Polyvinyl Chloride:PVC) พอลิเอทิลีนเทเลฟทาเลต (Polyethylene-terephthalate : PET)

ซึ่งสอดคล้องกับ สมพร ภวการคำดี และคนอื่น ๆ (2531: 123-125) ที่ได้แบ่งดูพลาสติกออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) **เทอร์โมพลาสติก (Thermoplastic)** เป็นพลาสติกที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้อีกหลังจากนำไปหลอมทำเป็นผลิตภัณฑ์ เช่น พอลิเอทิลีน พอลิโพรไพลีน พอลิสไตรีน พอลิเอสเทอร์ และพีวีซี เป็นต้น

2) **เทอร์โมเซตติง (Thermosetting)** เป็นพลาสติกที่มีรูปทรงถาวร เมื่อผ่านวิธีการผลิตโดยใช้ความร้อนและแรงอัด หรือผ่านกรรมวิธีการผลิตประเภทหล่อ พลาสติกชนิดนี้จะนำไปหลอมเหลวละลายนำกลับไปใช้ใหม่อีกไม่ได้ เช่น พอลิยูเรเทน อีพอกซี พอลิเอสเทอร์ชนิดไม่อิ่มตัว ฟีนอลิก เมลามีน และซิลิโคน เป็นต้น

ซึ่งกระบวนการในการผลิตพลาสติกที่ใช้กันโดยทั่วไปนั้น จะนำพลาสติกบริสุทธิ์ไปเติมวัสดุต่าง ๆ ที่เรียกว่า วัสดุแต่ง (Additive) เพื่อช่วยให้พลาสติกมีคุณสมบัติที่ต่างกันไป เพื่อประโยชน์ในการใช้งานและช่วยในการผลิต ซึ่งพลาสติกที่ใช้กันอย่างแพร่หลายและเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของมนุษย์ ได้แก่ ถุงพลาสติกที่นำมาใช้เป็นภาชนะบรรจุสิ่งของและอาหารประเภทต่าง ๆ เป็นที่คุ้นเคย พบเห็นและใช้กันทั่วไปทั้งตามท้องตลาด ซูเปอร์มาร์เก็ต ร้านจำหน่ายอาหารสำเร็จรูป หรือแม้กระทั่งในครัวเรือน ทั้งนี้เนื่องจากพลาสติกมีคุณสมบัติที่ต่าง ๆ เช่น เมื่อใช้บรรจุอาหารทำให้อาหารที่บรรจุอยู่ดูสะอาดน่ารับประทาน สามารถป้องกันอาหารมิให้สัมผัสกับสิ่งสกปรก ฝุ่นละออง หรือแมลงได้ มีความสะดวกต่อการใช้สอยและการ

ขนส่ง เนื่องจากมีน้ำหนักเบากว่าภาชนะบรรจุภัณฑ์ชนิดอื่น เช่น ขวด แก้ว หรือกระป๋อง ทั้งยังมีราคาถูกและหาได้ค่อนข้างง่าย

สำหรับการนำพลาสติกที่ใช้แล้วมาแปรรูปใช้ใหม่ หรือรีไซเคิล นิยมนำมาบดให้มีขนาดเล็กแล้วนำกลับเข้าสู่กระบวนการหลอมขึ้นรูปใหม่ โดยผสมกับเม็ดพลาสติกใหม่ (Virgin Material) ด้วยสัดส่วนที่เหมาะสม ถ้าเป็นพลาสติกผสมหรือไม่ทราบชนิดแน่นอนนิยมบดให้มีขนาดเล็กแล้วนำกลับเข้าสู่กระบวนการหลอม ขึ้นรูปเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดอื่นที่มีคุณสมบัติหรือมูลค่าต่ำลง ฉะนั้นการกำหนดรหัสแสดงชนิดของพลาสติกบนผลิตภัณฑ์จะช่วยจำแนกชนิดของผลิตภัณฑ์พลาสติกเพื่อการรีไซเคิลได้ โดยกำหนดสัญลักษณ์ชนิดของพลาสติกบนบรรจุภัณฑ์เพื่อให้ง่ายต่อการแยกชนิดบรรจุภัณฑ์พลาสติก

1) บรรจุภัณฑ์พลาสติก

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าพลาสติกมีชนิดหลากหลายแตกต่างกัน แต่มีพลาสติกเพียงแค่ 7 กลุ่ม ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะกลุ่มบรรจุภัณฑ์ (สากล ฐินะกุล เพชรดา อ้อชัยภูมิ และระเบียบ ภูผา 2548: 199-120) ได้แก่

(1) *ถุงพลาสติกชนิดของ* (นิยมเรียก “ถุงร้อน”) ส่วนใหญ่ใช้บรรจุอาหารมีสองประเภท คือ ชนิดโปร่งใส ผลิตจากพอลิโพรไพลีน (PP) และชนิดโปร่งแสง ผลิตจากพอลิเอทิลีน ความหนาแน่นสูง (HDPE) ถุงพลาสติกชนิดนี้จะถูกทิ้งเป็นขยะทันทีที่ใช้แล้ว เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นเศษอาหาร ทำให้นำกลับมาใช้หลอมใช้ใหม่ได้ยาก

(2) *ถุงหิ้ว* (T-shirt Bag) ส่วนใหญ่เป็นถุงที่ผลิตจาก พอลิเอทิลีน(PE) มีทั้งชนิดเนื้อบางใสผลิตจาก HDPE และชนิดหนาทึบผลิตจาก LDPE นิยมนำถุงชนิดนี้ไปใช้ใส่ของชำหรือเป็นถุงขยะในครัวเรือนและจะถูกทิ้งไปพร้อมขยะอื่นในที่สุด ที่พบในกองขยะส่วนใหญ่จะสกปรก เก่า ฉีกขาด ทำให้นำกลับไปหลอมใช้ใหม่ได้ยาก

(3) *ถุงลามิเนต* (Laminated Bag หรือ Multi-layer Bag) ส่วนใหญ่เป็นถุงที่ผลิตจากวัสดุหลายชนิดซ้อนกัน แต่ละชนิดหรือแต่ละชั้นจะมีคุณสมบัติเด่นแตกต่างกันไป นิยมใช้บรรจุสินค้าอุปโภคบริโภค เช่น น้ำยาล้างจาน น้ำยาปรับผ้านุ่ม รวมทั้งขนมขบเคี้ยว ถุงเหล่านี้ประกอบด้วยวัสดุหลากหลายชนิดทำให้เป็นขยะพลาสติกจัดการยากยังไม่มีวิธีที่สามารถจัดการนำขยะถุงลามิเนตกลับมาใช้ใหม่

(4) *หลอดบีบลามิเนต* (Laminated Collapsible Tube) เป็นหลอดที่ผลิตจากวัสดุหลายชนิดซ้อนกัน แต่ละชนิดหรือแต่ละชั้นจะมีคุณสมบัติเด่นแตกต่างกันไป นิยมใช้บรรจุสินค้าอุปโภคบริโภค เช่น ยาสีฟัน โฟมล้างหน้า แชมพู กริมนวดผม ฯลฯ หลอดบีบลามิเนตเป็นขยะพลาสติกที่จัดการยาก และไม่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้

(5) *กล่องลามิเนต (Laminated Box)* เป็นกล่องที่ผลิตจากวัสดุหลายชนิดซ้อนกัน แต่ละชนิดหรือแต่ละชั้นจะมีคุณสมบัติเด่นแตกต่างกัน นิยมใช้บรรจุนมสด น้ำผลไม้ กล่องลามิเนตเป็นขยะพลาสติกที่จัดการยากจึงถูกทิ้งทันที

(6) *กล่องโฟม/ถาดโฟม* เป็นกล่องถาดแบน ที่ผลิตจากโฟม พอลิสไตรีนชนิดฟีสตี โฟม ส่วนใหญ่บรรจุอาหารเมื่อใช้เสร็จจะถูกทิ้งทันที

(7) *ขวดพลาสติก* ไม่พบว่าหลงเหลือในกองขยะเพราะขายได้ราคา มีคนทำอาชีพรวบรวมรับซื้อขวดพลาสติกเพื่อนำกลับสู่กระบวนการรีไซเคิล แต่ขวดที่ใช้ตามครัวเรือนส่วนใหญ่มักถูกทิ้งในถังขยะ คนทำอาชีพขายเศษขยะจะรื้อถังและถุงขยะทำให้ขยะตกเกลื่อนกลาดสร้างความเดือดร้อนแก่ชุมชน

2) ประเภทของถุงพลาสติก

ถุงพลาสติกสำหรับบรรจุอาหาร (สมพร ภาวการคำดี และคนอื่นๆ 2531: 124 -125) จะรู้จักกันเพียง 2 ชนิด คือ ถุงพลาสติกธรรมดา หรือถุงเย็น และถุงร้อนหรือถุงใส แต่ในความเป็นจริงถุงพลาสติกที่นำมาบรรจุอาหารนั้นมีหลายชนิด มีลักษณะสีและคุณสมบัติต่างกันไป บางชนิดมีสีและโปร่งแสง บางชนิดมีสีขาวใส บางชนิดมีสีขาวขุ่นและทึบแสง บางชนิดมีสีต่าง ๆ เช่น น้ำตาล เขียว เหลือง ชมพู ฯลฯ บางชนิดทำจากพลาสติกเพียงชั้นเดียว แต่บางชนิดทำจากพลาสติกหลายชั้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมต่อการใส่เก็บถนอมอาหารแต่ละประเภทและในลักษณะที่แตกต่างกัน รวมทั้งเพื่อความสวยงามและดึงดูดความสนใจผู้บริโภค ซึ่งเราสามารถแบ่งถุงพลาสติกออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

(1) *ถุงพลาสติกธรรมดาหรือชั้นเดียว* เป็นถุงพลาสติกที่ทำด้วยพลาสติกชั้นเดียวมีลักษณะเป็นแผ่นบาง ๆ หรือฟิล์ม มีความหนาแตกต่างกัน ในปัจจุบันพลาสติกที่ใช้กันอยู่มีหลายชนิด ได้แก่ พอลิเอทิลีน (POLYETHYLENE) เป็นพลาสติกที่รู้จักและเรียกกันทั่วไปว่า “ถุงเย็น” มีคุณสมบัติป้องกันความชื้นผ่านเข้าออก มีความแข็งแรงและใส แต่ไม่สามารถป้องกันอากาศเข้าออกรวมทั้งบรรจุของร้อนจัดไม่ได้ พอลิโพรไพลีน (POLYPROPYLENE) หรือที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า “ถุงร้อน” เป็นพลาสติกที่มีความใสแสงสามารถผ่านได้ดี มีคุณสมบัติป้องกันความชื้นและสามารถทนทานความร้อนได้ถึงอุณหภูมิ 110 องศาเซลเซียส จึงมักใช้บรรจุอาหารที่ร้อน เซลลูโลส อะซิเตท (Cellulose Acetate) เป็นพลาสติกที่อากาศและความร้อนผ่านเข้าออกได้ จึงใช้บรรจุอาหารประเภทผักและผลไม้สดที่ต้องการระบายอากาศหรือหายใจเพื่อป้องกันมิให้เกิดการเน่าหรือเหี่ยวแห้ง พอลิเอสเทอร์ (Polyester) หรือที่เรียกกันทางการค้าว่า ไมลาร์ (Mylar) เป็นพลาสติกที่ป้องกันมิให้อากาศผ่านและทำให้เกิดสภาวะสูญญากาศ จึงใช้สำหรับบรรจุอาหารที่เมื่อสัมผัสกับอาหารแล้วจะทำปฏิกิริยากับอากาศ เกิดการเน่าเสีย พอลิสไตรีน (Polystyrene) มีคุณสมบัติและการ

ใช้งานคล้ายกับเซลลูโลส อะซีเตท นอกจากนี้ ยังมีถุงบรรจุอาหารที่ทำจากพลาสติกชนิดอื่น เช่น พอลิไวนิลคลอไรด์ (Polyvinyl Chloride) หรือ พีวีซี ใช้ทำถุงที่ต้องการคุณสมบัติทนความร้อน และไขมัน ถุงพลาสติกที่ทำจากไนลอน (Nylon) ซาราน (Saran) เป็นต้น

(2) **ถุงพลาสติกหลายชั้นประกบกัน** หรือที่เรียกกันว่าลามิเนต หมายถึง ถุงบรรจุอาหารที่ทำด้วยแผ่นพลาสติกหลายชนิดมาประกบกัน หรือการใช้พลาสติกฟิล์มมาประกบกับวัสดุอื่น เช่น อลูมิเนียม ฟอยล์ (Aluminium Foil) หรือกระดาษเพื่อให้มีคุณภาพต่างกัน กันแสงสว่าง อากาศ ความชื้น ไขมัน กลิ่น รวมทั้งคุณสมบัติในการรักษาคุณภาพอาหารตามต้องการ อาทิ ถุงบรรจุอาหารที่ผ่านการประกบของพอลิเอสเตอร์และพอลิเอทิลีนสามารถทนความร้อนได้ดีและดีมได้ สำหรับการบรรจุอาหารแบบสุญญากาศทำจากแผ่นประกบของไนลอน พอลิเอทิลีนถุงบรรจุอาหารแห้งทำจากแผ่นประกบของอลูมิเนียมบาง ๆ และไวนิลอะซีเตท การบรรจุอาหารที่ทำให้แห้งโดยวิธีเยือกแข็งแบบสุญญากาศ (Freezedrying) ทำจากแผ่นประกบของไมลาร์อลูมิเนียมบาง ๆ และพอลิเอทิลีนถุงพลาสติกชนิดดีมในน้ำเดือด และทำให้เป็นสุญญากาศได้ ทำจากพอลิเอทิลีนเคลือบด้วยซารานประกบกับพอลิเอสเตอร์ ใช้ได้ดีกับอาหารที่ไม่ต้องการสัมผัสกับอากาศและใช้ถุงนั้นอุ่นอาหารได้โดย ถุงพลาสติกชนิดกันแสงสว่าง ความชื้น และก๊าซ ทำจากพอลิเอทิลีนประกบกับแผ่นอลูมิเนียมบางทั้ง 2 ด้าน รวมเป็น 3 ชั้น เหมาะสำหรับการใช้บรรจุอาหารสำเร็จรูปพวกซูปแห้งหรืออาหารอื่น ๆ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังสามารถจำแนกประเภทของถุงพลาสติก ตามลักษณะการใช้งาน สามารถจำแนกออกเป็น 4 ประเภท คือ (กรมการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ 2547: 9-3 - 9-4)

(1) **ถุงพลาสติกเย็น** เป็นถุงที่ใช้บรรจุสิ่งของที่มีอุณหภูมิปกติหรือมีความเย็น ผลิตจากเม็ดพลาสติกชนิดพอลิเอทิลีน (Polyethylene: PE) ซึ่งมีความสมบัติป้องกันของเหลวซึมผ่านเข้าออก

(2) **ถุงพลาสติกร้อน** เป็นถุงที่ใช้บรรจุอาหารและของร้อน ผลิตจากเม็ดพลาสติกพอลิโพรไพลีน (Polypropylene: PP) มีความสมบัติทนความร้อนได้สูงถึง 110 องศาเซลเซียส

(3) **ถุงพลาสติกชนิดมีหูหิ้ว** เป็นถุงที่ใช้บรรจุสิ่งของทั่วไป ไม่เหมาะกับการใช้บรรจุอาหารและของร้อน ผลิตจากเม็ดพลาสติกชนิดพอลิเอทิลีน (Polyethylene: PE) โดยส่วนใหญ่มักนำพลาสติกที่ใช้แล้วมาหลอมละลายใหม่ (Recycle) มาผสมด้วย

(4) **ถุงลามิเนต** เป็นถุงพลาสติกที่เกิดจากการนำแผ่นพลาสติกต่างชนิดมาประกบกัน ใช้บรรจุอาหารเพื่อเก็บถนอมไว้เป็นเวลานานโดยไม่ให้คุณภาพเปลี่ยนแปลงไป แบ่งได้อีกหลายชนิด ได้แก่

ก. ถุงพลาสติกที่ต้มได้ ผลิตมาจากแผ่นประกบของแผ่น

พอลิเอสเตอร์และแผ่นพอลิเอทิลีน

ข. ถุงพลาสติกสำหรับบรรจุอาหารแบบสูญญากาศ ทำจากแผ่น

ประกบของแผ่นไนลอน (Nylon-6) และแผ่นพอลิเอทิลีน

ค. ถุงพลาสติกที่ใช้สำหรับบรรจุอาหารแห้ง ทำจากแผ่นประกบ

ของแผ่นอลูมิเนียมและแผ่นไวนิลอะซิเตท (Vinyl Acetate)

ง. ถุงพลาสติกที่ใช้สำหรับบรรจุอาหารที่ทำให้แห้งโดยวิธีเยือก

แข็งแบบสูญญากาศ (Freeze Drying) ทำจากแผ่นไมลาร์ (Mylar) แผ่นอลูมิเนียมบาง และแผ่นพอลิเอทิลีน

จ. ถุงพลาสติกชนิดต้มในน้ำเดือดและทำให้เป็นสูญญากาศได้ ทำ

จากแผ่นพอลิเอทิลีน เคลือบด้วยสารานประกบแผ่นพอลิเอสเตอร์ ใช้กับอาหารที่ไม่ต้องการสัมผัสอากาศ และใช้ถุงอุ่นอาหารได้โดยไม่ต้องถ่ายใส่ภาชนะอื่นก่อน

ฉ. ถุงพลาสติกชนิดกันแสงสว่าง ความชื้น และก๊าซ ทำจากแผ่น

พอลิเอทิลีนประกบกับแผ่นอลูมิเนียมบาง และแผ่นพอลิเอทิลีน รวมเป็น 3 ชั้น ใช้บรรจุอาหารสำเร็จรูปพวกซูปแห้งหรืออาหารผงอื่น ๆ

สรุปได้ว่า พลาสติก สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ พลาสติกที่ไม่สามารถบรรจุอาหารหรือสัมผัสกับอาหารได้และพลาสติกที่สามารถสัมผัสหรือบรรจุอาหารได้

1. พลาสติกที่ไม่สามารถบรรจุอาหารหรือสัมผัสกับอาหารได้ ได้แก่ พลาสติกพีวีซี (PVC) หรือ polyvinyl chloride และ พลาสติกพอลิสไตรีน (polystyrene) ซึ่งจะเป็นกลุ่มพลาสติกสำหรับใช้ในการบรรจุผลิตภัณฑ์เครื่องอุปโภคและบริโภคที่ไม่สัมผัสกับอาหารโดยตรง
2. พลาสติกที่สามารถสัมผัสหรือบรรจุอาหารได้ ได้แก่ พลาสติกพีอีทีอี (PETE) หรือ polyethylene terephthalate ethylene พลาสติกเอชดีพีอี (HDPE) หรือ high density polyethylene พลาสติกแอลดีพีอี (LDPE) หรือ low density polyethylene พลาสติกพีพี (PP) หรือ polypropylene และพลาสติกพอลิคาร์บอเนต (polycarbonate) ซึ่งจะเป็นกลุ่มพลาสติกสำหรับใช้ในการบรรจุหรือห่อหุ้มอาหาร ที่มีลักษณะการใช้งานแตกต่างกันออกไปตามลักษณะเฉพาะของพลาสติกแต่ละชนิด

โดยในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเพียงถุงพลาสติกที่นำมาใช้ใน

ชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย

1. ถุงพลาสติกธรรมดาหรือถุงเย็น เป็นถุงใสบรรจุของร้อนไม่ได้ ทำด้วยเม็ด

พลาสติก LDPE มีลักษณะค่อนข้างใส นิ่ม ยืดหยุ่นได้พอควรป้องกันความชื้นผ่านเข้าออกได้แต่ไม่

สามารถป้องกันอากาศผ่านเข้าออกได้ ใช้บรรจุอาหารทั่วไปที่อุณหภูมิปกติ เช่น ผักสด ผลไม้ และอาหารสด โดยแช่แข็งได้ถึง -70 องศาฟาเรนไฮต์

2. ถุงร้อนส่วนใหญ่ใช้บรรจุอาหารมีสองประเภท คือ ชนิดโพร่งใสผลิตจากพอลิโพรพิลีน(PP) และชนิดโพร่งแสง มีลักษณะขุ่นมัว ผลิตจากพอลิเอทิลีนความหนาแน่นสูง (HDPE) ถุงพลาสติกชนิดนี้จะถูกทิ้งเป็นขยะทันทีที่ใช้แล้ว เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นเศษอาหารทำให้นำกลับมาหลอมใช้ใหม่ได้ยาก โดยถุงร้อนจะมีจุดหลอมเหลวในการผลิตสูงถึงประมาณ 230 องศาฟาเรนไฮต์ จึงสามารถบรรจุของร้อนได้ถึงจุดน้ำเดือดในขณะที่เดียวกันก็สามารถบรรจุของเย็นได้

3. ถุงพลาสติกชนิดมีหูหิ้ว หรือถุงหิ้ว (T-shirt Bag) เป็นถุงพลาสติกสำหรับบรรจุสิ่งของต่าง ๆ โดยทั่วไปทั้งสิ่งอุปโภคบริโภค ถุงชนิดนี้ไม่เหมาะสำหรับบรรจุอาหารร้อน ผลิตจากแผ่นพอลิเอทิลีน (PE) มีทั้งชนิด เนื้อบางใส ผลิตจาก HDPE และชนิดหนาทึบ ผลิตจาก LDPE หรือแผ่นพลาสติกเก่าที่ใช้แล้วนำมาหลอมละลายใหม่ มีสีส้มสวยงาม เช่น ถุงหิ้วสรรพสินค้า และร้านค้าปลีกทั่วไป ซึ่งถุงประเภทนี้ สามารถผลิตได้จาก PVC และนิยมนำถุงชนิดนี้ไปใช้ใส่ของซ้ำหรือเป็นถุงขยะในครัวเรือน และจะถูกทิ้งไปพร้อมขยะอื่นจึงนำกลับไปหลอมใช้ใหม่ได้ยาก

1.1.3 อันตรายจากถุงพลาสติก

พลาสติกที่นำมาผลิตเป็นถุงพลาสติกที่ใช้กันอยู่ทุกวันนี้ เป็นพลาสติกที่อยู่ในตระกูลเทอร์โมพลาสติก (Thermoplastic) ซึ่งมีคุณสมบัติคือเมื่อหลอมแล้วสามารถนำกลับมาขึ้นรูปใหม่ได้ หรือที่เราเรียกว่าพลาสติกรีไซเคิล โดยทั่วไปถุงพลาสติกที่ใช้กันอยู่ทุกวันนี้ เราจะคุ้นเคยกับถุงพลาสติกประเภท ถุงหิ้ว ถุงเย็น ถุงร้อน ซึ่งเราก็จะทราบกันแล้วว่าถุงพลาสติกชนิดใดที่ใช้บรรจุอาหารร้อน หรือสำหรับอาหารเย็น แต่มีบางครั้งอาจหลงลืมนำถุงพลาสติกชนิดที่เป็นถุงหูหิ้วนำมาใช้บรรจุอาหาร เพราะส่วนใหญ่ถุงพลาสติกประเภทถุงหิ้วที่ใช้แล้วนำมาทำความสะอาดแล้วหลอมใหม่พร้อมทั้งใส่สีให้ดูสวยงาม จึงไม่ปลอดภัยถ้าหากจะนำมาใช้บรรจุอาหาร โดยที่เนื้ออาหารสัมผัสกับถุงพลาสติกโดยตรง โดยเฉพาะของทอด นึ่ง ต้ม ที่ร้อนจัด อาจทำให้สารบางชนิดที่อยู่ในถุงพลาสติกละลายปนเปื้อนไปในอาหาร เมื่อเราบริโภคอาหารที่มีสารปนเปื้อนเข้าไปและบริโภคอย่างต่อเนื่องก็จะเกิดอันตรายกับสุขภาพได้ (สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค: 2554) โดยอันตรายอาจเกิดจากตัวพลาสติกที่หลอมเมื่อสัมผัสอาหารที่อุณหภูมิสูงกว่าจุดหลอมเหลว เมื่อเย็นก็จะจับตัวแข็งทันที ถ้าปะปนกับอาหารเมื่อกินแล้วอาจไปอุดตันระบบทางเดินอาหาร ซึ่งกรณีเช่นนี้เป็นไปได้ไม่มากเพราะส่วนใหญ่ร่างกายสามารถขับถ่ายได้ ยกเว้นในเด็กเล็ก อีกรูปแบบหนึ่งซึ่งรุนแรงกว่าคืออันตรายจากสารเจือปนในพลาสติก เพราะในการผลิตจะมีการใส่สารเพื่อให้พลาสติกแต่ละชนิดมีคุณสมบัติต่างกัน สารเหล่านี้รวมทั้งสารตั้งต้นในการผลิตบางชนิดจะปะปนอยู่ในเนื้อ

พลาสติก เมื่อพลาสติกโดนความร้อนจนหลอม หรือสัมผัสตัวกลางที่เหมาะสม เช่น น้ำมัน อาหาร รสเปรี้ยวจัดสารเหล่านี้อาจเคลื่อนย้ายมาเจือปนกับอาหาร เมื่อเข้าสู่ร่างกายก็จะเป็นพิษต่อร่างกาย ได้ สารพวกนี้อาจส่งผลเสียระยะยาว บางชนิดมีฤทธิ์เป็นสารก่อมะเร็ง แม้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) และสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) มีการกำหนดมาตรฐาน เพื่อควบคุมปริมาณสารชนิดนี้อย่างเข้มงวด แต่หากใช้ผิดวิธีก็อาจจะมีปนเปื้อนลงในอาหารได้ เช่นกัน

สำหรับถุงพลาสติกประเภทถุงเย็น หรือ พอลิเอทิลีนไม่เหมาะสำหรับใส่ อาหารที่มีความร้อนสูง เพราะพอลิเอทิลีนมีจุดหลอมเหลวอยู่ที่ประมาณ 70-80 องศาเซลเซียส อาจ ละลายในอุณหภูมิของอาหารร้อน ๆ กระนั้นถุงชนิดนี้นิยมใช้กันมาก ด้วยคุณสมบัติที่กันความชื้น ได้ดีและมีราคาถูกมีข้อสังเกตว่าถุงใส่อาหารแบบไหนที่เป็นถุงเย็นก็คือ ถุงที่ทำจากพอลิเอทิลีนจะมี สีขุ่น แต่ก็เชื่อว่าพอเห็นเป็นพลาสติกสีขุ่นแล้วจะทนความร้อนไม่ได้เสมอไปเพราะพอลิเอทิลีนมี หลายชนิด แบ่งตามความหนาแน่นของตัวพลาสติก เป็น 3 ประเภทคือ แบบหนาแน่นสูง กลาง และ ต่ำ ซึ่งยิ่งหนาแน่นสูงก็จะยิ่งขุ่นมากก็จะทนความร้อนได้มากด้วย ฉะนั้น หากหลีกเลี่ยงของร้อนใน พลาสติกสีขุ่นไม่ได้ ก็สังเกตว่าขุ่นมากหรือน้อย หากขุ่นมาก และเมื่อจับต้องแล้วมีเสียงดัง กรอบแกรบมาก ๆ ก็ถือว่าใช้ได้ ส่วนถุงพลาสติกประเภทถุงร้อน หรือพอลิโพรไพลีน มีลักษณะใส แฉววาวที่สำคัญสามารถทนความร้อนได้ถึงประมาณ 110-120 องศาเซลเซียส ข้อควรระวังสำหรับ การใช้ถุงพลาสติกจึงอยู่ที่การใช้กับเตาไมโครเวฟมักมีความเข้าใจผิดว่าสามารถใช้ร่วมกันได้เสมอ ซึ่งไม่ถูกต้อง (ตรีวิทย์ บุญกวีศิลป์ 2547: 3) ดังนั้น ประเด็นสำคัญของการนำพลาสติกมาใช้บรรจุ อาหาร จึงอยู่ที่การเลือกใช้อย่างเหมาะสม โดยในการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพพิจารณาจาก ฉลากซึ่งพลาสติกเป็นผลิตภัณฑ์หนึ่งที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากได้ออกประกาศให้ผลิตภัณฑ์ พลาสติกเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก คือ “ผลิตภัณฑ์พลาสติก” ซึ่งหมายถึง ภาชนะหรือสิ่งบรรจุสิ่งของ หรือเครื่องใช้ที่สร้างขึ้นจากพลาสติก หรือฟิล์มพลาสติกหรือฟิล์มหดรตัวด้วยความร้อนหรือฟิล์ม ไนลอนเรซินที่สร้างขึ้น เพื่อใช้สำหรับอาหาร หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่สร้างขึ้นจากพลาสติกหรือฟิล์มดังกล่าว เพื่อใช้บรรจุหรือเป็นภาชนะหรือเป็นเครื่องใช้ เช่น ถุงร้อน ถุงเย็น ถุงหิ้ว ถุงจับชนิดใส พิเศษ ถุงแก้ว ถุงใส่น้ำมะพร้าว ถุงใส่เครื่องดื่มน้ำผลไม้ นำนม ถุงใส่เสื้อผ้า โดยให้ระบุข้อความ กำหนดเกี่ยวกับ “วิธีใช้” ในฉลากว่าผลิตภัณฑ์พลาสติกใช้เพื่อสิ่งใด ถ้าเป็นภาชนะหรือสิ่งบรรจุ หรือ เครื่องใช้ให้ระบุข้อความที่เป็น “คำเตือน” ไว้ด้วยเช่น “ห้ามใช้บรรจุหรือห่อหุ้มอาหาร” สำหรับ ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่สร้างขึ้นเพื่อไม่ต้องการให้ใช้กับอาหาร “ใช้บรรจุอาหารหรือห่อหุ้มอาหาร หรือใช้ บรรจุเครื่องดื่ม ใช้เพียงครั้งเดียว” หรือ “ไม่ควรใช้บรรจุอาหารที่กำลังร้อนจัดโดยเฉพาะอาหารทอด ด้วยน้ำมัน” หรือ “ปลอดภัยใช้กับอาหาร” หรือ “ปลอดภัยใช้กับเครื่องดื่ม” หรือ “ห้ามใช้บรรจุของ

ร้อน” สำหรับผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ไม่ทนความร้อนสูงกว่า 95 องศาเซลเซียส หรือ “มีส่วนผสมจากวัสดุที่ใช้แล้ว” สำหรับผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ใช้ทำสิ่งของอื่นมาแล้วนำมาหลอมผลิตเป็นสินค้าใหม่ ซึ่งผู้บริโภคควรอ่านฉลากว่าพลาสติกหรือถุงพลาสติกที่จะนำมาใช้ต้องเป็นถุงพลาสติกชนิดใดและใช้อย่างไร (สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค: 2554) นอกจากนี้แล้วการนำพลาสติกที่ใช้แล้วไปกำจัดยังทำได้ยากเนื่องจากเป็นวัสดุที่มีความคงทน ซึ่งการทำลายด้วยการเผาไฟเป็นวิธีที่ง่าย แต่เกิดผลเสียตามมามากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของพลาสติกเกิดมลพิษที่เป็นอันตรายต่อชีวิตทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น สารไดออกซิน สารอะโคลลิน สารเหล่านี้ทำลายระบบประสาท สารบางชนิดเป็นสารก่อมะเร็ง บางชนิดยับยั้งการเจริญเติบโตของสิ่งมีชีวิตบางชนิดทำลายชั้น โอโซนทำให้ผิวโลกร้อนขึ้นและยังทำให้ความสมดุลของบรรยากาศโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงไปด้วย (ไพศาล นาคพิพัฒน์ 2550: 229-230) การรู้จักสารเคมีที่มีอยู่ในพลาสติกที่ใช้บรรจุอาหารจึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะสารเคมีเหล่านี้จะมีผลต่อคุณภาพของอาหารและอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภค (สมพร ภวการคำดี และคนอื่น ๆ 2531 : 125) ดังนั้น ในการใช้ถุงพลาสติกผู้ใช้จึงควรตระหนักถึงมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ถุงพลาสติกและการใช้ที่ถูกต้อง เนื่องจากถุงพลาสติกมีข้อจำกัดในการใช้งาน และข้อกำหนดเกี่ยวกับภาชนะบรรจุจึงควรเลือกใช้ให้ถูกประเภทและถูกวิธี (สุกฤดารัตน์ สุทธิพรวิโรจน์ 2553: 7) ซึ่งการใช้พลาสติกไม่ถูกวิธีจะก่อให้เกิดโทษแก่ผู้ใช้ได้หลายด้าน (รังสรรค์ ปิ่นทอง และสาวิตรี นิชานนท์ 2536: 11-12) ได้แก่

1) *ด้านสุขภาพอนามัย* การใช้ประโยชน์ของพลาสติกแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ พลาสติกสำหรับเป็นภาชนะใส่อาหารหรือสัมผัสกับอาหารได้ เช่น ถุงพลาสติกร้อน กล่องพลาสติกใส่อาหาร ฯลฯ และพลาสติกสำหรับใส่ของใช้ เช่น ถุงพลาสติกใส่ของมักนิยมนผสมสีลงในเนื้อพลาสติก เป็นต้น หากเราใช้ถุงพลาสติกผิดประเภท เช่น นำถุงพลาสติกประเภทถุงหูหิ้วที่ใช้ใส่ของมาใส่อาหาร โดยสัมผัสกับอาหารที่มีความร้อนแล้วจะทำให้สารเคมีและสีในพลาสติกละลายออกมาปนกับอาหาร ซึ่งเมื่อเรารับประทานอาหารนั้นเข้าไปจะทำให้เกิดอาการเจ็บไข้ได้ป่วยท้องร่วงและอาจเป็นสาเหตุทำให้เกิดโรคเรื้อรังและโรคมะเร็งได้ ซึ่งมีพลาสติกหลายประเภท เมื่อนำมาเผาไฟจะทำให้เกิดก๊าซพิษและสารพิษได้ เช่น ก๊าซไฮโดรเจนคลอไรด์ (HCl) เมื่อไปรวมกับน้ำจะได้กรดไฮโดรคลอริกซึ่งจะทำลายเยื่อหุ้มระบบทางเดินหายใจ เป็นต้น

2) *ด้านความเป็นระเบียบเรียบร้อยในชุมชน* พลาสติกที่ใช้แล้วบางส่วนจะถูกทิ้งในท่อระบายน้ำทำให้ท่อระบายน้ำอุดตันเกิดน้ำท่วมในชุมชนได้ นอกจากนี้การทิ้งพลาสติกเรี่ยราดตามแม่น้ำลำคลองและสถานที่ต่าง ๆ ทำให้เกิดภาพที่ไม่น่าดูและไม่สะอาดตา

3) *ด้านการเกษตรกรรม* พลาสติกที่ฝังทับถมในดินทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของการเพาะปลูก เนื่องจากรากของพืชจะไม่สามารถชอนไชเข้าไปในดินได้สะดวก ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเสียหาย และอาจทำให้ต้นไม้ล้มตายได้

4) *ด้านปัญหาต่อระบบกำจัดมูลฝอย* ในการกำจัดมูลฝอยที่ถูกต้องตามหลักวิชาการมี 3 วิธีคือ การหมักทำปุ๋ย การเผาในเตาเผา และการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล ส่วนพลาสติกเป็นสารที่ย่อยสลายได้ยากจึงไม่สามารถกำจัดด้วยวิธีการหมักทำปุ๋ยได้ สำหรับการเผาในเตาเผาสามารถใช้กำจัดมูลฝอยที่มีพลาสติกปนอยู่ได้ แต่ต้องออกแบบมาเป็นพิเศษมีการควบคุมก๊าซพิษที่เกิดจากการเผาพลาสติก มิฉะนั้นก๊าซพิษจะก่อให้เกิดอันตรายต่อคน พืช สัตว์ เกิดมลพิษทางอากาศและทางน้ำได้ ในส่วนของการกำจัดพลาสติกโดยวิธีฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาลสามารถกำจัดพลาสติกได้ แต่มีปัญหาในเรื่องต้องใช้ที่ดินเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เพราะพลาสติกเป็นสารที่ย่อยสลายได้ยากเมื่อฝังกลบลงดินแล้วจะทำให้สถานที่กำจัดหมดอายุการใช้งานเร็วขึ้นต้องจัดหาที่ดินแห่งใหม่ ซึ่งทำให้เกิดการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อที่ดิน นอกจากนี้การฝังกลบจะต้องใช้รถแทรกเตอร์สำหรับบดอัด และเกลี่ยมูลฝอยให้ลงไปในพื้นที่ที่เตรียมฝังกลบ ซึ่งในระหว่างดำเนินการพลาสติกบางประเภทอาจอุดตันดินตะขาบของรถแทรกเตอร์ได้ ซึ่งจะทำให้รถแทรกเตอร์เกิดการชำรุดเสียหายได้

สุรศักดิ์ สัจจนบุตร และเสาวพงศ์ เจริญ (2550) กล่าวถึงพิษจากการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกกับอาหาร เนื่องจากเกิดกระบวนการเคลื่อนย้ายอนุภาค หรือ โมเลกุล (migration) ของพลาสติกไปสู่อาหาร ซึ่งสารที่เกิดกระบวนการเคลื่อนย้ายอนุภาค หรือ โมเลกุลไปสู่อาหารนั้น นอกจากจะเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค สารที่เกิดการเคลื่อนย้ายอนุภาคหรือโมเลกุลจากบรรจุภัณฑ์พลาสติกและมีความเป็นพิษต่อมนุษย์ที่สำคัญ ได้แก่

1) *ไวนิลคลอไรด์* (vinyl chloride) หรือ คลอโรเอทีน (chloroethene) ซึ่งเป็นสารสำคัญในการผลิตพลาสติกชนิดพอลิไวนิลคลอไรด์ (polyvinyl chloride) หรือ PVC ในอุณหภูมิปกติ ไวนิลคลอไรด์จะมีสถานะเป็นแก๊ส ไม่มีสี มีกลิ่นแบบ sickly sweet มีความเป็นพิษ คือ มีฤทธิ์ไปก่ระบบประสาทส่วนกลาง (central nervous system) ซึ่งลักษณะอาการที่เกิดคล้ายกับพิษจากแอลกอฮอล์โดยมีอาการปวดศีรษะ เวียนศีรษะ และสูญเสียการควบคุมร่างกาย ในรายที่มีอาการหนักจะเกิดประสาทหลอน หมดสติ และเสียชีวิตได้ เนื่องจากระบบการหายใจล้มเหลวและมีรายงานว่าสามารถเป็นสารก่อมะเร็งได้ด้วย

2) *อะครีโลไนไตรล์* (acrylonitrile) เป็นสารที่ใช้ในการผลิตพลาสติก เป็นของเหลวมีกลิ่นฉุน โดยมากจะมีสีเหลือง อะครีโลไนไตรล์มีความสามารถในการดูดซับไฟฟ้าสูงและมีความเป็นพิษ และพบว่าอะครีโลไนไตรล์สามารถเป็นสารก่อมะเร็งในมนุษย์ได้

3) *ไวนิลิดีนคลอไรด์* (vinylidene chloride) หรือ 1,1-Dichloroethene มีความสามารถในการจุดติดไฟสูง เป็นของเหลวไม่มีสี มีกลิ่นแรง ไม่สามารถละลายน้ำได้แต่สามารถละลายในตัวทำละลายอินทรีย์ ไวนิลิดีนคลอไรด์จะใช้ร่วมกับไวนิลคลอไรด์และอะครีโลไนไตรลในการผลิตพลาสติก ไวนิลิดีนคลอไรด์มีผลต่อระบบประสาทส่วนกลางของมนุษย์ เช่น มีอาการ ซึม มึน กระตุก ชัก และอาจสลบได้ถ้าได้รับในปริมาณสูง

4) *สไตรีน* (styrene) หรือ ไวนิลเบนซีน (vinyl benzene) ในสภาวะปกติเป็นของเหลวและสามารถระเหยได้ง่าย มีกลิ่นแบบ sweet odour สไตรีนเป็นสารตั้งต้นในการผลิตพอลิสไตรีน (polystyrene) โดยสไตรีนนั้นก่อให้เกิดการระคายเคืองและมีความเป็นพิษทั้งยังสามารถก่อให้เกิดมะเร็งได้

5) *สารพลาสติกไซเซอร์* (plasticizer) เป็นสารที่เติมลงในพลาสติก เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นให้กับพลาสติก โดยชนิดที่ใช้กันอย่างแพร่หลายคือ ฟาธาเลท (phthalates) ซึ่งมีรายงานถึงความเป็นพิษของสารชนิดนี้ ทำให้ระดับการต้านทานอินซูลิน ซึ่งเป็นตัวชี้วัดเกี่ยวกับโรคเบาหวานมีระดับสูง ในกลุ่มคนที่มีระดับของฟาธาเลทอยู่สูง และพบว่าสามารถทำลายตับไต ปอดของหนูทดลองได้ และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเป็น โรคมูมิแพ้ในเด็ก และสำหรับในสตรีมีครรภ์ทำให้มีการตั้งครรภ์นานกว่าปกติ

กระทรวงสาธารณสุข (2553: 13-18) ได้กล่าวถึงผลกระทบจากการใช้ภาชนะพลาสติกที่มีต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1) *ผลกระทบต่อสุขภาพ* โดยกล่าวถึงอันตรายที่เกิดจากสารเคมีของภาชนะพลาสติกบรรจุอาหารอาจก่อให้เกิดอันตรายอย่างคาดไม่ถึง เนื่องจากไม่ได้เกิดในทันทีทันใด แต่จะค่อย ๆ สะสมจนเกิดอันตราย หากไม่ตระหนักและเพิ่มความระมัดระวังในการเลือกใช้ ซึ่งอาจเกิดการปนเปื้อนสารอันตรายลงสู่อาหารได้ เช่น โลหะหนัก ประเภทปรอท ตะกั่ว สารหนู และแคดเมียม สารก่อมะเร็ง เช่น ฟอร์มัลดีไฮด์จากภาชนะเมลามีน สารไวนิลคลอไรด์จากฟิล์มยืดหุ้มห่ออาหาร (Food wrap) ชนิด PVC สารพลาสติกไซเซอร์ชนิดฟาธาเลตและอดีเพทจากพลาสติก PVC สารสไตรีน สารประกอบเบนซีนจากภาชนะโฟม และภาชนะพลาสติก PS เป็นต้น สารก่อมะเร็งเข้าสู่ร่างกายของเราเป็นสาเหตุของความผิดปกติของระบบต่าง ๆ ในร่างกายและอาจนำไปสู่การเป็นเนื้องอกและโรคมะเร็งได้ นอกจากนี้ยังมีสารเคมีอื่น ๆ อีกจำนวนมากที่ใช้ในการผลิตพลาสติกถึงแม้ไม่ใช่สารก่อมะเร็ง หรือสารที่รบกวนการทำงานของฮอร์โมนในร่างกาย แต่การได้รับสารเคมีนาน ๆ จะก่อให้เกิดการสะสมอยู่ในร่างกายและจะมีผลต่อสุขภาพได้ เช่น สารต้านอนุมูลอิสระ (Antioxidant) ในพลาสติกชนิดพอลิเอทิลีนและพอลิโพรไพลีนที่ใช้ทำถุงร้อน ถุงเย็น ขวดบรรจุเครื่องดื่ม สารกลุ่มเอมีนที่เป็นส่วนประกอบของสีในพลาสติก โมโนเมอร์ และสารเติม

แต่งประเภทต่าง ๆ ที่ใช้ในการผลิตพลาสติก ตัวทำลายที่ใช้กับหมึกพิมพ์ในการพิมพ์ฉลาก เป็นต้น สารเคมีหลายชนิดดังกล่าวนี้ จะออกมาปนเปื้อนกับอาหารได้ด้วยปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้คือ

(1) การใช้งานที่ไม่ถูกต้อง คือ พลาสติกมีความทนทานต่อปัจจัย

ทางด้านการใช้งานที่ต่างกัน เช่น ความร้อน ลักษณะของอาหารที่มีไขมันหรืออาหารที่เป็นกรด อาหารที่มีความเป็นกรดสูง เช่น พริกคองน้ำส้มสายชูไม่ควรใส่แช่ค้างไว้ในภาชนะพลาสติกนาน ๆ เพราะโดยธรรมชาติแล้ว อาหารประเภทกรดจะสามารถชะสารเคมีต่าง ๆ จากพลาสติกได้มากกว่า อาหารที่มีกรดต่ำ อาหารประเภทไขมัน เช่น น้ำมันพืชหรือน้ำมันสัตว์ต่าง ๆ ควรบรรจุในภาชนะพลาสติกที่เหมาะสม เช่น ขวด PET เพราะพลาสติกบางชนิดจะมีการละลายออกมาของสารเคมีได้มากเมื่อตัวทำลายกลายเป็นไขมัน ตัวอย่างการใช้พลาสติกบรรจุอาหารที่ไม่ถูกต้อง ดังนี้

ก. นำถุงพลาสติกเย็น มาใส่อาหารร้อน หรือใช้บรรจุอาหารสำหรับนำเข้าเตาไมโครเวฟ เป็นต้น

ข. ถุงพลาสติกชนิดถุงหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ) นำมาใช้บรรจุอาหารและของร้อนโดยตรง

ค. ฟิล์มยืดหุ้มห่ออาหาร (Food wrap, Cling film) นำมาใช้เพื่อทำให้อาหารสุก และให้ฟิล์มยืดสัมผัสกับอาหารที่มีความร้อนสูงโดยตรงฟิล์มอาจจะละลายติดอาหารที่จะรับประทานได้

ง. ก่อ่งโฟม นำมาบรรจุอาหารที่ทอดร้อน ๆ และมีน้ำมันขึ้นจากเตาใหม่ ๆ จำพวกข้าวผัด ข้าวกะเพราไข่ดาว ผัดไท หอยทอดร้อน ๆ และไขมันสามารถละลายสารเคมีที่มีอยู่ในก่อก่อโฟม เช่น สารสไตรีนลงสู่อาหารได้

จ. นำภาชนะเมลามีนมาใช้กับเตาไมโครเวฟ และสัมผัสของร้อนที่อุณหภูมิสูงถึง 100 เซลเซียส เป็นเวลานานทำให้สารฟอร์มัลดีไฮด์แพร่กระจายออกมาได้

(2) สินค้าที่ไม่มีคุณภาพ ไม่มีการตรวจสอบและรับรองจากหน่วยงานที่ควบคุมดูแลด้านนี้ เช่น สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) และไม่มีฉลาก ซึ่งภาชนะเหล่านี้มีราคาถูก แต่อาจจะมีการตกค้างของสารเคมีอันตรายเกินค่ามาตรฐานได้ เช่น มีตะกั่วในเนื้อพลาสติกเกินค่ามาตรฐาน มีสีละลายออกมา หรือมีสารต่าง ๆ ละลายออกมาเกินมาตรฐานเมื่อนำไปบรรจุของเหลว หรืออาจจะมีกลิ่นของสารเคมีที่มากเกินการยอมรับได้ สิ่งเหล่านี้เกิดจากการที่ไม่มีการควบคุมการผลิตที่ดี ซึ่งผู้ใช้ต้องสังเกตและเลือกใช้ด้วย

(3) การใช้งานที่ผิดวัตถุประสงค์ เช่น การนำภาชนะที่เคยบรรจุสารมาแมลง หรือใส่สารเคมีมาก่อนแล้วนำมาใส่อาหารทำให้สารอันตรายที่ตกค้างอยู่ออกมาปนเปื้อนกับอาหาร หรือใช้ภาชนะที่ทำขึ้นเพื่อกิจกรรมอื่น เช่น กาละมังซักผ้า ถังใส่ขยะ ถุงดำบรรจุขยะ นำมา

ใส่อาหาร พลาสติกเหล่านี้อาจทำมาจากพลาสติกรีไซเคิล หรือเรซินที่ไม่ใช่เกรดที่ใช้กับอาหาร ซึ่งไม่มีการตรวจสอบความปลอดภัยก่อนนำมาใช้งาน หรือการนำพ่อน้ำที่ทำจากพลาสติกมาทำเป็น ภาชนะหุงต้ม หรือหนึ่งอาหาร ก็อาจจะได้รับอันตรายจากสารเคมีที่ละลายออกมาได้

(4) การดูแลรักษา การล้างทำความสะอาด ขัดถูภาชนะ ต้องระมัดระวัง การชุดทำลายของผิวภาชนะ ทำให้เป็นที่สะสมของเศษอาหารล้างทำความสะอาดได้ยาก เป็นแหล่ง ที่อยู่ของเชื้อโรค ซึ่งอาจจะปนเปื้อนกับอาหารได้ และไม่ควรรนำภาชนะพลาสติกไปฝังแคदनาน ๆ เพราะรังสี UV จะทำให้พลาสติกเสื่อมสภาพได้เร็วขึ้น

2) ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยเทคโนโลยีการผลิตที่ก้าวหน้าและทันสมัยในปัจจุบันทำให้มีผลิตภัณฑ์พลาสติกหลากหลายรูปแบบ และสีสันให้เลือกใช้อย่างมากมายด้วยคุณสมบัติที่โดดเด่นหลายด้าน ทำให้พลาสติกได้รับการยอมรับอย่างรวดเร็วและมีปริมาณการใช้งานเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ข้อมูลล่าสุดจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเปิดเผยว่าทั่วโลกมีผู้ใช้ถุงพลาสติก 5 แสนล้าน ถึง 1 ล้านล้านใบ/ปี หรือนาทีหนึ่งมีคนใช้ถุงพลาสติกกว่า 1 ล้านใบ และทุกตารางกิโลเมตรทั่วโลกจะมีขยะพลาสติกราว 46,000 ชิ้น ในประเทศไทยแต่ละสัปดาห์คนไทยนำถุงพลาสติกกลับบ้านมากกว่า 100 ล้านถุง หรือมากกว่า 5 พันล้านถุงในแต่ละปี ส่งผลให้เกิดขยะพลาสติกในปริมาณสูงมากขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2550 กรุงเทพมหานครต้องเก็บขยะมากถึง 8,500 ตัน/วัน เป็นถุงพลาสติกถึงร้อยละ 21 หรือ 1,800 ตัน/วัน มีค่าใช้จ่ายในการเก็บขนถึง 1.78 ล้านบาท/วัน หรือคิดเป็น 650 ล้านบาท/ปี ซึ่งประเทศไทยยังมีการรีไซเคิลน้อยมาก แต่มีปริมาณถุงพลาสติกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ถ้าสามารถลดการใช้ถุงลงได้จะสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายได้ 650 ล้านบาท/ปี และลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ซึ่งเป็นก๊าซเรือนกระจกกว่า 1 ล้านตัน/ปี เมื่อบรรจุภัณฑ์และภาชนะพลาสติกมีการใช้ในวิถีชีวิตประจำวันมากขึ้นเรื่อย ๆ ในแต่ละวันผู้ประกอบการร้านค้า ห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต ฯลฯ ล้วนแล้วแต่ใช้ถุงพลาสติกใส่สินค้าให้กับลูกค้าทั้งสิ้นรวมทั้งร้านขายอาหารนิยมนำถุงพลาสติกบรรจุอาหาร ถุงพลาสติกเหล่านี้ก็จะกลายเป็นขยะพลาสติกในที่สุด ซึ่งถุงพลาสติก 1 ใบ ต้องใช้เวลาย่อยสลายถึง 450 ปี การกำจัดด้วยวิธีการเผาที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษจะต้องทำที่อุณหภูมิสูง และเผาต้องมีประสิทธิภาพทำให้เสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากหากเผาในเตาเผาที่ไม่มีคุณภาพดีพอจะมีกลิ่น เขม่า ฝุ่นละอองออกมาเกิดสารประกอบไฮโดรคาร์บอน ซึ่งเป็นต้นเหตุของการเกิดภาวะเรือนกระจกทำให้โลกร้อนนั่นเอง นอกจากนี้ยังมีโอกาสที่โลหะหนักจากพลาสติกจะปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อมและยังไม่รวมถึงปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน ทางอากาศส่งผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อม ระบบนิเวศ และทำลายทัศนียภาพของเมืองอีกด้วย

สำหรับพิษภัยของสิ่งปนเปื้อนในถุงพลาสติก โดยสารเคมีต่าง ๆ จะมีพิษกับร่างกายต่อเมื่อสารเคมีสกัดออกมาปนเปื้อนกับอาหาร ปริมาณที่สกัดออกมาจะมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับชนิดของอาหาร ระยะเวลา และผิวพื้นที่ที่อาหารสัมผัส ตลอดจนถึงคุณภาพของสารเคมีที่ใช้ในพลาสติกขนาดต่าง ๆ ด้วย ซึ่งปัญหาทางด้านสุขภาพอนามัย อาจเกิดขึ้นได้จากการใช้ถุงพลาสติกในกรณี (สมพร ภาวการคำดี และคนอื่น ๆ 2531: 127-129) ดังนี้

- 1) การใช้เม็ดพลาสติกที่ไม่คุณภาพ ไม่เหมาะสมกับการนำมาทำภาชนะบรรจุอาหาร การผลิตด้วยกรรมวิธีที่ไม่ถูกต้อง และการผลิตที่ไม่ได้คุณสมบัติตามมาตรฐาน
- 2) ในสถานการณ์ที่ขาดแคลนวัตถุดิบสำหรับการผลิตพลาสติก ทำให้ถุงพลาสติกมีราคาแพงขึ้น จึงมีการนำเม็ดพลาสติกเก่ามาทำภาชนะบรรจุอาหาร หรือมีการล้างถุงที่ใช้แล้ว เพื่อนำมาใช้ซ้ำหรือการนำถุงพลาสติกมาหลอมใหม่โดยเติมสีและสารอื่น ๆ เพื่อความสวยงามและอำพรางซ่อนเร้นสิ่งสกปรกไว้ ซึ่งคุณภาพของพลาสติกและสารเคมีที่อยู่ในถุงพลาสติกจะเสื่อมสภาพและสลายตัวออกมาได้ง่ายขึ้น

สำหรับในประเทศไทยแล้ว มีกฎหมาย และมาตรฐานเกี่ยวกับภาชนะบรรจุอาหาร โดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 2 กระทรวง คือ กระทรวงสาธารณสุข ได้ออกพระราชบัญญัติอาหาร (ฉบับที่ 295) พ.ศ. 2548 (2548: 10-11) ด้วยการกำหนดว่าวัตถุที่ใช้บรรจุอาหารไม่ว่าด้วยการใส่ หรือห่อ หรือด้วยวิธีใด ๆ และให้หมายความรวมถึงฝาหรือจุกภาชนะบรรจุ และมาตรฐานของภาชนะพลาสติกบรรจุอาหารต้องสะอาด ไม่มีสารอื่นออกมาปนเปื้อนกับอาหาร ในปริมาณที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ไม่มีจุลินทรีย์ทำให้เกิดโรค ไม่มีสีออกมาปนเปื้อนในอาหาร ห้ามมิให้ใช้ภาชนะบรรจุที่ทำจากพลาสติกที่เคยใช้บรรจุหรือหุ้มห่อปุ๋ย วัตถุมีพิษ หรือวัตถุที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพเป็นภาชนะบรรจุอาหาร และห้ามใช้ภาชนะบรรจุที่ทำขึ้นจากพลาสติกที่ใช้แล้วมาใช้บรรจุอาหาร เว้นแต่ใช้บรรจุผลไม้ชนิดที่ไม่รับประทานเปลือก และกระทรวงอุตสาหกรรม โดยสำนักมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (2534) ได้ออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการผลิตถุงพลาสติกสำหรับบรรจุอาหาร ซึ่งได้กำหนดมาตรฐานของถุงพลาสติกโดยแบ่งการใช้งานตามอุณหภูมิในการบรรจุอาหารเป็น 3 ประเภท คือ ประเภทบรรจุอาหารร้อน ทนอุณหภูมิได้ถึง 100 องศาเซลเซียส ประเภทบรรจุอาหารเย็นทนอุณหภูมิได้ถึง 60 องศาเซลเซียส และประเภทบรรจุอาหารเยือกแข็ง ทนอุณหภูมิต่ำได้ถึง -18 องศาเซลเซียส

สรุปได้ว่า การใช้ถุงพลาสติกอย่างไม่ถูกวิธีจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพ เนื่องจากถุงพลาสติกแต่ละประเภทจะมีคุณสมบัติที่แตกต่างกัน ซึ่งบางชนิดสามารถสัมผัสอาหารได้โดยตรง และบางชนิดไม่สามารถสัมผัสอาหารได้โดยตรง หากใช้พลาสติกผิดประเภทสารเคมีที่มีอันตรายต่อสุขภาพจะละลายปนเปื้อนกับอาหาร ส่งผลให้เกิดการเจ็บป่วยต่อร่างกาย และปัญหา

ขยะจากถุงพลาสติกที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการจัดการกับขยะถุงพลาสติกที่ย่อยสลายได้ยากก่อให้เกิดการอุดตันทางระบายน้ำส่งผลให้เกิดน้ำท่วมหรือปัญหาขยะเคลื่อนเมืองและหากกำจัดอย่างผิดวิธี เช่น การฝังกลบพลาสติกที่ฝังทับถมในดินทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของการเพาะปลูก เนื่องจากรากของพืชจะไม่สามารถชอนไชเข้าไปในดินได้สะดวก อาจทำให้ต้นไม้มล้มตายได้ และการเผาขยะพลาสติกอาจทำให้เกิดก๊าซพิษที่ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศและทางน้ำ ที่เป็นอันตรายต่อคน พืช และสัตว์ได้

1.2 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติก

1.2.1 การกำจัดขยะพลาสติก

พิชิต สกุลพราหมณ์ (2531) การจัดการขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพ มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจส่วนต่าง ๆ ของระบบการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งการจัดการขยะมูลฝอยแบ่งออกได้เป็น 4 ส่วน ได้แก่ การทิ้งขยะมูลฝอย การรวบรวมขยะมูลฝอย การนำส่วนของขยะมูลฝอยที่ยังใช้ได้เข้ามาใช้ใหม่และการกำจัดขั้นสุดท้ายดังนี้

1) การทิ้งขยะมูลฝอย ได้แก่ กิจกรรมที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้ทิ้งเห็นว่าวัสดุชิ้นนั้นไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์อีกต่อไปแล้ว จึงทิ้งหรือเก็บรวบรวมไว้เพื่อกำจัดต่อไป ดังนั้นการทิ้งขยะมูลฝอยเป็นกิจกรรมที่ขึ้นอยู่กับบุคคลผู้ใช้วัสดุนั้น ๆว่าจะยังใช้ประโยชน์จากวัสดุนั้นได้หรือไม่ ในปัจจุบันยังไม่มีมาตรการทิ้งขยะมูลฝอยแต่อย่างใด คาดว่าในอนาคตเมื่อทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นวัตถุดิบในการผลิตหายากขึ้นและมีราคาสูง อาจจะต้องพิจารณาควบคุมการทิ้งขยะมูลฝอยกันมากขึ้น ถ้าหากอาคารบ้านเรือน สำนักงาน ศูนย์การค้า ฯลฯ ทิ้งขยะโดยแยกประเภทก่อนทิ้งจะมีผลต่อประสิทธิภาพการเก็บขนและการจัดการเป็นอย่างดี

2) การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย หมายถึง กิจกรรมตั้งแต่การขนถ่ายขยะมูลฝอยจากถังขยะ ซึ่งอาจเป็นถังขยะจากแต่ละบ้านเรือนหรือถังขยะรวม รวมถึงการขนขยะมูลฝอยไปถ่ายไว้ที่จุดหมายปลายทาง ซึ่งอาจเป็นสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยหรือโรงงานแปรรูปขยะมูลฝอยกำจัดขยะมูลฝอยในขั้นสุดท้าย ดังนั้น งานเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยเป็นงานที่กระทำโดยประชาชนก่อนที่จะส่งให้บริการของรัฐมาเก็บขนและนำไปกำจัดในขั้นต่อไป จึงเป็นหน้าที่ของแต่ละบ้านเรือนจะต้องให้ความร่วมมือกันนำขยะใส่ลงในถังขยะ อาจจะเป็นถังขยะของเจ้าของบ้านเองหรือถังขยะที่ฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบลจัดเตรียมไว้ให้ ความสำเร็จของประชาชนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง และมีผลต่อประสิทธิภาพของระบบการกำจัดขยะมูลฝอยด้วย ในการเก็บรวบรวมขยะอาจจะแบ่งตามลักษณะของการรวบรวมได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

(1) การเก็บรวบรวมขยะ ณ จุดกำเนิด (Collection at Origin) หมายถึง การเก็บรวบรวมขยะของครัวเรือนที่พักอาศัยหรือสถานที่ทำการต่าง ๆ ซึ่งเป็นจุดกำเนิดของขยะที่เกิดขึ้นในครั้งแรก โดยปกติก็จะต้องมีกรรวบรวมขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมดมารวมใส่ลงในถังขยะหรือภาชนะที่ใช้รวบรวมขยะโดยเฉพาะ เพื่อให้ขยะชนิดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นอยู่ในสภาพที่พร้อมจะนำไปกำจัดได้โดยสะดวกพวกขยะสด เช่น เศษอาหาร ควรจะรินน้ำออกให้แห้งก่อนแล้วจึงเทรวมลงในถังขยะ ก็จะช่วยป้องกันกลิ่นเหม็นและยืดอายุการใช้งานของถังขยะได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย ถ้าเป็นชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล การเก็บรวบรวมขยะ ณ จุดกำเนิด ก็ยังหมายความรวมถึงการนำเอาถังขยะที่รวบรวมไว้แล้วนำไปวางไว้ ณ จุดที่นัดหมายตามเวลาที่กำหนด เช่น บนทางเดินเท้าใกล้ ๆ ขอบถนน มุมถนน ปากตรอกหรือซอย ซึ่งถ้าเป็นอาคารที่พักอาศัยจะใช้เวลาระหว่าง 6.00 - 8.00 น. เป็นเวลานัดหมายที่จะทำการเก็บรวบรวมเนื่องจากขยะที่เกิดขึ้น ณ จุดกำเนิดจะมีขยะเพียงชนิดเดียวหรือหลายชนิดก็ได้ ดังนั้นการเก็บรวบรวมขยะที่เกิดขึ้น ณ จุดกำเนิดก็อาจจะใช้วิธีการเก็บรวบรวมขยะทุกชนิดที่เกิดขึ้นไว้ด้วยกันในถังขยะใบเดียว หรือแยกเก็บขยะเฉพาะแต่ละชนิดลงไว้ในถังขยะกับวิธีการที่จะกำจัด ซึ่งสอดคล้องกับจรรยาบรรณ (2527: 139-140) ถังขยะที่ใช้กันโดยทั่วไปจะนิยมจัดทำโดยแบ่งออกได้เป็นระบบดังนี้

ก. ระบบถังใบเดียว (One-can System) หมายถึง การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทุกชนิดไว้ในถังเดียวกัน ดังนั้นขยะที่ได้ก็จะไปรวมหรือผสมกันทุกชนิด ซึ่งก็จะมีทั้งขยะเปียก ขยะแห้ง เศษ และขยะชนิดอื่น ๆ ที่เป็นขยะผสม (Mixed refuse) ระบบนี้สะดวกแก่ประชาชนเพราะไม่ต้องแยกขยะมูลฝอยให้เป็นที่ยุ่งยาก การเก็บขนก็ง่ายแต่ก็เป็นปัญหาอย่างมากในการเลือกวิธีการกำจัดเป็นวิธีที่กำลังใช้อยู่ในประเทศของเรา

ข. ระบบถังสองใบ (Two-can System) หมายถึง การแยกเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยเป็น 2 ประเภท คือ แยกขยะมูลฝอยเปียกใส่ถังหนึ่ง และขยะมูลฝอยแห้งอีกถังหนึ่ง ทั้งนี้ก็เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะให้สามารถจัดเก็บรวบรวมและกำจัดได้อย่างเหมาะสมและประหยัด กล่าวคือ ขยะสดจำเป็นจะต้องเก็บขนทุก ๆ วัน เนื่องจากไม่อาจจะปล่อยให้ค้างไว้ได้นานเหมือนขยะแห้งเพราะขยะสดเกิดการบูดเน่าและส่งกลิ่นเหม็นรำคาญได้โดยง่าย ส่วนขยะแห้งที่เก็บแยกไว้ต่างหากนั้น ก็อาจจะเก็บขนเพียงสัปดาห์ละครั้งจึงช่วยทำให้ลดปริมาณขยะและอัตราความถี่ของการจัดเก็บลงได้เป็นอย่างดี

ค. ระบบสามใบ (Three-can System) เป็นระบบการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยโดยการแยกออกเป็น 3 ประเภท ถึงประเภทแรกใส่ขยะมูลฝอยเปียก ถึงประเภทที่สองใส่ขยะมูลฝอยแห้ง และถึงประเภทที่สามใส่ขยะมูลฝอยจำพวกขี้เถ้า หรือแยกเป็นขยะสด ขยะที่เผาไหม้ได้และขยะที่เผาไหม้ไม่ได้ เป็นต้น

(2) การเก็บรวบรวมขยะในชุมชน (Community collection) หมายถึง บริการการเก็บรวบรวมขยะจากที่ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนเพื่อนำไปกำจัด เป็น 3 รูปแบบด้วยกันคือ

ก. เทศบาลหรือองค์กรของรัฐ จัดทำโดยปกติแล้วพื้นที่ในเขตเมือง และองค์การบริหารส่วนตำบลการจัดเก็บรวบรวมและการกำจัดมักจะถือเป็นภารกิจหลักที่จะต้องจัดบริการให้แก่ประชาชน

ข. การทำสัญญาจ้าง ในกรณีที่องค์กรของรัฐไม่จัดทำเองก็มักนิยมใช้สัญญาจ้างบริษัทเอกชนให้เข้ามาเป็นผู้ดำเนินการแทนในการเก็บขยะมูลฝอย

ค. ประชาชนจัดทำด้วยตนเอง โดยเฉพาะชุมชนชนบทและชุมชนชานเมือง ซึ่งไม่มีทั้งบริการจากองค์กรของรัฐและการทำสัญญาจ้าง ประชาชนในเขตดังกล่าวจึงต้องทำการเก็บรวบรวมและนำไปกำจัดด้วยตนเอง

สุทธิรักษ์ สุจริตตานนท์ (2549: 203-209) การกำจัดขยะมูลฝอยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันอยู่หลายวิธี เช่น การนำไปกองทิ้งบนพื้นดินการนำไปทิ้งลงทะเล เผากลางแจ้ง ซึ่งวิธีการดังกล่าวถือว่าเป็นวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง เพราะทำให้เกิดปัญหาภาวะมลพิษต่อสภาพแวดล้อม และทำให้มีผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์ด้วย สำหรับวิธีที่ยอมรับทั่วไปว่าเป็นวิธีการกำจัดที่ถูกต้องควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1) การกำจัดขยะมูลฝอยโดยใช้เตาเผา เป็นการเผาไหม้ทั้งส่วนที่เป็นของแข็ง ของเหลว และก๊าซ ซึ่งต้องใช้ความร้อนระหว่าง 1,300 – 1,800 องศาฟาเรนไฮต์ จึงจะทำให้การเผาไหม้เป็นไปอย่างสมบูรณ์ ความแตกต่างและองค์ประกอบของขยะในแต่ละที่จะแตกต่างกัน ดังนั้นรูปแบบของเตาเผาก็จะมีลักษณะที่แตกต่างกันไปด้วย ขึ้นอยู่กับชนิดของขยะมูลฝอยว่ามีความชื้นมากกว่า ร้อยละ 50 เตาเผาที่ใช้ต้องเป็นชนิดที่ต้องมีเชื้อเพลิงช่วยในการเผาไหม้ด้วย นอกจากนี้เตาเผาขยะมูลฝอยทุกแบบจะต้องมีกระบวนการควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น ไอเสีย ผลและจี๊เอ๊าที่อาจปนออกไปกับควันและปลิวออกมาทางปล่องควัน ส่วนเตาเผาที่มีประสิทธิภาพจะต้องเหลือปริมาณขยะมูลฝอยน้อยที่สุด และส่วนที่เหลือจากการเผาไหม้จะต้องมีลักษณะคงรูป ไม่มีการย่อยสลายได้อีกต่อไป และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างปลอดภัย

2) การกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีการฝังกลบ วิธีฝังที่ถูกสุขลักษณะจะต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหามลพิษต่อสภาพแวดล้อม รวมทั้งเหตุรำคาญอื่น ๆ เช่น กลิ่นเหม็น ควัน ฝุ่น ละออง และการปลิวของกระดาษ พลาสติก และอื่น ๆ ต้องควบคุมให้อยู่ในขอบเขตที่จำกัด ไม่ทำให้เกิดการเสื่อมเสียในทัศนียภาพของพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง นอกจากนี้ยังจะต้องมีมาตรการในการควบคุมดูแลไม่ให้มีของเสียอันตรายมากำจัดรวมกับขยะมูลฝอยทั่วไปในบริเวณที่ฝังกลบขยะ การฝังกลบขยะมูลฝอยต้องถูกกำจัดเฉพาะภายในขอบเขตที่กำหนดไว้ ทั้งบนพื้นดินและใต้ดิน

ขยะมูลฝอยก่อนถูกฝังกลบจะต้องกำจัดน้ำเสียจากกองขยะอย่างถูกต้อง และคอยตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ เช่น ตรวจสอบว่ามีการปนเปื้อนของแหล่งน้ำใต้ดินและผิวดินในบริเวณใกล้เคียง รวมทั้งต้องคำนึงถึงทัศนียภาพของพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง การฝังกลบเป็นวิธีที่ใช้ในการกำจัดขยะมูลฝอยที่พื้นดินอย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ไม่ก่อให้เกิดความรำคาญและเป็นอันตรายต่อสุขภาพและสภาพแวดล้อม เมื่อฝังกลบขยะมูลฝอยในพื้นที่เสร็จเรียบร้อยแล้ว อาจใช้พื้นที่นั้นให้เกิดประโยชน์โดยเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สนามเทนนิส สนามกีฬา ที่จอดรถ ศูนย์การค้าหรือก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยที่ไม่สูงเกินไป โดยข้อมูลวิธีฝังกลบที่ถูกสุขลักษณะสอดคล้องกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2552: 6-7) ได้ระบุวิธีการฝังกลบแบ่งออกเป็น 3 วิธี คือ

(1) **วิธีฝังกลบแบบหุบเขา (Canyou Method)** เป็นการฝังกลบขยะมูลฝอยในพื้นที่ที่เป็นหลุม เป็นบ่อ เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นแอ่งขนาดใหญ่ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือพื้นที่ต่ำอยู่ก่อนแล้ว และต้องการให้พื้นที่นั้นสูงขึ้นกว่าระดับเดิม เช่น บริเวณบ่อดินลูกรัง ริมตลิ่ง เหมือนรูปร่าง หุบเขา ห้วย หรือบริเวณที่ดินที่ถูกขุดออกไปทำประโยชน์อย่างอื่นมาก่อนแล้ว เป็นต้น การฝังกลบและอัดขยะมูลฝอยในบ่อแต่ละแห่งอาจมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศของพื้นที่นั้น ๆ แต่ส่วนใหญ่ในพื้นที่เช่นนี้ควรเทขยะมูลฝอยลงไปแล้วเกลี่ยขยะให้กระจายพร้อมกับบดทับให้แน่นจากนั้นก็ใช้ดินกลบแล้วจึงบดทับให้แน่นอีกครั้งสุดท้าย

(2) **วิธีฝังกลบแบบขุดเป็นร่อง (Trench Method)** เป็นการกำจัดขยะมูลฝอยแบบฝังกลบในพื้นที่ราบ ซึ่งเป็นพื้นที่สูงอยู่แล้วและไม่ต้องการให้พื้นที่สูงขึ้นไปอีก แต่ต้องการใช้พื้นที่ในการฝังกลบขยะมูลฝอยให้ได้จำนวนมาก ๆ ดังนั้นจึงต้องใช้วิธีขุดเป็นร่องก่อนการขุดร่องต้องให้มีความกว้างประมาณ 2 เท่าของขนาดเครื่องจักรที่ใช้ เพื่อความสะดวกในการทำงานของเครื่องจักร และมีความยาวตลอดพื้นที่ที่จะฝังกลบ ส่วนความลึกพื้นล่างควรจะอยู่ในระดับที่สูงกว่าระดับน้ำใต้ดินไม่น้อยกว่า 1 เมตร โดยยี่ดระดับน้ำในฤดูฝนเป็นเกณฑ์และต้องทำให้ลาดเอียงไปด้านใดด้านหนึ่งเพื่อไม่ให้น้ำขังในร่องเวลาฝนตก เวลาขุดดินขึ้นจากร่องต้องกองไว้ทางด้านใดด้านหนึ่งสำหรับใช้ดินกลบต่อไป นอกจากนั้นยังสามารถนำมาทำเป็นคันดินสำหรับกั้นมิให้ลมพัดขยะออกไปนอกบริเวณ ส่วนวิธีการฝังกลบขยะมูลฝอยลงไปร่องแล้วก็เกลี่ยให้กระจายบดทับแล้วใช้ดินกลบและบดทับอีกครั้งหนึ่ง

(3) **วิธีฝังกลบบนพื้นราบ (Area Method)** เป็นวิธีฝังกลบที่เริ่มจากระดับดินเดิม โดยไม่มีการขุดดิน ทำการบดอัดขยะมูลฝอยตามแนวราบก่อน แล้วค่อยบดอัดทับในชั้นถัดไปสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนได้ระดับตามที่กำหนด โดยวิธีนี้ต้องทำคันดินตามแนวขอบพื้นที่ เพื่อทำหน้าที่เป็นผนังหรือขอบยับการบดอัดขยะมูลฝอย เพื่อป้องกันน้ำเสียที่เกิดจากการย่อยสลายของขยะมูลฝอยไม่ให้ซึมออกด้านนอก ลักษณะของพื้นที่จำเป็นต้องใช้วิธีนี้คือที่ราบลุ่มหรือที่ที่มีระดับ

น้ำใต้ดินอยู่ต่ำกว่าผิวดินเล็กน้อยแต่ไม่เกิน 1 เมตร ซึ่งไม่สามารถขุดดินเพื่อกำจัดด้วยวิธีฝังกลบแบบขุดร่องได้ เพราะจะทำให้เกิดการปนเปื้อนของน้ำเสียจากขยะมูลฝอยลงสู่ น้ำใต้ดิน การจัดการวิธีนี้จำเป็นต้องจัดหาดินจากแหล่งอื่นเพื่อมาทำคันดิน ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสูงขึ้น

1.2.2 การลดปริมาณขยะพลาสติก

ในปัจจุบันมีการนำพลาสติกมาใช้ในชีวิตประจำวันมากขึ้น เป็นสาเหตุที่ทำให้ขยะมูลฝอยประเภทพลาสติกมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี แนวทางหนึ่งที่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ คือการลดปริมาณขยะมูลฝอยประเภทพลาสติก ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติได้ดังนี้

1) การแยกขยะ การลดปริมาณขยะ สามารถทำได้ด้วยการคัดแยกขยะ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญอย่างมากต่อกระบวนการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เนื่องจากจะลดการปนเปื้อนของวัสดุ และลดค่าใช้จ่ายในการทำมาสะอาด และเป็นการลดปริมาณขยะที่จะนำไปกำจัดทิ้งในขั้นตอนสุดท้าย การคัดแยกขยะสามารถดำเนินการได้ต้องคำนึงถึงบริเวณพื้นที่ดำเนินการคัดแยกขยะ ดังนี้ (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2552: 91-92)

(1) การคัดแยกขยะ ในแหล่งที่พักอาศัย ส่วนใหญ่ขยะจะเป็นเศษอาหาร แก้ว พลาสติก โลหะ และขยะอันตราย ควรจะคัดแยก และรวบรวมเก็บไว้ในถุงตามประเภท เพื่อง่ายต่อการจัดเก็บ และเพื่อความสะอาดแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

(2) การคัดแยกขยะรวมในชุมชน มีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการจัดการขยะเป็นผู้จัดหาภาชนะรองรับขยะในชุมชน โดยแบ่งตามประเภทหรือชนิดของขยะ เช่น ภาชนะรองรับขยะย่อยสลาย ขยะที่ยังใช้ได้ อยู่ ขยะทั่วไป ขยะอันตราย เป็นต้น โดยภาชนะดังกล่าวจะวางอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่มีประชากรหนาแน่น

(3) การคัดแยกในสถานที่ที่จัดการขยะ รวมถึงโรงงานคัดแยกขยะ และแปรรูปขยะ โรงงานปุ๋ย เตาเผาและสถานที่ฝังกลบขยะ โดยทั่วไปแล้วขยะจะถูกคัดแยกตามข้อกำหนดในการดำเนินงานของแต่ละโรงงานและสถานที่จัดการ

รูปแบบของการคัดแยกขยะ การคัดแยกขยะสามารถทำได้หลายรูปแบบตามประเภทของขยะ และลักษณะการใช้ประโยชน์ ความพร้อมและศักยภาพของชุมชนในการคัดแยกขยะทุกประเภท โดยการคัดแยกขยะออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ขยะย่อยสลาย ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย และขยะทั่วไป รายละเอียดดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ภาชนะรองรับขยะประเภทถังพลาสติก

ประเภทภาชนะ ถังพลาสติก	คำอธิบาย
	ถังพลาสติกรองรับขยะมูลฝอยทั่วไป ตัวถังสีน้ำเงิน จะมีข้อความว่า “มูลฝอยทั่วไป” พร้อมคำอธิบายว่า “กล่องนม UHT โฟม ถุง หรือห่อพลาสติกใส่นม บรรจุผงซักฟอก ฯลฯ”
	ถังพลาสติกรองรับขยะมูลฝอยย่อยสลาย ตัวถังสีเขียว จะมีข้อความว่า “มูลฝอยย่อยสลาย” พร้อมคำอธิบายว่า “เศษอาหาร เปลือกผลไม้ เศษผัก เศษเนื้อสัตว์ ฯลฯ”
	ถังพลาสติกรองรับขยะมูลฝอยที่ยังใช้ได้ (รีไซเคิล) ตัวถังสีเหลือง มีข้อความว่า “มูลฝอยที่ยังใช้ได้ (รีไซเคิล)” พร้อมคำอธิบายว่า “เศษเหล็ก เศษแก้ว กระจาด กระจังเครื่องคั้ม ฯลฯ”
	ถังพลาสติกรองรับขยะมูลฝอยอันตราย มีข้อความว่า “มูลฝอยอันตราย” พร้อมคำอธิบายว่า “หลอดฟลูออเรสเซนต์ ถ่านไฟฉายหรือแบตเตอรี่ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ภาชนะที่ใช้บรรจุสารกำจัดแมลงหรือวัชพืช กระจังสเปรย์บรรจุสีหรือสารเคมี”

ที่มา: (ศูนย์ปฏิบัติการวิศวกรรมพลังงานและสิ่งแวดล้อม 2546: จ-2 - จ-11)

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2552: 88) กล่าวถึง การป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะที่สำคัญ คือการลดขยะที่แหล่งกำเนิด (Source reduction) โดยอาศัยขบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน ในการลดปริมาณขยะมูลฝอยจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในด้านการจัดการขยะมูลฝอย ลดปัญหาสิ่งแวดล้อม และประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ สามารถลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นได้โดยใช้หลักการดังนี้

1) ลดการใช้ (Reduce) เป็นการใช้น้อยหรือลดการใช้ โดยใช้เท่าที่จำเป็น หลีกเลี่ยงการใช้อย่างฟุ่มเฟือย ซึ่งเราสามารถทำได้โดย

- (1) การปฏิเสธ การใช้บรรจุภัณฑ์ที่ไม่จำเป็น
- (2) การหลีกเลี่ยง การซื้อสินค้าที่มีบรรจุภัณฑ์ห่อหุ้มหลายชั้น
- (3) เลือกใช้สินค้าที่มีอายุการใช้งานระยะเวลานาน ไม่เลือกซื้อ

สินค้าที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง หรือมีอายุการใช้งานในระยะเวลาด้านสั้น

- (4) เลือกบริโภคสินค้าให้เหมาะสมกับความต้องการ

2) การใช้ซ้ำ (Reuse) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(2551: 11) การใช้ซ้ำเป็นการนำสิ่งของที่ใช้งานแล้วแต่ยังสามารถใช้งานได้มาใช้ให้คุ้มค่าที่สุด

บำรุงรักษาสิ่งของให้มีอายุการใช้งานได้นาน ๆ ซึ่งเราสามารถทำได้โดย

- (1) นำสิ่งของที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ เช่น ถุงพลาสติกที่ไม่

เปราะเปื้อนก็ให้เก็บไว้ใช้ใส่ของอีกครั้งหนึ่ง หรือใช้เป็นถุงใส่ขยะในบ้าน

- (2) นำสิ่งของมาดัดแปลงให้ใช้ประโยชน์ได้อีก เช่น การนำ

ถุงพลาสติกที่ใช้แล้วมาใส่หมอนแทนนุ่นหรือใยสังเคราะห์ เป็นต้น

3) การแปรรูปใช้ใหม่ (Recycle) เป็นการนำขยะ ของเสีย บรรจุภัณฑ์

หรือวัสดุเหลือใช้ มาเข้าสู่กระบวนการแปรรูปเป็นวัตถุดิบที่ใช้ในกระบวนการผลิตด้วยกรรมวิธีต่าง ๆ ให้เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ นอกจากเป็นการลดปริมาณของขยะมูลฝอยได้แล้ว ยังเป็นการช่วยลดการใช้พลังงานและมลพิษที่เกิดกับสิ่งแวดล้อมได้อีก ซึ่งเราทุกคนสามารถทำได้โดยการคัดแยกขยะมูลฝอย แต่ละประเภท เพื่อเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิลแนวคิดในการลดขยะพลาสติกโดยการรีไซเคิล ถือเป็นสิ่งสำคัญของการเชื่อมโยงจุดต่าง ๆ ในวัฏจักรให้ดำเนินต่อไปได้ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงขยะมูลฝอยที่ไม่มีค่าให้กลับมามีคุณค่าใหม่อย่างเป็นวงจรเป็นระบบ ดังนั้น จึงมีสัญลักษณ์ ซึ่งเป็นลูกศร 3 อันที่บิดตัวเองเป็นเกลียวและหมุนไปกันเป็นวงเปรียบดังวัฏจักรของสารที่แปรรูปกลับตามการใช้งาน ตั้งแต่เป็นวัตถุดิบเป็นผลิตภัณฑ์กลายเป็นขยะมูลฝอยและนำกลับมาแปรรูปเพื่อนำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อีกครั้ง ซึ่งเป็นวัฏจักรอันไม่มีที่สิ้นสุดเป็นเช่นนี้เรื่อย ๆ เป็นการออกแบบของแกรี แอนเดอร์สัน ที่ชนะเลิศในการประกวดสัญลักษณ์รีไซเคิลในปี ค.ศ. 1970 (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2553: 17-18) ซึ่งสัญลักษณ์ที่แสดงว่าพลาสติกนั้นสามารถนำไปแปรสภาพเพื่อการใช้งานใหม่ในรูปแบบอื่น ส่วนตัวเลขที่อยู่ในสัญลักษณ์ เป็นรหัสที่ช่วยให้สะดวกในการแยกพลาสติกแต่ละชนิดออกจากกัน โดยแต่ละรหัสหมายถึงพลาสติกประเภทต่าง ๆ ดังนี้การแยกพลาสติกแต่ละชนิดออกจากกัน โดยแต่ละรหัสหมายถึงพลาสติกประเภทต่าง ๆ ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 สัญลักษณ์สำหรับพลาสติกที่นำกลับมาใช้ใหม่

สัญลักษณ์	ความหมาย
 PETE	เป็นสัญลักษณ์สำหรับพลาสติกชนิดพอลิเอทิลีนเทเรฟทาเลต (PET) เป็นพลาสติกที่เหมาะสมสำหรับใส่น้ำอัดลม หรือน้ำมันเนื่องจากความใส มีความยืดหยุ่นสูงและป้องกันการซึมผ่านได้ดี
 HDPE	เป็นสัญลักษณ์สำหรับพลาสติกชนิดพอลิเอทิลีนชนิดความหนาแน่นสูง เป็นพลาสติกที่เหมาะสมสำหรับทำถุงหิ้ว ถุงเย็น ขวดน้ำดื่ม หรือถังน้ำ เป็นต้น เพราะมีความยืดหยุ่นสูงและป้องกันการซึมผ่านได้ดี
 PVC	เป็นสัญลักษณ์สำหรับพลาสติกชนิดพอลิไวนิลคลอไรด์ เป็นพลาสติกที่เหมาะสมสำหรับใช้ทำท่อน้ำ ฉนวนหุ้มสายไฟฟ้า กระเป๋าหนังเทียม ประดู่พีวีซี เป็นต้น PVC มีคุณสมบัติแข็งแรง ทนสารเคมี สามารถทำเป็นสีได้ไม่จำกัด และทนน้ำได้ดี
 LDPE	เป็นสัญลักษณ์สำหรับพลาสติกชนิดพอลิเอทิลีนชนิดความหนาแน่นต่ำ เป็นพลาสติกที่เหมาะสมสำหรับนำมาเป็นถุงเย็น ถุงใส่อาหารแช่แข็ง เพราะมีความยืดหยุ่น เหนียวไม่มีกลิ่น ไม่มีสี พลาสติกชนิดนี้ไม่เหมาะที่จะบรรจุอาหารร้อน นิยมใช้ผลิตถุงประเภทต่างๆ เช่น ถุงหิ้ว ถุงเย็น ถุงช้อปปิ้ง ถุงน้ำตาล ถุงเครื่องปรุง ฯลฯ
 PP	เป็นสัญลักษณ์สำหรับพลาสติกชนิดพอลิโพรไพลีน เป็นพลาสติกที่เหมาะสมสำหรับทำถุงร้อนบรรจุอาหาร หรือผลิตกล่องบรรจุอาหารสำหรับนำเข้า ถุงร้อน ถุงใส่เสื้อผ้า กระสอบใส่ข้าว ถุงปุ๋ย ไมโครเวฟ ฯลฯ เพราะมีความยืดหยุ่นสูง ทนสารเคมี และสามารถใช้งานกับอุณหภูมิที่สูงถึง 175 องศาเซลเซียส
 PS	เป็นสัญลักษณ์สำหรับพลาสติกชนิดพอลิสไตรีน เป็นพลาสติกที่เหมาะสมสำหรับทำโฟม กล่อง ถ้วย และจาน เนื่องจากง่ายต่อการขึ้นรูป สามารถพิมพ์สีสัน และลวดลายให้สวยงามได้ และสามารถใช้งานกับอุณหภูมิตั้งแต่ -10 ถึง -80 องศาเซลเซียส
 OTHER	สำหรับพลาสติกอื่น ๆ หมายเหตุ* หมายถึง อัจฉริยะชนิดของพลาสติกที่ใช้ทำ

ที่มา : ระบบเครือข่ายสารสนเทศด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย (2551)

สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (2555) ได้เสนอแนวทางในการประหยัดพลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อมแบบง่าย ๆ 1A 4R ดังนี้

1) *A: Avoid* คือ การหลีกเลี่ยงการใช้และการบริโภคต่าง ๆ ที่สิ้นเปลืองพลังงานให้เลือกใช้สิ่งของที่สามารถใช้ซ้ำได้หลายครั้ง นับว่าเป็นการอนุรักษ์พลังงาน ซึ่งเราสามารถเลือกที่จะเลี่ยงหรือเลิกการใช้การบริโภคต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น การใช้ปืนโตหรือกล่องข้าวแทนถุง

2) *R: Reduce* คือ การลดการใช้ และการบริโภคทรัพยากรที่ไม่จำเป็นลง โดยการเลือกใช้เท่าที่จำเป็น เพื่อเก็บทรัพยากรด้านพลังงานไว้ใช้ได้นานขึ้น

3) *R: Reuse* คือ การใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่าที่สุด โดยการนำมาใช้ซ้ำ ซึ่งบางอย่างอาจใช้ซ้ำได้หลาย ๆ ครั้ง หรือนำมาประดิษฐ์เป็นเครื่องใช้ต่าง ๆ ช่วยลดค่าใช้จ่ายลงแล้วยังสามารถช่วยลดการใช้พลังงานพร้อมทั้งรักษาสีสิ่งแวดล้อมไปในตัว

4) *R: Recycle* คือ การนำหรือเลือกใช้ทรัพยากรที่สามารถนำกลับมารีไซเคิลหรือนำกลับมาใช้ใหม่ เป็นการลดการใช้ทรัพยากรในธรรมชาติจำพวกต้นไม้ แร่ธาตุ ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้สามารถนำมารีไซเคิลได้ยกตัวอย่างเช่น เศษกระดาษสามารถนำไปรีไซเคิลกลับมาใช้เป็นกล่องหรือถุงกระดาษ การนำแก้วหรือพลาสติกมาหลอมใช้ใหม่เป็นเครื่องใช้อื่น ๆ

5) *R: Rethink* คือ การเปลี่ยนความคิดหรือคิดก่อนใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และเลือกใช้ทรัพยากรที่สามารถนำกลับมารีไซเคิลหรือนำกลับมาใช้ใหม่ เป็นการประหยัดพลังงานที่ยั่งยืน โดยการเปลี่ยนที่ตัวเราเริ่มต้นที่ตัวเราแล้วส่งผ่านไปยังคนรอบข้างจากบุคคลขยายผลไปถึงครอบครัว ส่งต่อไปยังชุมชน

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สิทธิ หลีกภัย (2554) ได้เสนอวิธีการลดขยะถุงพลาสติกด้วยวิธีการ 3R ดังนี้

1) *Reject* หมายถึง การปฏิเสธการใช้ถุงพลาสติกในทุก ๆ โอกาสที่เป็นไปได้ เช่น เมื่อซื้อสินค้าจากร้านค้าเพียงน้อยชิ้นและสามารถนำกลับมาได้โดยไม่ต้องใช้ถุงพลาสติกหรือผู้ซื้อมีภาชนะใส่ของอยู่แล้ว เช่น เป้ ยาม กระเป๋าสะพาย ฯลฯ ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องใช้ถุงพลาสติก

2) *Reduce* หมายถึง การลดการใช้ถุงพลาสติกด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การเปลี่ยนมาใช้ถุงผ้า ถุงกระดาษเมื่อไปจ่ายตลาด การเปลี่ยนพฤติกรรมกรับจ่ายซื้อของโดยการใส่ของหลายอย่างรวมกันในถุงพลาสติกหนึ่งใบเท่าที่จะทำได้ แทนที่จะใช้ถุงพลาสติกหนึ่งถุงสำหรับของหนึ่งอย่าง หรือการเปลี่ยนมาใช้ถุงพลาสติกชีวภาพที่ผลิตมาจากวัสดุธรรมชาติอย่าง แป้งสาลี แป้งข้าวโพด ที่สามารถย่อยสลายได้ภายในเวลาเพียง 6 เดือน โดยไม่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม

3) *Reuse* หมายถึง การนำมาใช้ซ้ำ ถุงพลาสติกที่สร้างปัญหาในทุกวันนี้ นั้น เกิดจากการถูกใช้เพียงครั้งเดียวแล้วทิ้งเป็นขยะทันที ดังนั้น หากประชาชนนำถุงพลาสติกที่มีอยู่ แล้วภายในบ้านมาใช้ซ้ำก็จะช่วยลดการสร้างขยะประเภทนี้ได้มาก

การใช้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมแทนการใช้ถุงพลาสติก (บัญญัติ คำคุณศัพท์: 2555) บรรจุภัณฑ์ที่ใช้ทดแทนถุงพลาสติกได้ เช่น

1) *พลาสติกไบโอบอร์พลาส* เป็นผลิตภัณฑ์พลาสติกประเภทถุงหิ้ว ถุงมือ และหลอดดูดที่ย่อยสลายได้ด้วยแสงอาทิตย์

2) *ถุงพลาสติกประเภทย่อยสลายได้* ด้วยแสงอาทิตย์และย่อยสลายได้ทางชีวภาพ เช่น ถุงร้อน ถุงเย็นที่ใช้ใส่อาหาร ถุงแบบนี้จะผสมสารย่อยสลาย ซึ่งจะแทรกตัวอยู่ในโมเลกุลของเม็ดพลาสติก สารย่อยสลายนี้เมื่อเจอกับแสงอาทิตย์ก็จะทำปฏิกิริยากับเม็ดพลาสติกให้โมเลกุลแตกสลาย โดยจะใช้เวลาประมาณ 1 ปี ในการย่อยสลาย

3) *ใช้ถุงกระดาษอย่างเมื่อนอก* เวลาซื้อของกลับบ้านอุ้มถุงกระดาษก็ เพราะไม่ต้องการถุงพลาสติกที่ย่อยสลายยาก

4) *ใช้ถุงผ้า ปิ่นโต ตะกร้า ฯลฯ นำถุงผ้าหรือภาชนะ ไปใส่ของแทนถุงพลาสติก* แล้วก็พูดว่า “ไม่ต้องใส่ถุงพลาสติกก็ได้” ถ้าเราใช้ถุงผ้าสัปดาห์ละ 1 วัน จะช่วยลดการใช้ถุงพลาสติกได้มากกว่า 100 ล้านถุงต่อปี

สรุปได้ว่า การจัดการกับขยะพลาสติกอย่างถูกวิธี สามารถทำได้โดยการเผา และการฝังกลบ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวต้องใช้อุปกรณ์ที่มีศักยภาพ เช่น เตาเผาต้องสามารถเผาขยะตามอุณหภูมิที่กำหนด และการฝังกลบต้องใช้พื้นที่และงบประมาณเป็นจำนวนมาก ซึ่งควรเป็นกระบวนการของภาครัฐ ซึ่งหากเรากำจัดขยะพลาสติกเองอย่างไม่ถูกวิธี ในระยะยาวอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ และสิ่งแวดล้อมได้ สำหรับกระบวนการที่ประชาชนทั่วไปสามารถทำได้เอง คือวิธีการจัดการกับขยะพลาสติกด้วยการลดปริมาณขยะสามารถทำได้หลายวิธี ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะเลือกใช้วิธี 3R ได้แก่ 1) การใช้ซ้ำ (Reuse) เป็นการนำสิ่งของที่ใช้งานแล้วแต่ยังสามารถใช้งานได้มาใช้ให้คุ้มค่า บำรุงรักษาสิ่งของให้มีอายุการใช้งานได้นาน ๆ เช่น นำถุงพลาสติกที่ไม่เปรอะเปื้อนก็ให้เก็บไว้ใช้ใส่ของอีกครั้งหนึ่ง หรือใช้เป็นถุงใส่ขยะในบ้าน หรือนำสิ่งของมาตัดแปลงให้ใช้ประโยชน์ 2) การลดการใช้ (Reduce) เป็นการใช้น้อยลง หรือใช้เท่าที่จำเป็น โดยเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกเพื่อใส่ของหลายอย่างรวมกันในถุงใบเดียว หรือการเปลี่ยนมาใช้ถุงพลาสติกชีวภาพที่ผลิตมาจากวัสดุธรรมชาติอย่าง แป้งสาลี แป้งข้าวโพด ที่สามารถย่อยสลายได้ภายในเวลาเพียง 6 เดือน และ 3) การแปรรูปใช้ใหม่ (Recycle) การนำขยะจากบรรจุภัณฑ์ประเภทพลาสติกกลับมารีไซเคิลหรือนำกลับมาใช้ใหม่

2. พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติก

2.1 พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว

พฤติกรรมการใช้ชีวิตของคนไทยในทุกวันนี้แทบจะปฏิเสธการใช้พลาสติกและโฟมไม่ได้ ทั้งเครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ ในชีวิตประจำวันเกือบทุกชนิดจะต้องมีส่วนประกอบของพลาสติกและโฟม

โดยข้อมูลการใช้ถุงพลาสติกของคนไทยในปัจจุบันพบว่า

ใน 1 วัน คนไทย 1 คน จะทิ้งขยะถุงพลาสติกและกล่องโฟม 2.3 ชิ้น

ใน 1 วัน คนไทย 1 ครอบครัว จะทิ้งขยะถุงพลาสติกและกล่องโฟม 6 ชิ้น

ใน 1 ปี คนไทย 1 คน จะทิ้งขยะถุงพลาสติกและกล่องโฟม 840 ชิ้น

ใน 1 ปี คนไทย 1 ครอบครัว จะทิ้งขยะถุงพลาสติกและกล่องโฟม 2,190 ชิ้น

เมื่อพิจารณาจากจำนวนประชากรของไทย ซึ่งมีมากกว่า 60 ล้านคน และกำลังเพิ่มขึ้นอย่างไม่หยุด ปริมาณขยะก็จะเพิ่มขึ้นอย่างไม่หยุดเช่นกัน ในขณะที่เดียวกันขยะจากพลาสติกและโฟมจะเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่มากกว่าและเร็วกว่าขยะประเภทอื่น จากข้อมูลการสำรวจปริมาณมูลฝอยพลาสติกและโฟม ของกรมควบคุมมลพิษ

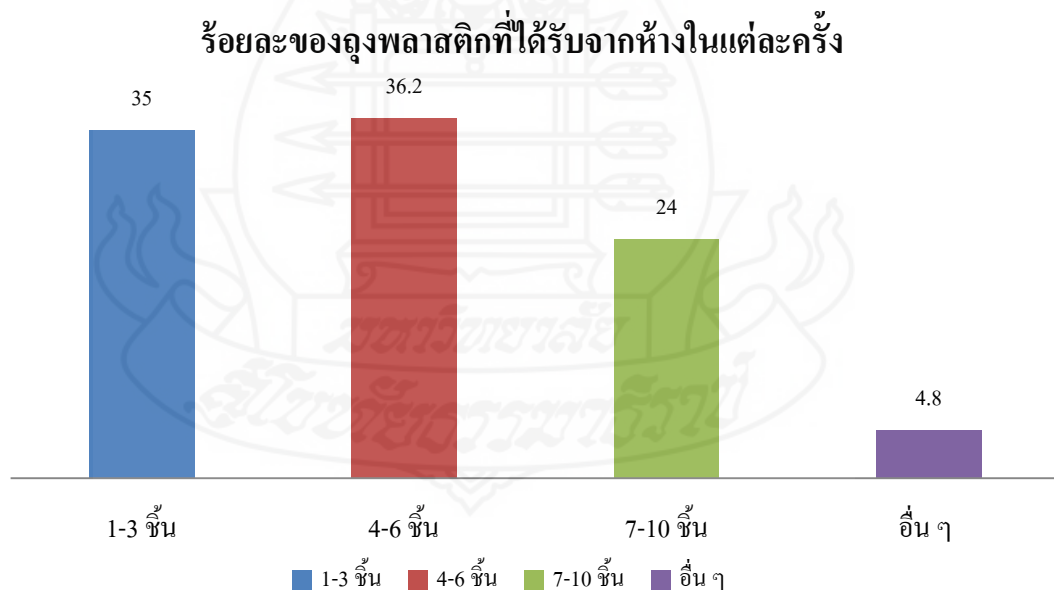
พ.ศ. 2542 มีปริมาณขยะพลาสติกและโฟม ประมาณ 1.9 ล้านตัน = 14 % ของขยะทั้งหมด

พ.ศ. 2544 มีปริมาณขยะพลาสติกและโฟม ประมาณ 2.3 ล้านตัน = 16 % ของขยะทั้งหมด

พ.ศ. 2546 มีปริมาณขยะพลาสติกและโฟม ประมาณ 2.78 ล้านตัน = 18.27 % ของขยะทั้งหมด

ปริมาณขยะพลาสติกเพิ่มขึ้นปีละประมาณ 2,000,000,000 ตัน แต่ประเทศไทยสามารถจัดการขยะได้ 70 เปอร์เซ็นต์ของขยะทั้งหมด (สากล ฉันทะกุล เพชรดา อ้อชัยภูมิ และระเบียบ ภูผา 2548: 38-68) จากข้อมูลของกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 ที่ผ่านมา ปริมาณการใช้ถุงพลาสติกในกรุงเทพมหานคร ยังคงมีสูงถึงวันละประมาณ 1,000 - 2,000 ตัน โดยปริมาณการใช้ไม่ได้ลดลงจากปีก่อน ๆ แต่อย่างใด มีหน้าซ้ำยังมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นจากเดิมอีกด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าพฤติกรรมคนไทยเวลาจับจ่ายใช้สอยจะได้รับถุงพลาสติกใส่ของโดยเฉลี่ยวันละ 3 ใบ/คน และในปีหนึ่ง ๆ ประเทศไทยจะมีขยะจากถุงพลาสติกจำนวนกว่า 73,036.5 ล้านใบ/ปี โดยปริมาณการใช้ถุงพลาสติกในครัวเรือน ร้อยละ 50 ของขยะพลาสติกทั้งหมด คือ ถุงพลาสติกหรือถุงก๊อบแก๊บที่ได้จากห้างสรรพสินค้า ซึ่งส่วนใหญ่แต่ละครัวเรือนจะไปห้างสรรพสินค้า

สัปดาห์ละ 2 - 3 ครั้ง ในแต่ละครั้งจะได้รับถุงพลาสติกเฉลี่ย 5 ถุง/ครั้ง ในหนึ่งปีแต่ละครัวเรือนจึงได้รับถุงพลาสติกเฉลี่ยประมาณ 720 ถุง และหากพิจารณาจากจำนวนครัวเรือนที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปีกับปริมาณขยะจากถุงพลาสติกมีปริมาณเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัวถึงแม้หน่วยงานภาครัฐรวมถึงภาคเอกชนจะมีแนวทางในการรณรงค์ในรูปแบบต่าง ๆ แต่ก็ยังพบว่าปริมาณการใช้ถุงพลาสติกของคนไทยยังไม่ลดลงอีกทั้งยังมีปริมาณการใช้เพิ่มมากขึ้น (สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม: 2554) นอกจากนี้ผลการสำรวจ (กรมควบคุมมลพิษ 2548: 3-10 - 3-11) ยังพบว่าแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอยประเภทพลาสติกและโฟมที่สำคัญในชุมชนมาจากครัวเรือนซึ่งนับเป็นแหล่งกำเนิดที่สำคัญในฐานะผู้บริโภคหลักของชุมชน โดยครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลส่วนใหญ่ร้อยละ 70 ได้รับถุงพลาสติกมาจากห้างสรรพสินค้าและร้านสะดวกซื้อที่มีอยู่กว่า 3,076 แห่ง รองลงมาได้จากตลาดสดและร้านค้าย่อยคิดเป็นร้อยละ 20 และจากที่อื่นร้อยละ 10 ดังนั้นหากลดปริมาณถุงพลาสติกที่ได้จากห้างสรรพสินค้าและร้านสะดวกซื้อ ก็จะลดขยะมูลฝอยถุงพลาสติกและภาชนะโฟมลงได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 โดยจำนวนถุงพลาสติกที่ได้โดยเฉลี่ยในการไปห้างแต่ละครั้งอยู่ที่ 1-3 ชิ้น/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 35.0 ได้รับ 4-6 ชิ้น/ครั้ง ร้อยละ 36.2 ได้รับ 7-10 ชิ้น/ครั้ง ร้อยละ 24.0 และเฉลี่ย 5 ชิ้น/ครั้ง ร้อยละ 4.8 รายละเอียดดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 จำนวนถุงพลาสติกต่อครั้งที่ได้รับจากการซื้อสินค้าที่ห้างสรรพสินค้า

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ (2548: 3-10 - 3-11)

จากสถานการณ์ปริมาณขยะมูลฝอยประเภทพลาสติกและโฟมที่เพิ่มมากขึ้นนั้น ส่วนหนึ่งเกิดจากวัฒนธรรมในการบริโภคอาหารที่เปลี่ยนแปลงไปของคนไทยในยุคใหม่ ซึ่งในปัจจุบันการใช้ถุงพลาสติกใส่อาหารและถุงใส่ของที่เรียกว่า ถุงก๊อบแก๊บ พ็อคเก็ตแมคคาและผู้ผลิตหรือจำหน่ายอาหารนิยมบรรจุอาหารลงในถุงพลาสติกและเมื่อลูกค้าซื้อของก็นิยมใส่ถุงก๊อบแก๊บให้ลูกค้า ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการจำหน่ายสินค้า และบรรจุอาหารที่เป็นน้ำรวมทั้งบรรจุภัณฑ์อาหารต่าง ๆ ก็นิยมห่อด้วยพลาสติกเป็นหลักเพื่อความสวยงาม และเพื่อความสะอาดป้องกันแมลงได้ต่อมา ทำให้ในแต่ละวันครัวเรือนจะรับถุงพลาสติกเหล่านี้เข้าบ้านเป็นจำนวนมาก และเมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้วจะเหลือถุงพลาสติกทิ้งเป็นจำนวนมาก (สมนึก ชัชวาลย์ 2543: 129) โดยเฉพาะในเมืองที่เจริญอย่างกรุงเทพมหานครที่คนส่วนใหญ่นิยมบริโภคอาหารนอกบ้าน ประกอบกับบทบาทของผู้หญิงที่เปลี่ยนไปจากการเป็นผู้เลี้ยงลูก ผู้ดูแลบ้าน หันมาเป็นผู้ที่มีบทบาทในการรับผิดชอบด้านเศรษฐกิจการเงินของครอบครัว ดังนั้นในการประกอบอาหารจึงเปลี่ยนเป็นการบริโภคอาหารสำเร็จรูป หรืออาหารสะดวกซื้อจนได้ชื่อว่า “แม่บ้านถุงพลาสติก” (Gisele Yasmeen, 2000: 526-544) จากพฤติกรรมผู้บริโภคอาหารปรุงสำเร็จจากบ้านหรือสถานที่อื่น ๆ (Cooked Food) หรืออาหารพร้อมรับประทาน (Ready to Eat) ซึ่งมักจะใช้ภาชนะบรรจุอาหารประเภท ถุง กล่องกระดาษ โฟม หรือวัสดุหีบห่อจากธรรมชาติ ที่มีจำหน่ายหลากหลายในปริมาณมาก โดยสถานที่ที่จำหน่ายมักจะเป็นร้านอาหาร หรือแผงลอยที่มีการปรุงประกอบ และจำหน่ายอาหาร ซึ่งทั่วประเทศมีอยู่ประมาณ 300,000 แห่ง และเป็นร้านที่จำหน่ายอาหารถุงโดยเฉพาะประมาณ 60,000 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 20 กระจายอยู่ทั่วไป รวมทั้งในตลาดโต้รุ่งต่าง ๆ ด้วย (เทวี โพธิ์ผละ: 2555) ซึ่งปริมาณในการใช้ถุงพลาสติกมักขึ้นอยู่กับประเภท และสถานที่ซื้อสินค้า เช่น การจับจ่ายสินค้าประเภทกับข้าว ประเภทของสด และของแห้งที่ตลาด ผู้บริโภคจะได้ถุงมาเกือบ 20 ถุงทั้งขนาดใหญ่และเล็ก และหาซื้อสินค้าที่ซูเปอร์มาร์เก็ตอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ครั้งก็ได้ถุงพลาสติกหลายสิบใบกลับมาเช่นกัน (กฤต เจนพานิชการ 2550: 179) และหากเป็นการซื้อสินค้าบริโภคประเภทถ้วยเดียวราดหน้ามารับประทานที่บ้าน ในหนึ่งครั้งจะต้องใช้ถุงถึง 6 ถุงด้วยกัน ถุงที่ 1 ใส่เส้นถ้วยเดียว ถุงที่ 2 ถุงน้ำราดหน้า ถุงที่ 3 ถุงน้ำตาล ถุงที่ 4 ถุงพริกคอง ถุงที่ 5 ถุงพริกป่น ถุงที่ 6 ถุงหิ้วสำหรับใส่ถุงทั้ง 5 ใบ บางถุงก็ไม่ได้แกะออกใช้รับประทานแล้วก็ต้องทิ้งเป็นขยะ เวลาซื้อกล้วยทอดหรือกล้วยแขกแม่ค้าจะใส่ถุงกระดาษให้แต่สมัยใหม่ใส่ถุงกระดาษเสร็จแล้วก็ยังต้องใส่ในถุงพลาสติกอีกชั้นหนึ่งเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทาง (ธงชัย พรธนะสวัสดิ์ 2537: 10-11) จากข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติได้ทำการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนในด้านค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกตามประเภทค่าใช้จ่าย รายภาคและเขตการปกครอง ประเภทค่าใช้จ่ายอาหารสำเร็จรูปที่ซื้อมาบริโภคที่บ้านใน

เขตกรุงเทพมหานคร ปทุมธานี นนทบุรี และสมุทรปราการ ในปี 2551 มีค่าเฉลี่ยต่อครัวเรือน 1,843 บาท และในปี 2553 มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน 2,030 บาท ซึ่งจะเห็นได้ว่ามียอดการซื้ออาหารสำเร็จรูปมารับประทานที่บ้านเพิ่มขึ้น (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2552: 9, 2553: 15)

ในด้านพฤติกรรมทางเลือกซื้อหรือใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติก จากผลการศึกษาของ (สุรวุฒิ สงครามศรี 2548: 52-102) พบว่า ผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่จะใช้กล่องบรรจุอาหารพลาสติกเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาเป็นผลิตภัณฑ์เซรามิก และถุงพลาสติก ในการถนอมอาหาร ซึ่งสาเหตุที่เลือกใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกเป็นภาชนะบรรจุอาหารและเครื่องดื่ม 3 ลำดับแรกคือ บรรจุภัณฑ์พลาสติกเป็นบรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม มีขนาดและรูปแบบหลากหลายชนิด มีความสะดวกซื้อ เพื่อป้องกันการเสียหายจากการขนย้ายหรือเคลื่อนย้าย นอกจากนี้จากผลการศึกษาของสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ในเรื่อง “อาหารปลอดภัย เด็กไทยพ้นภัยสารพิษพลาสติก” ในประเด็นด้านสุขภาพ พบว่า ผู้บริโภคที่เป็นพ่อแม่ หรือผู้ปกครองของเด็กส่วนใหญ่ยังขาดความรู้และความเข้าใจในการเลือกซื้อ ตลอดจนวิธีการเลือกใช้ภาชนะพลาสติกแต่ละประเภทที่ถูกต้อง และปลอดภัย ส่งผลให้สารเคมีต่าง ๆ ปนเปื้อนลงไปในอาหาร เช่น สาร BPA ซึ่งเป็นสารเคมีที่ใช้ในการผลิตพลาสติกชนิดแข็งใสที่เรียกว่าพอลิคาร์บอเนต (polycarbonate) เป็นวัตถุดิบที่สำคัญในการผลิตขวดนมสำหรับเด็ก ซึ่งพลาสติกชนิดนี้เมื่อถูกกับความร้อนจากการต้มจะทำให้สาร BPA ละลายออกมาปนเปื้อนในอาหาร โดยทางศูนย์พิษวิทยาแห่งชาติ (NTP) ของสถาบันสุขภาพแห่งชาติสหรัฐอเมริกาจะระบุว่าสารชนิดนี้จะส่งผลต่อระบบประสาทพัฒนาการของทารกในครรภ์ เด็กทารก และเด็กเล็กเป็นปัจจัยเสี่ยงให้เกิดมะเร็งต่อมลูกหมาก และมะเร็งเต้านมได้ นอกจากนี้งานวิจัยในต่างประเทศยังพบว่าสาร BPA มีลักษณะเป็นตัวกวนฮอร์โมน ทำให้ฮอร์โมนเพศในร่างกายของเด็กเกิดความสับสน ส่งผลต่อการเบี่ยงเบนทางเพศ และลดความสามารถในการสืบพันธุ์ในอนาคต สำหรับกรณีที่สาร BPA สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมเพศของเด็กได้นั้น มีข้อมูลงานวิจัยระบุว่า เป็นสารที่มีโครงสร้างคล้ายฮอร์โมนเอสโตรเจน (estrogen) ของเพศหญิงทำให้สเปิร์มลดลง สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมเพศของเด็กได้ “BPA” เป็นสารเคมีที่ใช้ในการผลิตพลาสติกชนิดพอลิคาร์บอเนต (polycarbonate) ซึ่งอยู่ในกลุ่มของพลาสติกที่สามารถสัมผัสหรือบรรจุอาหารได้ที่มักนำไปใช้ทำขวดน้ำ เขยือกน้ำ ขวดนม ขวดน้ำบรรจุ 5 ลิตร ขวดน้ำนักกีฬา ใช้นุกระป้องโลหะสำหรับใส่อาหาร เป็นถ้วยใส่ ซ้อนส้อม มีดชนิดใส เป็นต้น โดยพ่อแม่สามารถลดโอกาสเสี่ยงให้ลูกได้ด้วยการใช้ขวดนมและของเล่นที่ปลอดสาร BPA และห้ามใช้ภาชนะพลาสติกที่ทำจากพอลิคาร์บอเนตในการอุ่นหรือปรุงอาหารกับเตาไมโครเวฟ จะเห็นได้ว่าพลาสติกบรรจุอาหารมีทั้งประโยชน์ และโทษ หากเลือกใช้ไม่ถูกวิธี อาจส่งผลต่อสุขภาพเด็กในระยะยาว ซึ่งสารพิษที่สะสมจะทำให้เด็กไทยมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคเรื้อรังได้ (ศิราภรณ์ สวัสดิ์วร: 2554) การเลือก

ถุงพลาสติกให้ปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค พลาสติกบรรจุอาหารที่นับว่าเป็นภาชนะยอดนิยมของคนไทยที่ใช้กันแพร่หลายในชีวิตประจำวันคือ ถุงพลาสติก โดยเฉพาะคนที่นิยมซื้ออาหารนอกบ้าน เพราะมักใช้ถุงพลาสติกบรรจุอาหารทั้งร้อนและเย็น แต่คนส่วนใหญ่อาจไม่ทราบถึงคุณสมบัติของถุงร้อนและถุงเย็นเท่าที่ควร จึงมักมีการนำมาใช้อย่างไม่ถูกต้อง ทำให้อาหารนั้นไม่ปลอดภัยต่อการบริโภค เพราะมีการปนเปื้อนของสารที่เป็นอันตรายจากพลาสติกสู่อาหาร ซึ่งค่อย ๆ สะสมในร่างกายทีละน้อย ๆ ทำให้เสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งได้ ซึ่งถุงพลาสติกที่นิยมใช้กันในปัจจุบันมี 3 ประเภท คือ 1) ถุงเย็น มีลักษณะค่อนข้างใส่นิ่ม ยืดหยุ่นพอสมควรใช้บรรจุของทั่วไป อาหารแช่แข็ง สามารถทนความร้อนได้ถึง 70 องศาเซลเซียส แต่ทนความร้อนได้ไม่มากนัก 2) ถุงร้อน มีลักษณะใสมาก และมีความกระด้างกว่าถุงเย็น ไม่ยืดหยุ่น สามารถใส่อาหารที่มีไขมันได้ เพราะทนความร้อนได้ถึงจุดเดือด 100 องศาเซลเซียส บางชนิดทนร้อนได้ถึง 120 องศาเซลเซียส แต่อาหารที่ทอดใหม่ ๆ อาจมีอุณหภูมิสูงกว่านี้ ทำให้มีโอกาสที่สารประกอบของพลาสติกปนเปื้อนสู่อาหารได้ ดังนั้นเพื่อความปลอดภัยควรพักอาหารที่ทอดใหม่ให้คลายความร้อนลงก่อนบรรจุใส่ถุง นอกจากนี้ถุงร้อนยังไม่เหมาะกับการบรรจุอาหารแช่แข็งเพราะพลาสติกจะเปราะทำให้เกิดการปนเปื้อนสู่อาหารได้เช่นกัน ส่วนถุงร้อนอีกชนิดหนึ่งจะมีลักษณะขุ่น 3) ถุงหิ้วหรือถุงก๊อบแก๊บ โดยทั่วไปทำจากถุงพลาสติกที่ใช้แล้วมาทำความสะอาด แล้วหลอมใหม่ให้ดูสวยงามจึงไม่ควรมาบรรจุอาหารโดยตรง (ณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวพลา: 2552) นอกจากถุงร้อนถุงเย็นแล้วยังมีถุงพลาสติกอีกชนิดหนึ่งที่ไม่ควรนำมาบรรจุอาหาร แต่ยังพบว่านิยมใส่อาหาร นั่นคือถุงก๊อบแก๊บ ซึ่งเป็นถุงที่มักใช้วัสดุรีไซเคิลมาผลิต ผู้ผลิตจึงผลิตออกมาในสีสันท่าง ๆ โดยทั่วไปอาหารที่บรรจุในถุงก๊อบแก๊บมักบรรจุในถุงร้อนหรือถุงเย็นก่อน ยกเว้นอาหารประเภทผลไม้ แต่ก็มักพบพ่อค้าแม่ขายนำมาใส่อาหารโดยตรงให้คือการนำถุงก๊อบแก๊บมาใส่อาหารร้อนหรืออาหารที่มีไขมัน ซึ่งเรามักพบพ่อค้าแม่ขายนำถุงก๊อบแก๊บมาใส่กล้วยแขก ปาท่องโก๋ แม้จะมีกระดาษขาววางรองอยู่ก้นถุงก็ตาม แต่ตัวอาหารก็ยังสามารถสัมผัสถุงได้อยู่แน่นอน ดังนั้นสารเคมีหรือโลหะหนัก เช่น สีต่าง ๆ ก็จะละลายออกมาปนเปื้อนกับอาหารได้ และที่พบเห็นบ่อยคือผู้ที่ขายข้าวสวยตามตลาดสดมักหุงข้าวใส่ถ้วยอะลูมิเนียมใบเล็ก ๆ จากนั้นก็เอาข้าวออกจากถ้วยเพื่อบรรจุถุง (ถุงก๊อบแก๊บ) และวางถุงที่ใส่ข้าวแล้วเรียงอยู่ในลังถึงที่มีน้ำเดือดเพื่อให้ข้าวนั้นร้อนอยู่ตลอดเวลา ซึ่งหากความร้อนไม่เกินจุดเดือดที่ถุงร้อนรับได้ก็ไม่เป็นอันตรายแต่หากนำถุงเย็นมาใส่ข้าวแล้วนั้นก็เกิดอันตรายขึ้นได้ นอกจากนี้ยังพบว่าบางครอบครัวมีการนำอาหารที่บรรจุในถุงพลาสติกไปอุ่นในเตาไมโครเวฟ ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อผู้บริโภคได้ เนื่องจากภาชนะพลาสติกทุกชนิดไม่สามารถใช้กับเตาไมโครเวฟได้ (กูร์เมท์ แอนด์ คิวซีน: 2552) จากปัญหาดังกล่าว คณะกรรมการว่าด้วยฉลากจึงได้ประกาศให้ผลิตภัณฑ์พลาสติกเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก คือ “ผลิตภัณฑ์พลาสติก” หมายความว่า ภาชนะหรือ

สิ่งบรรจุสิ่งของหรือเครื่องใช้ที่ทำขึ้นจากพลาสติก หรือฟิล์มพลาสติกหรือฟิล์มหัดตัวด้วยความร้อนหรือฟิล์มไนลอนเรซิน ที่ทำขึ้นเพื่อใช้สำหรับอาหารหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ทำขึ้นจากพลาสติกหรือฟิล์มดังกล่าว เพื่อใช้เป็นสิ่งบรรจุหรือเป็นภาชนะหรือเป็นเครื่องใช้ เช่น ถ้วยร้อน ถ้วยเย็น ถ้วยหิ้ว ถ้วยจับชนิดพิเศษ ถ้วยแก้ว ถ้วยใส่น้ำมะพร้าว ถ้วยใส่เครื่องดื่มน้ำผลไม้ นำนม ถ้วยใส่เสื้อผ้า เป็นต้น ทั้งนี้ให้ระบุข้อความกำหนดเกี่ยวกับ “วิธีใช้” ในฉลากว่าผลิตภัณฑ์พลาสติกใช้เพื่อสิ่งใด ถ้าเป็นภาชนะหรือสิ่งบรรจุหรือเครื่องใช้ให้ระบุข้อความที่เป็น “คำเตือน” ไว้ด้วย เช่น “ห้ามใช้บรรจุหรือห่อหุ้มอาหาร” สำหรับผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ทำขึ้นเพื่อไม่ต้องการให้ใช้กับอาหาร “ใช้บรรจุอาหารหรือห่อหุ้มอาหาร หรือใช้บรรจุเครื่องดื่ม ใช้เพียงครั้งเดียว” หรือ “ไม่ควรใช้บรรจุอาหารที่กำลังร้อนจัด โดยเฉพาะอาหารทอดด้วยน้ำมัน” หรือ “ปลอดภัยใช้กับอาหาร” หรือ “ปลอดภัยใช้กับเครื่องดื่ม” หรือ “ห้ามใช้บรรจุของร้อน” สำหรับผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ไม่ทนความร้อนสูงกว่า 94 องศาเซลเซียส หรือ “มีส่วนผสมจากวัสดุที่ใช้แล้ว” สำหรับผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ทำจากพลาสติกที่ใช้ทำสิ่งของอื่นมาแล้วหลอมผลิตเป็นสินค้าใหม่ ฉะนั้นครั้งต่อไปถ้าผู้บริโภคต้องซื้อถุงพลาสติกมาใช้ควรอ่านฉลากว่าพลาสติกหรือถุงพลาสติกที่จะนำมาใช้ต้องเป็นถุงพลาสติกชนิดใดและใช้อย่างไร ดังนั้นในการนำพลาสติกมาใช้บรรจุอาหารจึงอยู่ที่การเลือกใช้อย่างเหมาะสม โดยในการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพพิจารณาจากฉลาก (สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค:2554)

สรุปได้ว่า พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของประชาชนในปัจจุบันส่วนใหญ่จะเลือกผลิตภัณฑ์บรรจุอาหาร โดยคำนึงความสะดวกสบาย ความสวยงาม มากกว่าการพิจารณาถึงโทษภัยจากบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่มีต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ดังจะเห็นได้จากการจับจ่ายใช้คนส่วนใหญ่จะรับถุงพลาสติกใส่ของ โดยเฉพาะบรรจุภัณฑ์อาหารซึ่งผู้ชายจะเป็นผู้กำหนดภาชนะสำหรับบรรจุอาหารอีกทั้งการนำถุงพลาสติกที่เป็นหูหิ้ว (ถือบะแก๊บ) มาบรรจุอาหารประเภทของทอด นึ่ง ต้ม ที่ร้อนจัด หรือการนำอาหารที่บรรจุในถุงพลาสติกมาอุ่นในลังถึง เตามิโครเวฟ ทั้งนี้ พฤติกรรมที่แสดงออกต่าง ๆ เกิดจากการขาดความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกทั้งในด้านการเลือกใช้ และการจัดการกับขยะประเภทถุงพลาสติกอย่างถูกต้อง ถูกประเภท และการใช้อย่างถูกวิธี

2.2 พฤติกรรมการจัดการขยะจากถุงพลาสติก

แนวโน้มของการใช้ถุงพลาสติก โดยเฉพาะถุงพลาสติกบรรจุอาหารมีเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เนื่องจากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นและความสะดวกสบายจากการใช้งาน เนื่องจากหาใช้ได้ง่าย ราคาถูก อีกประการหนึ่ง คือ อายุการใช้งานของผลิตภัณฑ์ค่อนข้างสั้นทำให้เศษพลาสติกที่ใช้แล้วมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ปัญหาขยะที่เกิดจากถุงพลาสติกจึงส่งผลกระทบต่อ

สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สุขภาพอนามัย และปัญหาสังคม (สมพร ภาวการคำดี และคนอื่นๆ 2531: 129)

2.2.1 องค์ประกอบของขยะพลาสติก

แม้ว่าจะมีมาตรการในการจัดการกับขยะประเภทพลาสติกออกมามากมาย แต่ก็ยังพบว่าปริมาณขยะที่เกิดจากพลาสติกเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากผลการสำรวจของ กรมควบคุมมลพิษ (2548 : 3-7 - 3-11) ที่พบว่าพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมี องค์ประกอบของขยะมูลฝอยจำพวกพลาสติกที่มีเฉลี่ยถึงร้อยละ 15.43 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั้งหมด หรือประมาณ 1.3 แสนล้านตัน/วัน โดยในพื้นที่กรุงเทพมหานครมีองค์ประกอบของ ขยะมูลฝอยที่เป็นพลาสติกและโฟมสูงสุด ร้อยละ 20.79 รองลงมาได้แก่จังหวัดนนทบุรีและ สมุทรสาคร ที่มีขยะมูลฝอยที่เป็นพลาสติกและโฟม ร้อยละ 14.92 และ 14.47 ในส่วนของจังหวัด ปทุมธานี สมุทรปราการ และนครปฐม ร้อยละ 13.65, 13.75 และ 13.95 รายละเอียดในตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 ร้อยละของพลาสติกและโฟมในองค์ประกอบทางกายภาพของขยะมูลฝอยชุมชนใน กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

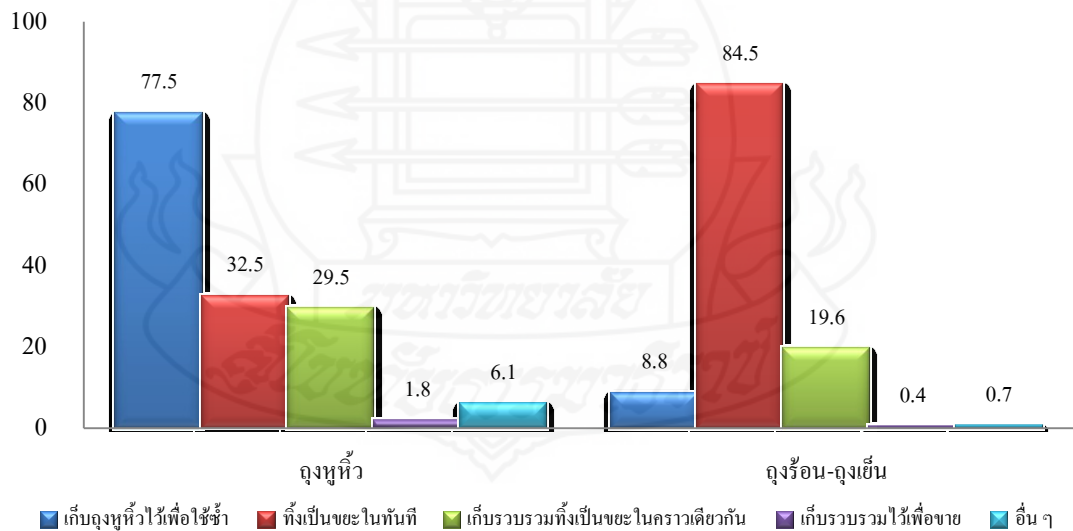
จังหวัด	ชนิดของพลาสติก							รวม (ร้อยละ)	
	พีที	พีอีที	พีวีซี	พีเอส	อีพีเอส	เอชดี พีอี	แอลดี พีอี		ถุงขนม พลาสติก
นครปฐม	3.90	0.11	0.04	0.68	0.00	7.73	1.19	0.00	13.65
นนทบุรี	3.74	0.64	0.96	0.28	0.56	7.14	1.12	0.48	14.92
สมุทรปราการ	0.99	0.21	0.10	0.08	0.12	0.12	12.13	0.00	13.75
ปทุมธานี	2.18	0.09	0.18	0.27	0.40	0.58	8.02	2.23	13.95
สมุทรสาคร	3.47	0.07	0.24	1.56	0.30	7.09	1.74	0.00	14.47
กรุงเทพฯ อ่อนนุช	2.27	0.17	0.07	0.92	0.47	9.98	6.13	0.78	20.79
หนองแขม	2.02	0.61	0.69	1.05	0.44	7.81	2.26	0.76	15.64
ท่าแร้ง	1.30	0.23	0.06	0.52	0.97	8.36	3.46	1.37	16.27
เฉลี่ยรายชนิด พลาสติก	2.48	0.27	0.29	0.67	0.41	6.10	4.51	0.70	15.43

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ (2548 : 3-10 – 3-11)

หมายเหตุ : PP=Polypropylene
 PVC=Polyvinyl chloride
 PE=Polyethylene
 HDPE=High density polyethylene
 PET=Polyethylene- terephthalate
 PS=Polystyrene
 EPS=Expanded polystyrene
 LDPE=Low density polyethylene

2.2.2 วิธีการจัดการขยะจากถุงพลาสติก

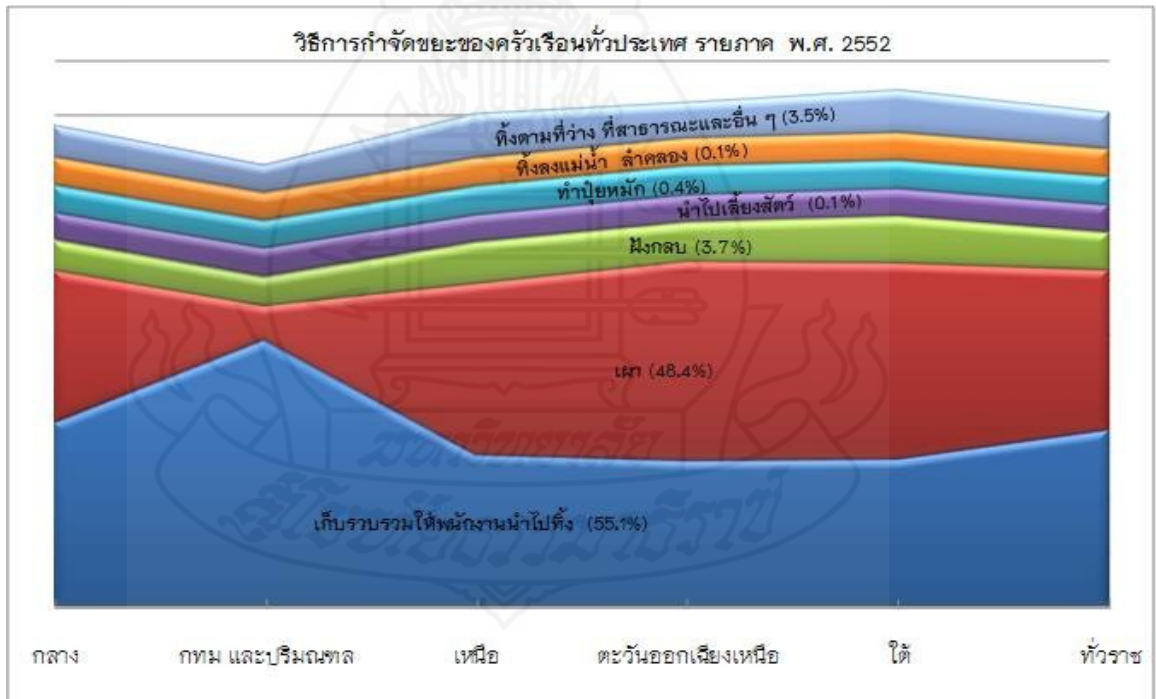
นอกจากนี้ จากผลการสำรวจข้อมูลดังกล่าว ยังพบว่า ในการจัดการถุงพลาสติกประเภทหิ้วที่ใช้แล้วของครัวเรือนส่วนใหญ่มีวิธีการจัดการถุงพลาสติก โดยครัวเรือนเก็บถุงพลาสติก (หิ้ว) ไว้ใช้เพื่อใช้ซ้ำ เช่น ใส่ขยะมูลฝอย ถึงร้อยละ 77.5 ทั้งเป็นขยะในทันที ร้อยละ 32.5 เก็บรวบรวมทิ้งเป็นขยะในคราวเดียวกัน ร้อยละ 29.5 อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 6.1 และเก็บรวบรวมไว้เพื่อขาย ร้อยละ 1.8 สำหรับการจัดการขยะมูลฝอยถุงพลาสติกประเภทถุงร้อน ถุงเย็น โดยครัวเรือนจะทิ้งเป็นขยะในทันที ร้อยละ 84.5 เก็บรวบรวมทิ้งเป็นขยะในคราวเดียวกัน ร้อยละ 19.6 เก็บถุงพลาสติก (ถุงร้อน-ถุงเย็น) ไว้เพื่อใช้ซ้ำ เช่น ใส่ขยะมูลฝอย ร้อยละ 8.8 อื่น ๆ ร้อยละ 0.7 และเก็บรวบรวมไว้เพื่อขาย ร้อยละ 0.4 รายละเอียดดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 แสดงการดำเนินการกับถุงพลาสติกที่ใช้แล้ว

สำหรับการป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะที่สำคัญ คือ การลดขยะที่แหล่งกำเนิด (Source Reduction) โดยอาศัยขบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน การลดปริมาณขยะจะสามารถลดค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะตั้งแต่การเก็บรวบรวม การขนส่ง การคัดแยกและใช้ประโยชน์ โดยมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงวิธีการจัดการขยะที่เกิดจากพลาสติกไว้หลากหลายวิธี ดังนี้

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2552) วิธีการกำจัดขยะของครัวเรือนยังเป็นการเผาขยะและทิ้งขยะตามแม่น้ำลำคลอง รวมถึงกองทิ้งไว้ตามที่ว่างหรือที่สาธารณะต่าง ๆ ซึ่งเขม่าควันไฟ น้ำเสียที่ไหลผ่านกองขยะ จะก่อให้เกิดปัญหาหมอกพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ รวมถึงปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของประชาชน จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2552 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ครัวเรือนใช้วิธีการกำจัดขยะโดยการเก็บรวบรวมให้พนักงานนำไปทิ้ง ร้อยละ 55.1 รองลงมาคือการเผาสูงถึงร้อยละ 48.4 และการฝังกลบ 3.7 ตามลำดับ รายละเอียดดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 วิธีการกำจัดขยะของครัวเรือนทั่วประเทศ

ที่มา สำนักงานสถิติ (2552)

ยูดี คาคการณ์ไกล (2542: 99-100) กล่าวถึงปัญหาขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนในชนบท ประเภทขยะมูลฝอยที่พบในหมู่บ้านจะมีองค์ประกอบ เช่นเดียวกับขยะมูลฝอยในเมือง หรือเทศบาล สุขาภิบาลจะแตกต่างกันที่สัดส่วนของประเภทขยะมูลฝอย ซึ่งจะมากหรือน้อยขึ้นกับการแพร่กระจายของความเจริญที่นำเข้าสู่ชนบท ในด้านการจัดการขยะมูลฝอยชาวบ้านนิยมกำจัดขยะมูลฝอยโดยการเผา ซึ่งส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมแล้ว ร้อยละ 40-60 ของครัวเรือนในหมู่บ้านยังขาดแคลนที่รองรับขยะมูลฝอยรวมทั้งอัตราการเพิ่มปริมาณ และประเภทของขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนจะขึ้นกับปัจจัยของความเจริญทำให้มีการนำสินค้าเข้าสู่หมู่บ้าน ได้สะดวกมากขึ้น ประเภทหรือลักษณะของขยะมูลฝอยจะเปลี่ยนรูปไปจากเดิม จากขยะมูลฝอยที่สามารถกำจัดได้โดยธรรมชาติเป็นขยะมูลฝอยที่ต้องการการกำจัดที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ปัญหาการกำจัดและทำลายจึงเกิดขึ้นตามมา

จำเนียร ทองกระสัน (2542) ในการกำจัดขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองลำปาง ซึ่งสอดคล้องกับ สมบัติ ชมภูน้อย (2550) รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจี่งวาม จังหวัดอุตรดิตถ์ ส่วนใหญ่มีวิธีการกำจัดขยะที่เกิดจากครัวเรือนและประชาชน โดยการทิ้งลงถังขยะของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมากที่สุด (สมนึก ชัชวาลย์: 2543) สำหรับเทศบาลที่ให้บริการเก็บขนขยะที่ไม่ครอบคลุมเต็มพื้นที่และก็ยังไม่มีความสม่ำเสมอในการให้บริการ ครัวเรือนส่วนใหญ่จึงต้องแสวงหาทางออก ในการจัดการกับของเสียที่เกิดขึ้นในครัวเรือนของตนในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งจากการสอบถามครัวเรือนตัวอย่างถึงรูปแบบการจัดการของเสียประเภทขยะในครัวเรือนของตนมีรูปแบบหลากหลายแต่ที่นิยมกันมากในการกำจัดขยะจากครัวเรือนคือการเผา ซึ่งนับว่าเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้เผายขยะและต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวมอีกด้วย ทั้งนี้เพราะขยะที่เผาส่วนใหญ่มีองค์ประกอบเป็นพลาสติกประเภทถุงใส่อาหารหรือขวดบรรจุภัณฑ์ที่เป็นพลาสติกยังมีการกำจัดด้วยการฝัง และการทิ้งขยะที่กองขยะสาธารณะ หรืออาจมากกว่า 1 วิธีในการกำจัดขยะ ส่วนในด้านภาชนะรองรับขยะภายในบ้านครัวเรือนส่วนใหญ่จัดหาภาชนะไว้รองรับขยะไว้ในบ้าน ส่วนพวกที่ไม่จัดหาภาชนะไว้รองรับก็จะมีเพียงถุงขยะสีดำหรือถุงพลาสติกใส่ของ ซึ่งได้รับในแต่ละวันจากการซื้อของเป็นจำนวนมาก ไว้รองรับขยะโดยมักวางไว้ในตู้บ้าน เมื่อถุงเต็มก็จะรวบรวมไปวางไว้ตามจุดรับขยะ เพื่อให้รถขยะมารับรวมไปกำจัด หรือกำจัดด้วยวิธีอื่น ๆ ของแต่ละครัวเรือนต่อไป ส่วนในด้านพฤติกรรมการแยกขยะในปัจจุบันครัวเรือนส่วนใหญ่ยังไม่ได้แยกขยะก่อนทิ้งแต่อย่างใด ทั้งนี้เพราะเห็นว่ารถขนขยะขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นไม่ได้จัดเก็บขยะแบบแยกประเภทแต่อย่างไร ส่วนครอบครัวที่แยกขยะก่อนทิ้งจะแยกทิ้งระหว่างขยะแห้งกับขยะเปียกซึ่งใกล้เคียงกับแนวคิดในการ

แยกขยะที่รณรงค์กันอยู่ทั่วไป แต่รูปแบบการแยกขยะอื่น ๆ ตามความเข้าใจ หรือความสะดวก หรือตามประโยชน์ใช้สอยของชาวบ้านยังมีอยู่อีกหลายประเภทที่แตกต่างออกไป

2.2.3 การจัดการขยะด้วยวิธี 3R

เพ็ญนิดา ไชยสาข์ (2555) การจัดการขยะด้วยวิธี 3R เป็นหลักการในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการทิ้งขยะมูลฝอย การเก็บขยะชั่วคราวไว้ในภาชนะ การรวบรวมขยะมูลฝอย การขนถ่าย และการขนส่ง การแปลงรูปของขยะมูลฝอย โดยจะคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดทางสุขอนามัย ทศนิยภาพ เศรษฐศาสตร์ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการยอมรับของสังคม โดยวิธีการมีดังนี้

1) *Reduce (ลดการใช้)* เป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตัวเราเองในการใช้สินค้าและบริการต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น เช่น ขยะที่จะเกิดขึ้น การใช้พลังงานในการผลิต ความสิ้นเปลืองในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคิดก่อนซื้อสินค้า ควรพิจารณาว่าหลังจากใช้สินค้านั้นแล้วบรรจุภัณฑ์ที่เหลือสามารถนำกลับมาใช้ซ้ำหรือนำมาแปรรูปใช้ใหม่ได้หรือไม่ เช่น

(1) การไปจ่ายตลาดนำเอาภาชนะไปใส่ของ เช่น นำเอาถุงผ้า ถุงกระดาษ หรือประเภทตะกร้าจักสานที่ทำด้วยหวายหรือไม้ไผ่ติดมือไปด้วย ก็จะช่วยลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติกลงได้

(2) การชอถุงใหญ่ใบเดียว แทนการใช้ถุงพลาสติกเล็ก ๆ หลาย ๆ ใบ

(3) ปฏิเสธ หรือหลีกเลี่ยงสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่มีหีบห่อบรรจุภัณฑ์ฟุ่มเฟือยมีการห่อหุ้มหลายชั้น

2) *Reuse (การใช้ซ้ำ)* เป็นหนึ่งในแนวทางการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างรู้คุณค่า นำสิ่งต่าง ๆ ที่ใช้งานไปแล้ว ยังสามารถใช้งานได้อีกกลับมาใช้อีกเป็นการลดการใช้ทรัพยากรใหม่รวมทั้งเป็นการลดปริมาณขยะที่จะเกิดขึ้นอีกด้วย ซึ่งมีวิธีการต่าง ๆ มากมาย เช่น

(1) นำบรรจุภัณฑ์และวัสดุเหลือใช้อื่น ๆ กลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น การใช้ถุงพลาสติก ถุงผ้า ถุงกระดาษ กล่องกระดาษ ขวดน้ำดื่ม เขี่ยกนม และกล่องใส่ขนมสามารถนำมาใช้ใส่ของซ้ำอีกครั้ง

(2) การดัดแปลงสิ่งของให้ใช้ประโยชน์ เช่น การนำยางรถยนต์มาทำเก้าอี้ การนำขวดพลาสติกมาดัดแปลงเป็นที่ใส่ของ แจกัน การนำเศษผ้ามาทำเป้ลมนอน เป็นต้น

ปัจจุบันได้มีการกล่าวขวัญถึงการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมกันมาก ทั้งภาครัฐและเอกชน ได้ร่วมมือกันผลักดันให้เกิดความนิยมสินค้าเพื่อสิ่งแวดล้อมซึ่งได้จากการนำสิ่งของต่าง ๆ ที่ไม่ใช่แล้วกลับมาสร้างมูลค่าให้มากขึ้นด้วยการประดิษฐ์เป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

ตัวอย่าง เช่น การเปลี่ยนขยะให้เป็นทอง ซึ่ง ผศ. ดร. สิงห์ อินทรชูโต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กล่าวถึงจุดเริ่มต้นของโครงการ “เปลี่ยนขยะเป็นทอง” มาจากการตระหนักว่าในกระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรมมีเศษวัสดุเหลือทิ้งปริมาณมากทั้ง ๆ ที่เป็นของที่มีมูลค่าแต่ยังใช้ไม่คุ้มค่าก็ทิ้งไป คิดทำโครงการนี้เพื่อช่วยแก้ปัญหาที่เป็นอยู่จริง ๆ แล้วการลดของเสียไม่ใช่เพียงแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่อาจทำให้ผู้ประกอบการมีรายได้เพิ่มจากของที่มีอยู่

3) *Recycle (การรีไซเคิล)* กระจาย แก้ว พลาสติก เหล็ก อะลูมิเนียม ฯลฯ สามารถนำกลับเข้าสู่กระบวนการผลิตใหม่ เป็นสินค้าชนิดต่าง ๆ ได้ เช่น

(1) *การบริจาค นำเข้าธนาคารขยะ กิจกรรมขยะแลกไข่ นำไปขาย* เพื่อเข้าสู่วงจรของการนำกลับไปรีไซเคิล แต่การนำไปขายร้านรับซื้อของเก่า กับรถซาเล้ง มักไม่รับซื้อถุงร้อน ถุงเย็น และถุงหูหิ้วขนาดเล็ก เนื่องจากมีความสกปรกปนเปื้อนสูง ทำความสะอาดได้ยาก เสียเวลาในการทำ ความสะอาด เปลืองพื้นที่จัดเก็บ และใช้แรงงานมาก (ศูนย์ปฏิบัติการวิศวกรรมพลังงานและสิ่งแวดล้อม: 2546) นอกจากนี้วิธีการข้างต้น ยังมีการนำขยะมาใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ อีกมากมาย ซึ่งหลายประเทศได้มีการพัฒนาและใช้ประโยชน์กันอย่างจริงจังแล้ว เช่น

ก. *การนำมูลฝอยหรือของเสียมาใช้ประโยชน์ด้านพลังงาน* ของเสียมีสารประกอบจำนวนมากที่สามารถเปลี่ยนเป็นผลผลิตทางพลังงาน โดยขบวนการเผาไหม้จากมูลฝอยสามารถใช้ประโยชน์ในด้านพาณิชย์และอุตสาหกรรม ทั้งสามารถเก็บเป็นพลังงานได้

ข. *การนำขยะหรือมูลฝอยมาแปรสภาพให้เป็นวัสดุก่อสร้าง* ในประเทศญี่ปุ่นมีโรงงานอัดถ้ำขยะที่ได้จากเตาเผาให้เป็นแท่ง แท่งขยะที่ได้นำไปหุบยางและแอสฟัลต์หรือเทคอนกรีต จากนั้นนำไปใช้ในการก่อสร้างแทนอิฐ หรือคอนกรีตบล็อก

ค. *การนำกากของเสียมาปรับปรุงพื้นที่* ขยะมูลฝอยเกือบทุกชนิดสามารถนำไปใช้สำหรับถมที่ดินที่เป็นหลุมเป็นบ่อ หรือทำให้ที่ดังกล่าวกลายเป็นพื้นที่ราบเรียบ ใช้ประโยชน์ได้มากมายหลายประการ ในต่างประเทศมีการใช้พื้นที่ที่เกิดจากการถมด้วยขยะมูลฝอยแบบการฝังกลบและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

สรุปได้ว่า ในการจัดการขยะจากถุงพลาสติกของครัวเรือนส่วนใหญ่มีวิธีการจัดการถุงพลาสติกโดยการใช้ซ้ำคือเก็บถุงหูหิ้วไว้เพื่อใส่ขยะมูลฝอย และทิ้งถุงหูหิ้วเป็นขยะมูลฝอยทันทีสำหรับการจัดการขยะมูลฝอยถุงพลาสติกประเภทถุงร้อน ถุงเย็น ซึ่งปกติใช้สำหรับใส่อาหาร ส่วนใหญ่จะทิ้งเป็นขยะมูลฝอยในทันทีเมื่อใช้แล้ว จะรวบรวมขยะจากมูลฝอยมาทิ้งที่บริเวณจุดรับขยะหรือที่หน่วยงานของรัฐจัดสรรให้ หากสถานที่ทิ้งไม่เพียงพอหรือไม่มีความสม่ำเสมอในการให้บริการจัดเก็บ ครัวเรือนส่วนใหญ่แสวงหาทางออกในการจัดการกับของเสียที่เกิดขึ้นในครัวเรือน

ของตนในรูปแบบต่าง ๆ และที่นิยมกันมากคือการเผา ซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้เผาขยะและอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติก

ปราณี วิเศษ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงสมบัติของถุงพลาสติกพอลิโพรไพลีน (พีพี) ที่ใช้บรรจุอาหารขณะร้อน โดยการทดลองถึงความปลอดภัยในการนำถุงพลาสติกมาใช้บรรจุอาหารตามสภาวะที่ใช้ในชีวิตประจำวันใน 2 วิธี คือ 1) นำถุงพลาสติกมาบรรจุอาหารร้อน และ 2) นำถุงพลาสติกที่บรรจุอาหารร้อนปล่อยให้เย็นแล้วนำไปอุ่นด้วยเตาไมโครเวฟ ผลการศึกษาพบว่า ถุงพลาสติกบรรจุอาหารที่มีส่วนประกอบในอาหารที่มีไขมันจะมีปริมาณสารที่ละลายออกมามากขึ้นเมื่อใช้ในอุณหภูมิสูงถึงแม้ว่าปริมาณสารดังกล่าวจะอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด แต่เป็นปริมาณที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นจึงเป็นข้อควรระวังสำหรับผู้บริโภคในการใช้ถุงพลาสติกพอลิโพรไพลีนบรรจุอาหารขณะร้อนเป็นเวลานานจะทำให้ไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภคได้และไม่ควรนำถุงพลาสติกที่ใช้บรรจุอาหารที่มีส่วนประกอบของไขมันกลับมาใช้บรรจุอาหารอีก เพราะอาจจะทำให้มีปริมาณสารละลายออกมามากขึ้น ถึงแม้ว่าจะมีการล้างทำความสะอาดอย่างดีแล้วก็ตาม

อรัญ หาญสืบสาย และสุวิมล กิรติพิบูล (2552) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความปลอดภัยของบรรจุภัณฑ์อ่อนนุ่มที่ใช้บรรจุอาหารตามท้องถนนในกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ตรวจสอบประเภทของถุงพลาสติกที่ใช้ใส่อาหาร เครื่องดื่มตามท้องถนนในกรุงเทพมหานคร และการนำไปใช้งานของผู้ขายว่าถูกต้องหรือไม่ 2) ทราบประเภทสารเติมแต่งที่ผู้ผลิตใช้ผสมทำถุงและระดับปริมาณความปลอดภัยของสารเหล่านี้ตามข้อกำหนดของ FDA และ 3) ทราบระดับความปลอดภัยของถุงพลาสติกเมื่อนำไปใส่อาหารและเครื่องดื่มประเภทต่าง ๆ โดยพิจารณาจากปริมาณการย้ายที่ (migration) ของสารเติมแต่งออกมาผสมในอาหาร และเครื่องดื่ม ผลวิจัยพบว่า ถุงพลาสติกที่พ่อค้าแม่ค้าใช้ตามท้องถนนในเขตกรุงเทพมหานครร้อยละ 70 เป็นพอลิโพรไพลีน (PP) และร้อยละ 30 เป็นพอลิเอทิลีน (PE) และยังมีการระบุฉลากผิดพลาดจากร้านขายถุง โดยเฉพาะถุง PE ซึ่งควรเป็นถุงเย็นแต่ร้านขายถุงระบุฉลากเป็นถุงร้อน ทำให้ผู้ใช้นำไปใส่อาหารและเครื่องดื่มร้อนโดยไม่รู้ตัวและอาจเป็นอันตรายผู้บริโภคได้ การตรวจหาสารเติมแต่งกลุ่มตัวต้านออกซิเดชันและสารหล่อลื่นที่เข้าข่ายอันตรายได้ตรวจพบกลุ่มตัวต้านออกซิเดชัน ได้แก่ Irganox 1010, Irganox 1076, Irgaflex 168 แต่ระดับปริมาณยังไม่เกินเกณฑ์กำหนดของ FDA

ในขณะที่ปริมาณของสารหล่อลื่นอยู่ในระดับพอ ๆ กับตัวต้านออกซิเดชันในขณะที่การวิเคราะห์การปนเปื้อน โลหะหนักพบปริมาณสารตะกั่ว และแคดเมียม อยู่ในระดับที่ปลอดภัยตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขของประเทศไทย อย่างไรก็ตามประเด็นสำคัญอยู่ที่เมื่ออุณหภูมิมีการบรรจุใส่อาหารประเภทไขมันหรือน้ำมันแล้ว เกิดการย้ายที่ของสารเติมแต่งไปผสมกับอาหารนั้น ๆ ถึงแม้ว่าปริมาณสารเติมแต่งในเนื้อพลาสติกจะยังไม่เกินข้อกำหนดมาตรฐาน แต่ถ้ามีการสะสมในร่างกายมากขึ้นเรื่อย ๆ ก็อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพได้

อารี ปัญญากรณ์ (2535) ได้ศึกษาเรื่อง ความตระหนักถึงปัญหาของพลาสติกเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของแม่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความตระหนักถึงปัญหาของพลาสติกเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของแม่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักถึงปัญหาของพลาสติกเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของแม่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร 3) เพื่อศึกษาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหามาจากการใช้พลาสติกเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของแม่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างคือแม่บ้านจำนวน 521 คน ผลการวิจัย พบว่า ในด้านความรู้ในเรื่องของพลาสติกกลุ่มแม่บ้านส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องพลาสติกกับอาหารและสิ่งแวดล้อมโดยเฉลี่ยเท่ากับ 18.49 มีคะแนน ความรู้สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 57.8 และร้อยละ 42.2 มีคะแนนความรู้ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย โดยจำแนกรายละเอียด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามระบุถุงพลาสติกที่เป็นถุงเย็นเหมาะกับการใส่อาหารร้อนจัดเพื่อให้เย็นเร็วขึ้น ตอบถูกจำนวน 481 คน คิดเป็นร้อยละ 92.3 ถุงหิ้วเป็นถุงพลาสติกที่ใช้แล้วนำมาเติมสิ่งลงไปให้ดูสวยงามตอบถูกจำนวน 322 คน คิดเป็นร้อยละ 61.8 และถุงหิ้วใส่ใส่อาหารที่มีความชื้นสูงและมีน้ำมัน เช่น ถั่วทอด ทอดมัน มะพร้าวชุบ เป็นต้น ตอบถูกจำนวน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 59.1 การเกิดน้ำท่วมสาเหตุหนึ่งเกิดจากการที่ท่อระบายน้ำอุดตันจากพลาสติกตอบถูกจำนวน 482 คน คิดเป็นร้อยละ 92.5 การฝังกลบพลาสติกที่ถูกหลักต้องในพื้นที่ในการฝังกลบน้อย ตอบถูก 361 คน คิดเป็นร้อยละ 69.3

พัสรินทร์ พันธุ์แน่น และคนอื่น ๆ (2550) ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ธรรมชาติบรรจอาหารแทนภาชนะที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนและเป็นภัยต่อสุขภาพ กรณีศึกษาตลาดน้ำท่าคา เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ในลักษณะการรณรงค์รวมกลุ่มประชากรหรือตัวอย่างในการศึกษาเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันในลักษณะของการใช้ข้อมูลความรู้ การระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนในชุมชน การศึกษางานที่เกี่ยวข้องตลอดจนการจัดประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานวิจัยและนำไปสู่ประชาคมเพื่อรวมกลุ่มกันวางกฎระเบียบในการจัดการตลาดน้ำท่าคาเพื่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์มีอยู่หลายประการทั้งปัจจัยทั่วไป ได้แก่

ตัวบุคคล สิ่งแวดล้อม และข้อจำกัด ปัจจัยเสริมได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร การฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น และการดำเนินงานที่สามารถเป็นตัวอย่างในการจัดการได้ตลอดจนปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ นโยบายของภาครัฐ ผู้นำชุมชน รวมทั้งแกนนำกลุ่มเพื่อการพัฒนาในพื้นที่ ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการหันมาใช้วัสดุธรรมชาติบรรจุอาหารแทนภาชนะที่อาจก่อให้เกิดการปนเปื้อนและมีอันตรายต่อสุขภาพ จากความคิดเห็นของประชาชนโดยทั่วไป พบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีการใช้โฟมและพลาสติกบรรจุอาหารเพราะความสะดวกสบาย แต่หลายคนไม่ทราบข้อเท็จจริงหรือข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับผลกระทบจากการใช้ภาชนะเหล่านี้ กล่าวคือหากใช้ไม่ถูกต้องจะเกิดผลกระทบอะไรบ้าง หรือบางคนทราบแต่ไม่มีรายละเอียดมากพอที่จะทำให้เกิดความกลัวต่อผลกระทบนั้น

สมนึก ชัชวาลย์ (2543: 81-153) ได้ศึกษาเรื่องของเสียจากครัวเรือน วิถีปฏิบัติ และแนวคิดในการจัดการแก้ไขของครัวเรือนในเขตพื้นที่ในเมืองและชุมชน ของจังหวัดเชียงใหม่ และลำพูน ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของขยะมูลฝอยจากครัวเรือนและชุมชนที่ระบายจากกลุ่มครัวเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่ มีจำนวน 192 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 51.2 จากจำนวนครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด 375 ครัวเรือน ซึ่งมากกว่าครึ่งหนึ่งที่มีการระบายขยะมูลฝอยเป็นถุงพลาสติกประเภทต่าง ๆ เช่น ถุงพลาสติกใส่อาหาร ถุงพลาสติกใส่ของ ฯลฯ เมื่อรวมคำตอบที่ระบุว่า ขยะมูลฝอย มีถุงพลาสติกเป็นองค์ประกอบหลักรวมกับคำตอบที่ระบุว่า มีเศษขยะประเภทอื่นปะปนร่วมกับเศษถุงพลาสติกที่ระบายออกจากครัวเรือนจะมีสัดส่วนสูงถึง ร้อยละ 91 ของครัวเรือนที่ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด ส่วนในด้านกรรับรู้ ความตระหนักต่อพิษภัย และผลกระทบของเสีย พบว่า ครัวเรือนจำนวนไม่น้อย ร้อยละ 38.32 ยังไม่ค่อยตระหนักในพิษภัยของการใช้ถุงพลาสติกในลักษณะต่าง ๆ มากนัก โดยครัวเรือนเหล่านี้ระบุว่าไม่คิดว่าถุงพลาสติกที่ใช้ในชีวิตประจำวันจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ในกลุ่มครัวเรือนที่มีความตระหนักถึงผลเสียของขยะถุงพลาสติกที่มีต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมคิดเป็นร้อยละ 61.68 คิดว่าเป็นผลเสียคือ ถุงพลาสติกเป็นสิ่งทำลายยาก เวลาเผาจะส่งกลิ่นเหม็นมากเป็นมลภาวะที่เป็นพิษและเป็นอันตรายต่อสุขภาพ สารเคมีจากถุงพลาสติกเข้าสู่ร่างกายทำให้เกิดโรคร้ายไข้เจ็บต่าง ๆ และขยะถุงพลาสติกทำให้เกิดการอุดตันตามท่อระบายน้ำและทำให้แม่น้ำเน่าเสีย

สมโบว์ ฉัตรดำรง (2548) ได้ศึกษาเรื่องกรรับรู้และการมีส่วนร่วมจัดการขยะมูลฝอยของครอบครัวในเทศบาลตำบลก้งแอน อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับกรรับรู้ของครัวเรือนที่มีต่อสภาพปัญหาและการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย ศึกษากรระดับกรมีส่วนร่วมของครัวเรือนต่อการจัดการขยะมูลฝอย วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับกรรับรู้สภาพปัญหาและการจัดการขยะมูลฝอยและระดับกรมีส่วนร่วมจัดการขยะมูลฝอยตามตัวแปรของขนาดครัวเรือน สถานที่ตั้งครัวเรือน การรับข้อมูลข่าวสาร การได้รับสิ่งสนับสนุนในการ

จัดการขยะของครัวเรือน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการรับรู้สภาพปัญหาและการจัดการขยะมูลฝอยกับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน ประชากรวิจัยได้แก่ครัวเรือนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลก้งแอน ตามทะเบียนบ้าน จำนวน 2,151 ครัวเรือน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน การเก็บข้อมูลจากครัวเรือนระหว่างเดือนมกราคม - เมษายน 2548 สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.9293 และนำไปใช้เก็บข้อมูล โดยให้ตอบแบบสอบถามและจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussing) ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการขยะมูลฝอย สถิติที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้สถิติ ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม โดยการใช้สถิติเอฟเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการเซฟเฟ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากคำถามปลายเปิด และการสนทนากลุ่ม ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ครอบครัวที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสมาชิกในครัวเรือน 3 - 4 คน (ร้อยละ 47.70) มีสถานที่ตั้งครัวเรือนอยู่ในชุมชนเขตที่พักอาศัยหรือเป็นบ้านพักทั่วไป (ร้อยละ 82.30) มีการรับรู้ข่าวสาร (ร้อยละ 61.80) แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับเป็นโทรทัศน์ (ร้อยละ 36.10) เคยได้รับสิ่งสนับสนุนในการกำจัดขยะจากเทศบาล (ร้อยละ 58.70) มีการเก็บรวบรวมขยะโดยการใส่ถังหรือถุงพลาสติก ทิ้งลงถังขยะเทศบาล (ร้อยละ 95.10) ในรอบเดือนขยะมูลฝอยของครัวเรือนเป็นเศษผัก ผลไม้ ใบไม้ พืช ต้นไม้ และเนื้อสัตว์ (ร้อยละ 70.90) ภาชนะที่ใช้ใส่ขยะมูลฝอยในครัวเรือนเป็นถังพลาสติกหรือถังสี (ร้อยละ 75.50) และครัวเรือนมีปริมาณขยะมูลฝอยเฉลี่ย 0.1:10 กิโลกรัม/วัน (ร้อยละ 98.50)

2. การรับรู้สภาพปัญหาและการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสภาพปัญหาขยะมูลฝอยมีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลางแต่ด้านการจัดการขยะมูลฝอยมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก

3. ระดับการมีส่วนร่วมจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการรับรู้สภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยและระดับการมีส่วนร่วมจัดการขยะมูลฝอย โดยมีตัวแปรอิสระประกอบด้วยขนาดของครัวเรือน สถานที่ตั้งของครัวเรือน การได้รับข้อมูลข่าวสารและการได้รับสิ่งสนับสนุนในการจัดการขยะมูลฝอย ตัวแปรตาม ได้แก่ การรับรู้สภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย และการมีส่วนร่วมจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน ผลการเปรียบเทียบระดับความรู้และการมีส่วนร่วมในการจัดการ

ขยะมูลฝอย ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .50 โดยตัวแปรจากข้อมูลเชิงคุณภาพสนับสนุนได้แก่ ตัวแปรขนาดของครัวเรือน และการรับรู้สภาพปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอย

5. ระดับการรับรู้สภาพปัญหาและการจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.1

เปรมมิกา ปลาสุวรรณ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้และปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ต่อการจัดการขยะพลาสติกของประชาชน เขตตำบลน้ำแพร่ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ต่อการจัดการขยะพลาสติกของประชาชน และปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ต่อการจัดการขยะพลาสติกของประชาชน เขตตำบลน้ำแพร่ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือแม่บ้านที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 324 คน ผลการศึกษาพบว่าการรับรู้ต่อการจัดการขยะพลาสติกของประชาชนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ได้ทำการศึกษา 3 ด้าน คือ 1) ด้านปัญหาและผลกระทบ 2) ด้านการป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะพลาสติก และ 3) ด้านการกำจัดพลาสติก ซึ่งค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้ด้านปัญหา และผลกระทบของขยะพลาสติกสูงกว่าด้านการกำจัดขยะพลาสติก ด้านการป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของขยะพลาสติก และส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องขยะพลาสติกจากโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ จากคณะกรรมการ หมู่บ้าน หรือจากประสบการณ์ตรงในวิถีชีวิตแต่ละวันที่มีการนำพลาสติกมาใช้กับชีวิตประจำวัน วันมากขึ้น ทั้งที่พบในสินค้าอุปโภคบริโภคหลากหลายชนิด และจากการศึกษาครั้งนี้พบว่าขยะที่เกิดจากครัวเรือนที่พบมากที่สุดได้แก่ ถุงพลาสติกหรือพลาสติกในรูปแบบอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 52.5 ของขยะที่เกิดจากครัวเรือนทั้งหมด เมื่อจำแนกตามประเภทของขยะพลาสติกที่พบมากในรอบ 1 สัปดาห์ คือ ถุงหิ้วพลาสติก คิดเป็นร้อยละ 81.8 รองลงมาคือถุงพลาสติกใส คิดเป็นร้อยละ 50.9 ซึ่งการกำจัดขยะพลาสติกในครัวเรือน 3 อันดับแรก คือส่วนใหญ่จะเผา รองลงมารวบรวมไว้ขาย และการนำกลับมาใช้ซ้ำ

บุญเลิศ วงศ์โพธิ์ (2550) ได้ศึกษาเรื่องความรู้และการปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลชัยสมอทอด อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลชัยสมอทอด อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ 2) เพื่อศึกษาการปฏิบัติต่อการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลชัยสมอทอด อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ 3) เพื่อเปรียบเทียบความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างกัน ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างเป็นหัวหน้าครัวเรือนในเขต

เทศบาลตำบล ชับสมทอด อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 300 คน ผลการศึกษาพบว่า ในด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70.54) มีความรู้ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน และตอบถูกเป็นรายชื่อ (ร้อยละ 70 ขึ้นไป) จำนวน 6 ข้อ โดยมีข้อที่มีค่าร้อยละมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ วัสดุที่ใช้บรรจุอาหาร โดยไม่มีอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม คือปีนโต (ร้อยละ 94.70) หากมีซากสัตว์ตายในบ้านควรนำไปเผาหรือขุดหลุมฝัง (ร้อยละ 89.00) และการลดปริมาณขยะทำได้โดยแยกของที่ได้้นำกลับมาใช้ใหม่ (ร้อยละ 85.70) ตามลำดับ

สมบัติ ชมภูน้อย (2550) รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จี๋งาม จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์เกี่ยวกับขยะมูลฝอยในปัจจุบันของตำบลจี๋งาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ 2) เพื่อศึกษาแนวโน้มของปริมาณขยะมูลฝอยในอนาคตของตำบลจี๋งาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ 3) เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบล ของ ตำบลจี๋งาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ 4) เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล ของตำบลจี๋งาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ 5) เพื่อเสนอแนะผลปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล ของตำบลจี๋งาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลจี๋งาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า ชนิดของขยะที่เกิดจากครัวเรือนของประชาชนตำบลจี๋งาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ส่วนใหญ่ขยะที่เหลือทิ้งจะเป็นเศษถุงพลาสติก/เศษพลาสติก/กล่องโฟม คิดเป็นร้อยละ 93.3 รองลงมาคือ เศษอาหาร/ผัก/ผลไม้ คิดเป็นร้อยละ 79.3 เศษกระดาษ คิดเป็นร้อยละ 71.5 เศษใบไม้ คิดเป็นร้อยละ 43 เศษแก้ว ขวดแก้ว คิดเป็นร้อยละ 16.8 ตามลำดับ ส่วนในด้านการกำจัดขยะที่เกิดจากครัวเรือนพบว่า ส่วนใหญ่มีวิธีการกำจัดขยะโดยการทิ้งลงถังขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล คิดเป็นร้อยละ 87.3 รองลงมาคือการเผา คิดเป็นร้อยละ 10 การใส่ถุงแล้วนำไปทิ้งนอกพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 1.3 การนำไปฝังกลบ คิดเป็นร้อยละ 0.8 การนำไปทิ้งตามริมทางที่มีกองขยะอยู่ คิดเป็นร้อยละ 0.5 และการกองทิ้งในสวนหรือบริเวณบ้าน คิดเป็นร้อยละ 0.3

ผกาพรรณ อินทรวงษา (2550) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจำปา อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อศึกษาปริมาณของขยะมูลฝอยแต่ละประเภทที่เกิดหรือผลิตจากครัวเรือน 2) เพื่อศึกษาวิธีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจำปา 3) เพื่อศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจต่อปัญหาขยะมูลฝอยของประชาชน เพื่อนำมา

เป็นแนวทางในการวางแผนประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลจำปา กลุ่มตัวอย่างคือครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจำปาจำนวน 252 ครัวเรือน ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาขยะมูลฝอยอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 58.73 รองลงมา มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 29.37 มีความรู้อยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 11.90 ตามลำดับ จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีความรู้เกี่ยวกับปัญหาขยะมูลฝอยอยู่ในระดับสูง เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลจำปาจะประชาสัมพันธ์ปัญหาเกี่ยวกับขยะออกเสียงตามสาย (หอกระจายข่าว) ไปยังทุกหมู่บ้านทำให้ประชาชนได้รับความรู้ แต่เมื่อศึกษาถึงวิธีการจัดการขยะในครัวเรือนของประชาชนในกลุ่มความรู้ระดับต่าง ๆ พบว่าในกลุ่มผู้ที่มีความรู้สูงมีการจัดการขยะในครัวเรือนโดยการฝัง ร้อยละ 4.05 ทิ้งขยะลงแม่น้ำและทิ้งในที่รกร้างว่างเปล่า ร้อยละ 1.35 เท่ากัน ในขณะที่กลุ่มผู้มีความรู้ต่ำและกลุ่มที่มีความรู้ปานกลางกลับไม่พบว่ามีจัดการขยะในครัวเรือนในวิธีดังกล่าวเลย

สรุปได้ว่า ความรู้เกี่ยวกับพลาสติกของประชาชนส่วนใหญ่ยังนำถุงพลาสติกที่ไม่มีความเหมาะสมหรือคุณภาพเพียงพอสำหรับบรรจุอาหารมาใช้ในการบรรจุอาหาร และยังใช้ถุงพลาสติกผิดวิธี เนื่องจากขาดความรู้หรือไม่ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลกระทบจากการใช้ภาชนะเหล่านี้ หรือมีบางคนทราบเพียงการใช้ถุงพลาสติกที่ผิดลักษณะก่อให้เกิดโทษภัยแต่ไม่ทราบในรายละเอียดและวิธีการเลือกใช้ สำหรับการจัดการขยะจากถุงพลาสติกประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ทราบถึงวิธีการจัดการกับขยะที่เกิดจากถุงพลาสติกอย่างถูกวิธี เนื่องจากยังไม่ทราบข้อเท็จจริงหรือข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากขยะประเภทถุงพลาสติก ซึ่งเป็นผลมาจากรูปแบบและวิธีการประชาสัมพันธ์ขององค์กรที่ใช้ในการรณรงค์ยังไม่สามารถเข้าถึงประชาชนบางกลุ่ม

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว

ชาริสร์ เสนาป่า (2551) ได้ศึกษาเรื่องการใช้ถุงพลาสติกของนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมโดยรวมของนักศึกษามหาวิทยาลัยในการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวันในการใช้ถุงพลาสติกก่อน ระหว่าง และหลังการใช้ รวมไปถึงพฤติกรรมกำจัดถุงพลาสติก และการศึกษาด้านความรู้และความเข้าใจผลดี ผลเสีย ของถุงพลาสติก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 102 คน เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความเป็นไปได้และไม่ใช้สัดส่วน ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 92 ของกลุ่มตัวอย่างรู้ว่าถุงพลาสติกทำจากปิโตรเลียม และไม่สามารถย่อยสลายได้ นักศึกษาหลายคนรู้ว่าก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มีส่วนทำ

ให้โลกร้อนขึ้น แต่อีกร้อยละ 43.1 ไม่รู้ว่าก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ก็มีส่วนทำลายโอโซนด้วย และมีเพียงร้อยละ 2 เท่านั้นที่รู้ว่าก๊าซมีเทนทำให้เกิดโลกร้อน นักศึกษาส่วนใหญ่ตระหนักถึงปัญหา ถุงพลาสติกและนิยมนลดการใช้ถุงพลาสติกโดยพกภาชนะจากบ้านไปใช้ ไม่รับถุงพลาสติกจากร้านค้า แต่พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของผู้ชายก็มีส่วนต่อพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของนักศึกษาคือสินค้าที่จัดจำหน่ายโดยใส่ถุงพลาสติกแล้วลูกค้าก็จะรับแม้จะไม่ต้องการแสดงให้เห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความรับผิดชอบในการทิ้งขยะถูกวิธี ทิ้งลงในถังขยะที่จัดไว้และเก็บขยะ

บรรดิษฐ์ พระประทานพร (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ส่วนผสมทางการตลาดและแรงจูงใจด้านจิตวิทยาที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกสำหรับบรรจุสินค้าอุปโภคและบริโภค เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการเลือกซื้อบรรจุภัณฑ์พลาสติกสำหรับบรรจุสินค้าอุปโภคและบริโภค 2) เพื่อศึกษาส่วนผสมทางการตลาดของบรรจุภัณฑ์พลาสติกสำหรับบรรจุสินค้าอุปโภคและบริโภค และผลของการเลือกซื้อและเลือกซื้อ 3) เพื่อศึกษาแรงจูงใจทางจิตวิทยาในการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์สำหรับบรรจุสินค้าอุปโภคและบริโภค 4) เพื่อศึกษากระบวนการตัดสินใจเลือกซื้อบรรจุภัณฑ์พลาสติกสำหรับบรรจุสินค้าอุปโภคและบริโภค กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่เป็นถุงพลาสติกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.75 ลักษณะการใช้งานส่วนใหญ่จะใช้บรรจุอาหารสด คิดเป็นร้อยละ 56.0 เหตุผลที่ซื้อและใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกเพราะใช้งานได้สะดวก คิดเป็นร้อยละ 42.0 ความถี่ในการซื้อสินค้าที่ใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 37.75

มานพ วรจิตจันงค์ (2548) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อถุงซิปลพลาสติกของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร วัตถุประสงค์งานวิจัยเพื่อศึกษาพฤติกรรม และปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อถุงซิปลพลาสติก ตลอดจนศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรม และปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อถุงซิปลพลาสติก จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ซึ่งอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครรวมทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง ผลวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะซื้อถุงซิปลพลาสติกจากร้านของชำทั่วไป (ตลาดร้านข้างทาง) คิดเป็นร้อยละ 27 การใช้ประโยชน์จากถุงซิปลพลาสติกส่วนใหญ่ใช้เอนกประสงค์ คิดเป็นร้อยละ 34.68 เก็บสิ่งของทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 23.91 และไว้จัดเก็บอาหารแห้งและอาหารสด คิดเป็นร้อยละ 17.85 ในด้านการตอบสนองการใช้งานถุงซิปลพลาสติกสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของครอบครัวได้ คิดเป็นร้อยละ 55.19

บุญเลิศ วงศ์โพธิ์ (2550) ได้ศึกษาเรื่องความรู้และการปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลชัยสมอทอด อำเภอบึงสามพัน

จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลชัยสมอทอด อำเภอวังสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ 2) เพื่อศึกษาการปฏิบัติต่อการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลชัยสมอทอด อำเภอวังสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ 3) เพื่อเปรียบเทียบความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างกัน ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างเป็นหัวหน้าครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลชัยสมอทอด อำเภอวังสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์จำนวน 300 คน ผลการศึกษาพบว่า หัวหน้าครัวเรือนมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน โดยทิ้งขยะมูลฝอยลงในที่รองรับขยะประจำบ้านเป็นประจำ ร้อยละ 89.33 ในเรื่องการจัดการขยะประเภทขวดพลาสติก ถุงพลาสติกหรือพลาสติกอื่น ๆ ส่วนใหญ่จะแยกไว้เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่หรือขาย ร้อยละ 92.00 และมีปฏิบัติโดยการแยกทิ้งห่อด้วยถุงพลาสติก ก่อนทิ้งลงถังขยะ ร้อยละ 88.00

ศุภกร ทิมจรัส (2548) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อศึกษาระดับของพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือนของประชาชน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 3) เพื่อศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาเชิงปริมาณมีการศึกษาในเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 370 คน ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมโดยรวมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีพฤติกรรมในด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอยมากที่สุด ในด้านการลดปริมาณขยะถุงพลาสติก (Reduce) กลุ่มตัวอย่างนำตะกร้าหรือถุงผ้าไปใส่ของที่ตลาดเพื่อช่วยลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติกมีพฤติกรรมระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.95 การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ (Reuse) กลุ่มตัวอย่างนำถุงพลาสติกที่ใช้แล้วมาใส่ของอีกครั้ง มีพฤติกรรมระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.59 การแปรรูปขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) กลุ่มตัวอย่างเก็บรวบรวมถุงพลาสติก กระดาษ กระจก เครื่องดื่ม จากการไปซื้อของที่ห้างสรรพสินค้าเพื่อนำไปแปรรูป มีพฤติกรรมระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.14 และการหลีกเลี่ยงใช้ขยะมูลฝอยที่เป็นอันตราย กลุ่มตัวอย่างหลีกเลี่ยงนำถุงพลาสติกที่ใส่ของมาใส่อาหารร้อน ๆ มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.17

ศกาวรรณ อินทรวงษา (2550) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจำปา อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อศึกษาปริมาณของขยะมูลฝอยแต่ละประเภทที่เกิดหรือผลิตจากครัวเรือน 2) เพื่อศึกษาวิธีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจำปา 3) เพื่อศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจต่อปัญหาขยะมูลฝอยของประชาชน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวางแผนประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลจำปา กลุ่มตัวอย่างคือครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจำปาจำนวน 252 ครัวเรือน ผลการวิจัยพบว่า วิธีการจัดการขยะในครัวเรือนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้บริการขยะขององค์การบริหารตำบล คิดเป็นร้อยละ 76.19 รองลงมา ใช้วิธีเผา คิดเป็นร้อยละ 18.25 ใช้วิธีฝัง คิดเป็นร้อยละ 2.38 ใช้วิธีคัดแยกกรีไซเคิล คิดเป็นร้อยละ 1.59 ใช้วิธีทิ้งลงแม่น้ำและทิ้งในที่รกร้างว่างเปล่า คิดเป็นร้อยละ 0.79 ส่วนในด้านปริมาณขยะในครัวเรือนที่พบมากที่สุดคือ พลาสติก คิดเป็นร้อยละ 59.52 รองลงมาคือ เศษอาหาร คิดเป็นร้อยละ 2.22 ขวดเครื่องดื่มต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 8.73 ตามลำดับ วิธีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ส่วนใหญ่ใช้บริการรถขนขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการคัดแยกขยะเก็บไว้เพื่อขาย ประเภทขยะส่วนใหญ่เป็นกระดาษ ขวดแก้ว ขวดพลาสติก ถุงพลาสติก กระจัง อลูมิเนียม

จุฑาทิพย์ ชนินทร์อาร์ักษ์ (2540) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้บรรจุภัณฑ์อาหารในหมู่ข้าราชการสตรีสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์คือ 1) ศึกษาการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์อาหาร 2) ศึกษาวิธีปฏิบัติในการใช้และการกำจัดบรรจุภัณฑ์อาหารหลังการใช้ 3) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการใช้บรรจุภัณฑ์อาหารต่อสภาพแวดล้อม ใช้กลุ่มตัวอย่างจากข้าราชการสตรี สังกัดกระทรวงสาธารณสุขในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ 4 แห่ง จำนวน 150 คน โดยใช้วิธีสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ผลการวิจัยความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการใช้บรรจุภัณฑ์อาหารต่อสภาพแวดล้อม พบว่า ประชากรที่ศึกษามีความคิดเห็นคล้ายตามแนวคิด 1A 3R (Avoid, Reduce, Reuse, Recycle) ว่าสามารถช่วยลดผลกระทบจากการใช้บรรจุภัณฑ์อาหารต่อสภาพแวดล้อมได้ เห็นได้จากคำตอบสนับสนุนของประชากรที่ศึกษาที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยดังนี้คือ

ด้านการหลีกเลี่ยง งดการใช้ (Avoid) ประชากรที่ศึกษาเห็นด้วยว่าการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์อาหารมีส่วนช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ คิดเป็นร้อยละ 90 และควรใช้ถุงผ้าหรือตระกร้าไปซื้อของที่ตลาด คิดเป็นร้อยละ 90.7 สำหรับการลดปริมาณการใช้สิ่งของที่ไม่จำเป็น ลดการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ยากแก่การทำลาย (Reduce) ประชากรที่ศึกษาเห็นด้วยว่าการใช้บรรจุภัณฑ์ที่ย่อยสลายได้จะทำให้ราคาสินค้าถูกลงได้ คิดเป็นร้อยละ 49.3 ห้างสรรพสินค้าและร้านค้าควรลดการใช้ถุงซ้อนกันหลายชั้นและใช้ถุงกระดาษแทนถุงพลาสติกให้มาก ร้อยละ 72.7 และไม่เห็นว่า การนำภาชนะไปซื้ออาหารไม่ช่วยรักษาสภาพแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 72.7 และใช้ผลิตภัณฑ์

ชนิดเติม (Refill) ไม่ช่วยลดปริมาณขยะบรรจุภัณฑ์พลาสติก คิดเป็นร้อยละ 63.3 ด้านการนำสิ่งของมาดัดแปลงใช้ประโยชน์ซ้ำอีก (Reuse) ประชากรที่ศึกษาเห็นด้วยว่า ควรส่งเสริมให้มีการใช้ถุงผ้า ถุงกระดาษ สำหรับบรรจุสินค้าจากตลาดสดให้มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 89.3 ส่วนด้านการนำวัสดุหรือสิ่งของมาแปรรูปใช้ใหม่ (Recycle) ประชากรที่ศึกษาเห็นด้วยว่าการคัดแยกขยะก่อนทิ้งช่วยลดเนื้อที่และปริมาณขยะ เพื่อนำวัสดุบางอย่างมาผลิตใช้ใหม่ คิดเป็นร้อยละ 80

การใช้บรรจุภัณฑ์อาหารเพื่อป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ ประชากรที่ศึกษาให้ความเห็นว่าควรดูวันผลิตและวันหมดอายุที่บรรจุภัณฑ์ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ภายใน ส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 74.7 ว่าการนำภาชนะโฟมที่ใส่อาหารแล้วมาใส่อาหารอีกไม่มีปัญหาต่อสุขภาพอนามัยผู้บริโภค คิดเป็นร้อยละ 70.6 แสดงว่าประชากรที่ศึกษาเห็นว่าไม่ควรนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้บรรจุอาหารแล้วมาบรรจุอาหารอีกเพราะอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

ทัพพัฐพนธ์ บุญญารักษ์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อแนวทางการลดมลภาวะจากถุงพลาสติกในร้านค้าปลีก ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริโภคจำนวน 10 คน ร่วมกับการทำวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 500 ตัวอย่าง ซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยหรือทำงานอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า พฤติกรรมผู้ตอบแบบสอบถามซื้อสินค้าในร้านค้าปลีกบ่อยกว่า 5 ครั้ง/หนึ่งเดือน คิดเป็นร้อยละ 53.2 และมักจะซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกประเภทร้านสะดวกซื้อ คิดเป็นร้อยละ 51.4 เนื่องจากความสะดวกของทำเลที่ตั้ง แต่จะซื้อในปริมาณที่ไม่มากนักเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการในขณะนั้น แต่ถ้าซื้อในปริมาณที่มากจะซื้อที่ไฮเปอร์มาร์ทหรือซูเปอร์มาร์เก็ตที่ตั้งอยู่ในห้างสรรพสินค้าเพราะมีราคาที่ถูกกว่า ประกอบกับมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายในการลดราคาสินค้า สำหรับผู้ให้สัมภาษณ์บางคนที่มีรายได้ค่อนข้างน้อยจะใช้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมเป็นประจำ เพราะคุ้นเคยและทำเลที่ตั้งสะดวกสบาย ส่วนในพฤติกรรมการจัดการถุงพลาสติกหลังการใช้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะปฏิเสธที่จะรับถุงพลาสติกเมื่อเห็นว่าไม่ต้องการใช้ คิดเป็นร้อยละ 80.4 พฤติกรรมการนำถุงพลาสติกกลับมาใช้ซ้ำเพื่อลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติกลง คิดเป็นร้อยละ 84

กรรณิกา พุ่มมาก (2547) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 170 คน เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ผลวิจัยพบว่าการจัดการขยะในเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ใช้วิธีการฝัง

กลบแบบขุดหลุม (Landfill) สถานที่ฝังกลบขยะ ซึ่งอยู่ห่างจากเทศบาลเมืองอุดรดิษฐ์ประมาณ 20 กิโลเมตร อยู่นอกเขตชุมชน ระยะทางประมาณ 5 กิโลเมตร มีขนาดพื้นที่ 112 ไร่ ส่วนวิธีการจัดการขยะของประชาชนโดยการลดปริมาณขยะจากแหล่งกำเนิด ด้วยการนำขยะกลับไปใช้ซ้ำ (Reuse) การนำขยะกลับไปผลิตใหม่ (Recycle) การทำปุ๋ยหมักในส่วนที่เป็นขยะย่อยสลายได้ ส่วนในด้านสภาพปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะ ได้มีการเก็บรวบรวมขยะโดยใช้ถังเป็นที่รองรับขยะ โดยเทศบาลอุดรดิษฐ์ได้จัดที่รองรับไว้ให้ประชาชนทิ้งขยะ โดยมีถังพลาสติก ฝาปิดมิดชิดรองรับขยะได้ 240 ลิตร ถังสีเขียวสำหรับรองรับขยะเปียก จำนวน 300 ถัง ถังเหลืองสำหรับรองรับขยะแห้ง จำนวน 200 ถัง ไม่มีถังขยะรองรับขยะที่เป็นพิษและอันตราย ถังขยะไม่อยู่ในบริเวณที่กีดขวางทางจราจรและการสัญจรไปมา

ด้านการจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิษฐ์ จังหวัดอุดรดิษฐ์ จะมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบการจัดการขยะ การขนถ่ายขยะในบางวันจะขนถ่ายขยะไม่หมดในบางจุด และถ้าตรงกับวันหยุดราชการส่วนใหญ่จะไม่มาขนถ่ายขยะจะจัดการในวันแรกของการทำการ ในความร่วมมือของเทศบาลเมืองอุดรดิษฐ์กับชุมชนมีโครงการคัดแยกขยะ และมีการสนับสนุนการลดปริมาณขยะด้วยการคัดแยกขยะแล้วทำ Recycle ธนาคารขยะ การทำขยะหอม การประชุมการขยายผลเมื่อคณะกรรมการชุมชน และเชิญวิทยากรมาถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะ ในวันสำคัญมีโครงการรณรงค์ร่วมกันจัดการขยะในบ้าน ในชุมชนของตน และนอกชุมชน

ชูเกียรติ เจริญเอง (2547) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยในชุมชนตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี:กรณีศึกษาหมู่ที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยในชุมชน และเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนตามตัวแปรที่ศึกษา คือ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้งในระดับมาก แต่ยังมีการเผาทำลายเองในบางส่วน มีการนำของใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่น้อย ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าควรรวบรวมขยะในปัจจุบันมีความเหมาะสม และไม่ควรมีเปลี่ยนแปลงจุดรวบรวมขยะมูลฝอยเป็นบริเวณอื่น สำหรับถังขยะรองรับ จำนวนวันในการจัดเก็บมูลฝอย และอัตราค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บขยะมูลฝอย ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเหมาะสมมาก ในด้านการรณรงค์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยต้องการให้มีการให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ให้เพิ่มมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนตามตัวแปรที่ศึกษา โดยประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาดังกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยในชุมชนไม่แตกต่างกัน

ศาลีศา เนียมมณี และเกษศิริ ปั้นฐระ (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยตามตัวแปรเพศ อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้/เดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ใน 22 ชุมชนของเขตดินแดง โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ แบ่งตามประเภทชุมชน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลาก และสุ่มแบบบังเอิญ เครื่องมือวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลด้วย สถิติพรรณนา การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัย มีดังนี้

1. ประชาชนในเขตดินแดงมีความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยระดับปานกลาง
2. ประชาชนในเขตดินแดงมีทัศนคติเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยระดับดี
3. ประชาชนในเขตดินแดงมีพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยระดับปานกลาง
4. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยตามตัวแปรอิสระ พบว่า

ประชาชนที่มีเพศ และอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน และประชาชนที่มีอาชีพ ขนาดครอบครัว ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ทัศนคติเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยต่างกัน มีพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่า พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวส่วนใหญ่จะซื้อหาอาหารสำเร็จรูป หรือของใช้อื่น ๆ จากตลาดหรือร้านค้า สำหรับการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์บรรจุอาหารมีผู้บริโภคบางส่วนนิยมนำภาชนะจากบ้านไปใช้โดยไม่รับถุงพลาสติกจากร้านค้าเพื่อความปลอดภัยต่อสุขภาพ และเพื่อต้องการลดมลพิษจากสิ่งแวดล้อม แต่ในการจัดหาบรรจุภัณฑ์ส่วนใหญ่ผู้ขายจะเป็นผู้กำหนดชนิดของบรรจุภัณฑ์ ซึ่งผู้ใช้จะรับถุงพลาสติกตามที่ผู้ขายกำหนด อีกทั้งในการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกผู้ใช้จะคำนึงถึงเฉพาะความสะดวกในการใช้งานเป็นหลักมากกว่าความปลอดภัยทางด้านร่างกายและสิ่งแวดล้อม

สำหรับการจัดการขยะจากถุงพลาสติกของครอบครัว ส่วนใหญ่จะใช้วิธีทิ้งรวมกับขยะอื่น การแยกประเภทก่อนทิ้ง และใช้วิธีเผา ส่วนการลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติกจะใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น หลีกเลียง-งดการใช้ (Aviod) ลดปริมาณการใช้สิ่งของที่ไม่จำเป็น ลดการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ยากแก่การทำลาย (Reduce) นำสิ่งของมาดัดแปลงใช้ประโยชน์ซ้ำอีก (Reuse) และนำวัสดุหรือสิ่งของมาแปรรูปใช้ใหม่ (Recycle) ซึ่งความรู้เรื่องของการจัดการขยะอย่างถูกวิธีนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น

3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติก

โหมหญิง ประจักษ์ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมในการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติกของประชาชนตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความรู้เกี่ยวกับการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติก 2) ศึกษาพฤติกรรมการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติก และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมเกี่ยวกับการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติก ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการใช้แบบสอบถามซึ่งสร้างขึ้นเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเลือกสุ่มจากประชาชนอาศัยอยู่ในตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 320 คน ผลการวิจัย มีดังนี้

1. จำแนกตามเพศคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติกของชายและหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่า t เท่ากับ 2.23

2. คะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติกของกลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า F เท่ากับ 24.55 โดยการเปรียบเทียบค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติกระหว่างกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันด้วยวิธีหา Scheffe พบว่ากลุ่มปริญญาตรี คะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติกมากกว่ากลุ่มประถมศึกษาลงมาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และกลุ่มปริญญาตรีมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติกมากกว่ากลุ่มมัธยมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่พบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติกระหว่างกลุ่มวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษาลงมา กับระดับมัธยมศึกษา

ธีรพงศ์ กาญจนวงษ์ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้ เจตคติและพฤติกรรมของแม่บ้านในการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือนในเคหะชุมชนบ่อนไก่ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาระดับความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมของแม่บ้านในการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือน ตัวแปรอิสระที่ศึกษา คือ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ชั้นที่พักอาศัยภายในอาคาร (แฟลต) ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน รายได้ของครอบครัว และความถี่ของการได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับขยะ มูลฝอย โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 382 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากแม่บ้านที่พักอาศัยในแฟลตเคหะชุมชนบ่อนไก่ กรุงเทพมหานคร จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ และการทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square)

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยกับตัวแปรอิสระพบว่า ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาที่ระดับนัยสำคัญ .05

เปรมมิกา ปลาสุวรรณ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้และปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ต่อการจัดการขยะพลาสติกของประชาชน เขตตำบลน้ำแพร่ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ต่อการจัดการขยะพลาสติกของประชาชน และปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ต่อการจัดการขยะพลาสติกของประชาชน เขตตำบลน้ำแพร่ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามซึ่งสร้างขึ้น ซึ่งเลือกสุ่มจากประชาชนอาศัยอยู่ในตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 320 คน ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับการรับรู้ในการจัดการขยะพลาสติกใน 3 ด้าน คือ ด้านปัญหาและผลกระทบของขยะพลาสติก ด้านการป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของขยะพลาสติก และด้านการกำจัดขยะพลาสติก พบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาต่างกันมีการรับรู้ในเรื่องการจัดการขยะพลาสติกใน 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 2) กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีการรับรู้ในเรื่องการจัดการขยะพลาสติกใน 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน และ 3) กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เหลือเก็บต่างกัน มีการรับรู้ในเรื่องการจัดการขยะพลาสติกใน 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

สุธีรัตน์ มหาสิงห์ (2542) ได้ทำการศึกษาถึงบทบาทสตรีในการจัดการขยะในครัวเรือนพื้นที่เขตสุขาภิบาลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่าบทบาทสตรีในการจัดการขยะในครัวเรือนเป็นไปในทิศทางที่เป็นบวกต่อสิ่งแวดล้อมในประเด็นการเลือกใช้สินค้าและผลิตภัณฑ์ การจัดการก่อนนำไปทิ้งแต่มีบทบาทค่อนข้างต่ำในประเด็นการกำจัดขยะในครัวเรือน และพบว่าสตรีที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน การรับรู้ข่าวสารต่างกัน ภาระในครัวเรือนด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน และสภาพเศรษฐกิจในครัวเรือนแตกต่างกัน มีบทบาทในการจัดการขยะในครัวเรือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความรู้อันเกี่ยวกับถุงพลาสติก สามารถสรุปได้ว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วย ระดับการศึกษา เพศ อายุ อาชีพ รายได้ มีความสัมพันธ์กับความรู้อันเกี่ยวกับถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว

มานพ วรจิตจํานงค์ (2548) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้ถุงซิปลาสติกของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร วัตถุประสงค์งานวิจัย เพื่อศึกษาพฤติกรรม และปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้ถุงซิปลาสติก ตลอดจนศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรม และปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้ถุงซิปลาสติก จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ซึ่งอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง ผลวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้และการเลือกใช้ถุงซิปลาสติกจำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ของผู้บริโภค มีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้และการเลือกใช้ถุงซิปลาสติก ด้านความสามารถในการตอบสนองความต้องการ พบว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ รายได้ ที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกของครอบครัว และระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป พบว่า มีความเห็นเหมือนกัน คือ การนำไปใช้กับชีวิตประจำวันของครอบครัว มีอิทธิพลมากที่สุด แต่ผู้บริโภคที่มีการศึกษาระดับมัธยมต้น มัธยมปลายเห็นว่า การใช้กับกิจกรรมในโอกาสพิเศษ เช่น บรรจุกัดแยกสิ่งของ หรือจัดเก็บสิ่งของทั่วไป มีอิทธิพลมากที่สุด

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้และการเลือกใช้ถุงซิปลาสติก ด้านความหลากหลายของถุงซิปลาสติกมีผลต่อการนำไปใช้ พบว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส การศึกษา รายได้ ที่อยู่อาศัย และจำนวนสมาชิกของครอบครัวตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีความเห็นเหมือนกันคือ มีทางเลือกได้มากขึ้นเพื่อนำถุงซิปลาสติกไปใช้ได้เหมาะสมมีอิทธิพลมากที่สุด แต่ผู้บริโภคที่อยู่คนเดียวเห็นว่าการเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสมัยนิยมได้ มีอิทธิพลมากที่สุด

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้และการเลือกใช้ถุงซิปลาสติก ด้านคุณภาพของถุงซิปลาสติกมีผลต่อการนำไปใช้ พบว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ จำนวนสมาชิกของครอบครัว ระดับการศึกษามัธยมต้น ปริญญาตรี และรายได้ไม่เกิน 25,000 บาท มีความคิดเห็นเหมือนกันคือ เนื้อถุงเหนียว ใสสะอาด แต่ผู้บริโภคที่ผู้ที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี และผู้ที่มีรายได้สูงกว่า 25,000 บาท เห็นว่าการใช้กับอาหารได้ และปลอดภัย มีอิทธิพลมากที่สุด และผู้บริโภคทุกที่อยู่อาศัยมีความเห็นเหมือนกัน คือ ไม่มีรอยร้าวซึม มีอิทธิพลมากที่สุด

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้และการเลือกใช้ถุงซิปลาสติก ด้านการเปรียบเทียบราคากับคุณภาพ พบว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์จำแนกตามเพศหญิง สถานภาพ โสดและ

หย่าร้างต่อแยกกันอยู่ ผู้ที่มีอายุระหว่าง 15 - 30 ปี ทุกระดับการศึกษายกเว้นปริญญาตรี ทุกอาชีพ ยกเว้น พนักงานบริษัท ผู้ที่มีรายได้ 25,001 บาทขึ้นไป ที่อยู่อาศัยทุกประเภท ผู้ที่อยู่คนเดียว และผู้ที่มีจำนวนสมาชิกของครอบครัว 4 คนขึ้นไป มีความเห็นเหมือนกันคือ ราคาเหมาะสม แต่ผู้บริโภคนเพศชาย ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป สถานภาพสมรส ผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีอาชีพพนักงานบริษัท ผู้บริโภคทุกระดับรายได้ ผู้อาศัยอยู่กับครอบครัว และบ้านเช่า/ห้องเช่า ผู้ที่มีจำนวนสมาชิกของครอบครัว 3 คน มีความเห็นเหมือนกัน คือ ราคาปานกลาง แต่ผู้ที่มีจำนวนสมาชิกของครอบครัว 2 คน เห็นว่าราคาสูงไป

5. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้และการเลือกใช้อุปกรณ์พลาสติก ด้านช่วงราคาที่เหมาะสม พบว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา รายได้ ที่อยู่อาศัย และจำนวนสมาชิกของครอบครัว มีความเห็นเหมือนกันคือ ราคา 85 - 100 บาท/กิโลกรัม

6. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้และการเลือกใช้อุปกรณ์พลาสติก ด้านสถานที่ซื้อ พบว่าปัจจัยประชากรศาสตร์จำแนกตามเพศ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ ที่อยู่อาศัย อายุ ตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป และผู้ที่มีจำนวนสมาชิกของครอบครัว 3 คนขึ้นไป มีความเห็นเหมือนกันคือ ดีพาสเมนท์สโตร์/ห้างสรรพสินค้า แต่ละกลุ่มอายุ 30 - 15 ปี ผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ผู้ที่อยู่บ้านสวัสดิการ และบ้านเช่า ห้องเช่า และผู้บริโภคที่อยู่คนเดียว มีความเห็นเหมือนกันคือ ร้านขายเครื่องเขียน/ก๊อปปี้ช็อป แต่ผู้ที่มีจำนวนสมาชิกของครอบครัว 2 คน มีความเห็นว่าเป็นซูเปอร์มาร์เก็ต

7. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้และการเลือกใช้อุปกรณ์พลาสติก ด้านสถานที่ที่ให้ผู้รู้จักพบว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์จำแนกตามเพศ สถานภาพ การศึกษา ที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกของครอบครัว ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 45-15 ปี ทุกอาชีพยกเว้นแม่บ้าน พ่อบ้าน อาชีพอื่น ๆ และทุกระดับรายได้ ยกเว้นรายได้ 25,000-15,001 บาท มีความเห็นเหมือนกัน คือ ตามซูเปอร์มาร์เก็ต แต่ละกลุ่มที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป แม่บ้าน/พ่อบ้าน อาชีพอื่น ๆ เช่น เจ้าของกิจการเห็นว่า ตามดีพาสเมนท์สโตร์ แต่ผู้ที่มีรายได้ 15,001 - 25,000 บาท เห็นว่า ตามร้านค้าทั่วไป ร้านจำหน่ายเครื่องเขียน

จุฑาทิพย์ ชนินทร์อารักษ์ (2540) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้บรรจุภัณฑ์อาหารในหมู่ข้าราชการสตรีสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์คือ 1) ศึกษาการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์อาหาร 2) ศึกษาวิธีปฏิบัติในการใช้และการกำจัดบรรจุภัณฑ์อาหารหลังการใช้ 3) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการใช้บรรจุภัณฑ์อาหารต่อสภาพแวดล้อม ใช้กลุ่มตัวอย่างจากข้าราชการสตรีสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ 4 แห่ง จำนวน 150 คน โดยใช้วิธีสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการสตรีกับการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์อาหาร ค่าไคสแควร์

ระหว่างตัวแปรกลุ่มของระดับตำแหน่งหน้าที่ สถานภาพสมรส การมีบุตร ระดับการศึกษา บทบาทในการจัดหาอาหารในครัวเรือน การมีผู้ช่วยงานบ้าน วิธีการจัดหาอาหารในครัวเรือน และสถานที่ซื้ออาหารของข้าราชการสตรีกับการใช้บรรจุภัณฑ์อาหาร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ปรากฏว่าค่าของไคสแควร์ที่คำนวณได้ของกลุ่มตัวแปรอิสระดังกล่าวข้างต้น มีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์จากตารางซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวแปรอิสระเหล่านี้ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการสตรีกับวิถีปฏิบัติในการใช้บรรจุภัณฑ์อาหาร ค่าไคสแควร์ ระหว่างตัวแปรกลุ่มของระดับตำแหน่งหน้าที่ สถานภาพสมรส การมีบุตร ระดับการศึกษา บทบาทในการจัดหาอาหารในครัวเรือน การมีผู้ช่วยงานบ้าน วิธีการจัดหาอาหารในครัวเรือน และสถานที่ซื้ออาหารของข้าราชการสตรี กับวิถีปฏิบัติในการใช้บรรจุภัณฑ์อาหาร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ปรากฏว่าค่าของไคสแควร์ที่คำนวณได้ของกลุ่มตัวแปรอิสระดังกล่าวข้างต้น มีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์จากตาราง ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวแปรอิสระเหล่านี้ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการสตรีกับการกำจัดบรรจุภัณฑ์อาหาร ค่าไคสแควร์ ระหว่างตัวแปรกลุ่มของระดับตำแหน่งหน้าที่ สถานภาพสมรส การมีบุตร ระดับการศึกษา บทบาทในการจัดหาอาหารในครัวเรือน การมีผู้ช่วยงานบ้าน วิธีการจัดหาอาหารในครัวเรือน และสถานที่ซื้ออาหารของข้าราชการสตรี กับวิถีปฏิบัติในการใช้บรรจุภัณฑ์อาหาร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ปรากฏว่าค่าของไคสแควร์ที่คำนวณได้ของกลุ่มตัวแปรอิสระดังกล่าวข้างต้น มีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์จากตาราง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระเหล่านี้ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปาจริย์ หละดำ (2550) ได้ศึกษา เรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครอบครัวริมทะเลสาบสงขลา เทศบาลตำบลสิงหนคร จังหวัดสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครอบครัวริมทะเลสาบสงขลาในเขตเทศบาลสิงหนคร จังหวัดสงขลา (2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของหัวหน้าครอบครัวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครอบครัวริมทะเลสาบสงขลา กลุ่มตัวอย่างเป็นหัวหน้าครอบครัวจำนวน 392 คน ผลวิจัยพบว่า (1) ครอบครัวริมทะเลสาบสงขลาที่มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยถูกต้องตามสุขลักษณะในระดับสูง (2) คุณลักษณะของหัวหน้าครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครอบครัว ประกอบไปด้วย 4 ปัจจัย คือ เพศ อายุ อาชีพ และระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของหัวหน้าครอบครัว ส่วนคุณลักษณะอีก 3 ประการ คือ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ และระดับการรับรู้ข่าวสารในการ

จัดการขยะมูลฝอยไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครอบครัวริมทะเลสาบสงขลา

ศุภกร ทิมจรัส (2548) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครอบครัว 2) ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน 3) เพื่อศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 370 คน โดยใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน พบว่า อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในครัวเรือน รายได้เฉลี่ยในครัวเรือนต่อเดือน การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ลักษณะที่อยู่อาศัย และระดับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ทั้งนี้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อาชีพ และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

ประเมษฐ ห่วงมิตร (2550) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าว และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมกำจัดขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร พบว่า เพศ อายุ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน รายได้ของครอบครัวต่อเดือน จำนวนสมาชิกของครอบครัว และลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกันมีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมใช้ถุงพลาสติก สามารถสรุปได้ว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพการสมรส อาชีพ การศึกษา รายได้ ที่อยู่อาศัย และจำนวนสมาชิกของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้ถุงพลาสติก ส่วนในด้านพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วยปัจจัยตัวแปรทั้ง 4 ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ สมรรถนะแห่งตนสามารถทำนายพฤติกรรมใช้ถุงพลาสติกได้

3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว

มนู คลจิตต์ (2550) ได้ศึกษา เรื่อง ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลศรีนคร อำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาความรู้ ทักษะ ความตระหนัก การมีส่วนร่วม และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลศรีนคร อำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลศรีนคร อำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) จากการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย สรุปได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยกับพฤติกรรมการรวบรวมขยะมูลฝอย พบว่า มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรวบรวมขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยกับพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอย พบว่า มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะมูลฝอย พบว่า มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พัชรี ไกรแก้ว (2550) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของแม่บ้าน กรณีศึกษา:แม่บ้านเขตเทศบาลตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมรวมทั้งปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ทำการศึกษาด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยในส่วนของ การวิจัยเชิงปริมาณทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นแม่บ้านที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 400 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติอัตราส่วนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบหลายขั้นตอน สำหรับ

การศึกษาเชิงคุณภาพทำการศึกษาค้นคว้าด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับประธานกรรมการชุมชนที่ทำการศึกษารวม 4 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ นำเสนอข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 5 ตัวแปร เรียงลำดับตามความสำคัญ ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน เขตที่อยู่อาศัย และจำนวนถังขยะในครัวเรือน โดยตัวแปรทั้งหมดมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ทั้งนี้ตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนได้ ร้อยละ 22.2 ในส่วนของปัญหา อุปสรรคที่เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.2 มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน โดยปัญหาที่พบมากที่สุด คือ จำนวนภาชนะที่รองรับขยะมูลฝอยในครัวเรือนมีไม่เพียงพอ รองลงมาคือ ภาชนะรองรับขยะมูลฝอยในครัวเรือนไม่มีฝาปิด ความสกปรกและเหม็นจากครัวเรือนของขยะมูลฝอย และกลิ่นที่มาจากขยะมูลฝอยตามลำดับ

ธีรพงศ์ กาญจนวงษ์ (2545) ได้ศึกษา เรื่อง ความรู้ เจตคติและพฤติกรรมของแม่บ้านในการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือนในเคหะชุมชนบ่อนไก่ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาระดับความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมของแม่บ้านในการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือน ตัวแปรอิสระที่ศึกษา ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ชั้นที่อยู่อาศัย ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน รายได้ของครอบครัว และความถี่ของการได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอย โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 382 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ และการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จากแม่บ้านที่พักอาศัยในแฟลตเคหะชุมชนบ่อนไก่ กรุงเทพมหานคร จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละและการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square) ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยกับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05

โหมหญิง ประจักษ์ (2551) ได้ศึกษา เรื่อง ความรู้ และพฤติกรรมในการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติกของประชาชน ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติก ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างจากประชาชนอาศัยอยู่ในตำบลหนองหาร อำเภอ

สันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 320 คน ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยความรู้ และคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติกของประชาชนตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

1. ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยความรู้และคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติกของกลุ่มตัวอย่างเพศชาย พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยความรู้และคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติกของเพศชายมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .273 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยความรู้และคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติกของกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง พบว่า คะแนนเฉลี่ยความรู้และคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติกของหญิงมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .286 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยความรู้และคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติกของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด พบว่า คะแนนเฉลี่ยความรู้และคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติกของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .30 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ

กาญจนา สุขบัว (2551) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความรู้และพฤติกรรมการลดภาวะโลกร้อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และพฤติกรรมการลดภาวะโลกร้อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 – 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จำนวน 400 คน ผลการวิจัยในด้านความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อน และพฤติกรรมการลดภาวะโลกร้อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ พบว่า ความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อนและพฤติกรรมการลดภาวะโลกร้อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางบวกและมีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมในข้างต้นย่อมครอบคลุมถึงพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในการจัดการขยะถุงพลาสติกด้วย โดย

สามารถสรุปได้ว่าความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของ
ครอบครัว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความรู้ และพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 247,771 ครัวเรือน (ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค 1: 2552)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 400 คน โดยวิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน .05 คำนวณจากสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ดังนี้ (สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์ เตือนใจ เกตุษา และบุญมี พันธุ์ไทย 2543: 125)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
N = ขนาดของประชากร
e = ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง (เท่ากับ .05)

$$\text{แทนค่าสูตร } n = \frac{247,771}{1 + (247,771)(.05)^2}$$
$$n = 399.99$$

ดังนั้นจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เท่ากับ 400 คน

1.3 วิธีการสุ่มตัวอย่าง การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ดังนี้

1.3.1 กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยแบ่งกลุ่มตามอำเภอที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด จากจำนวน 6 อำเภอ มีจำนวนตำบลทั้งสิ้น 52 ตำบล 247,771 ครัวเรือน ดังตารางที่ 3.1

1.3.2 สุ่มจำนวนครัวเรือน โดยการจับฉลากแบบไม่จับซ้ำ จากทะเบียนครัวเรือนให้ได้จำนวนตามที่กำหนดไว้ในแต่ละพื้นที่ หากไม่สามารถเก็บรวบรวมจากครัวเรือนได้จะทำการจับฉลากใหม่

ตารางที่ 3.1 จำนวนครัวเรือน ตำบล ในจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	จำนวนตำบล	จำนวนครัวเรือน	จำนวนครัวเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
1. อำเภอเมืองนนทบุรี	10	30,760	50
2. อำเภอบางกรวย	9	30,961	50
3. อำเภอบางใหญ่	6	54,807	88
4. อำเภอบางบัวทอง	8	90,771	147
5. อำเภอไทรน้อย	7	22,548	36
6. อำเภอปากเกร็ด	12	17,924	29
รวม	52	247,771	400

ที่มา : ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค (2552)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยสอบถามผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรี แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัว ประกอบด้วย เพศ สถานภาพสมรส อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว และลักษณะที่อยู่อาศัย มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ จำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความรู้ของครอบครัวเกี่ยวกับถุงพลาสติกแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านความรู้เรื่องพลาสติกและถุงพลาสติก และด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะจากพลาสติก มีข้อความ 31 ข้อความ มีลักษณะการตอบ 2 ลักษณะ คือ “ใช่” และ “ไม่ใช่” และให้คะแนน ดังนี้

ถ้าตอบถูก ให้คะแนน 1

ถ้าผิด ให้คะแนน 0

โดยเกณฑ์การแปลความหมายจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของกลุ่มแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) เกณฑ์การแปลความหมายด้านความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกในภาพรวม การคำนวณความกว้างของชั้น โดย $\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{28-12}{3} = 5$ เริ่มจาก 12 คะแนน เนื่องจากเป็นค่าน้อยที่สุดของอันตรภาคชั้นที่ 1 และความรู้แบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

ตอบถูกมากกว่าหรือเท่ากับ 22 คะแนน ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกในระดับสูง

ตอบถูกระหว่าง 17-21 คะแนน ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกในระดับปานกลาง

ตอบถูกระหว่าง 12-16 คะแนน ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกในระดับต่ำ

2) เกณฑ์การแปลความหมายด้านความรู้เรื่องพลาสติกและถุงพลาสติกจะพิจารณา โดยคำนวณความกว้างของชั้น $\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{18-4}{3} = 4$ เริ่มจาก 4 คะแนน เนื่องจากเป็นค่าน้อยที่สุดของอันตรภาคชั้นที่ 1 และความรู้แบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

ตอบถูกมากกว่าหรือเท่ากับ 14 คะแนน ความรู้เกี่ยวกับพลาสติกและถุงพลาสติกในระดับสูง

ตอบถูกระหว่าง 9-13 คะแนน ความรู้เรื่องพลาสติกและถุงพลาสติกในระดับปานกลาง

ตอบถูกระหว่าง 4-8 คะแนน ความรู้เรื่องพลาสติกและถุงพลาสติกในระดับต่ำ

3) เกณฑ์การแปลความหมายด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะจากถุงพลาสติก

การคำนวณความกว้างของชั้น โดย $\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{12-3}{3} = 3$ เริ่มจาก 3 คะแนน เนื่องจากเป็นค่าน้อยที่สุดของอันตรภาคชั้นที่ 1 และความรู้แบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

ตอบถูกมากกว่าหรือเท่ากับ 9 คะแนน ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะจากถุงพลาสติก
ในระดับสูง

ตอบถูกระหว่าง 6-8 คะแนน ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะจากถุงพลาสติก
ในระดับปานกลาง

ตอบถูกระหว่าง 3-5 คะแนน ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะจากถุงพลาสติก
ในระดับต่ำ

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกบรรจุอาหารที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และ
การจัดการขยะที่เกิดจากถุงพลาสติกของครอบครัว เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ คือ

ปฏิบัติทุกครั้ง ให้คะแนน 5

ปฏิบัติบ่อยครั้ง ให้คะแนน 4

ปฏิบัติบางครั้ง ให้คะแนน 3

ปฏิบัติน้อยครั้ง ให้คะแนน 2

ไม่เคยปฏิบัติ ให้คะแนน 1

ระดับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว โดยเกณฑ์การแปลความหมาย
ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติก (บุญชม ศรีสะอาด : 2552) มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง น้อยที่สุด

2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 การหาความตรงตามเนื้อหาและความเป็นปรนัยของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกและพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในประเด็นคุณสมบัติของถุงพลาสติกแต่ละประเภทการใช้ที่ถูกต้อง อันตรายจากถุงพลาสติก และการกำจัดขยะจากถุงพลาสติก เพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างของแบบสอบถามและขอบเขตของเนื้อหา และนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 ท่าน ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านความรู้เกี่ยวกับพลาสติก จำนวน 1 ท่าน 2) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านพฤติกรรมการบริโภค จำนวน 1 ท่าน และ 3) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม จำนวน 2 ท่าน (รายชื่อ ภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความตรงตามเนื้อหาตลอดจนลักษณะถ้อยคำภาษาที่เหมาะสม และตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item Object Congruence Index) ได้ค่า 0.5 ขึ้นไป จำนวน 31 ข้อ (รายละเอียดดังภาคผนวก ง) และจัดทำเป็นต้นฉบับนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2.2.2 คำนวณหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับ ถุงพลาสติกของครอบครัว ในส่วนที่ 2 ซึ่งมีลักษณะข้อคำถามที่เป็นระบบตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน คำนวณหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตร KR20 เนื่องจากใช้กับเครื่องมือที่ต้องการให้มีระบบความยากพอ ๆ กัน ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.85 (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์ 2547:148) และในส่วนที่ 3 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว ซึ่งเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ หาค่าความเที่ยงจากสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.87 (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์ 2547: 149)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาต การเก็บรวบรวมข้อมูลจากสาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ไปยังประธานอาสาสมัครสาธารณสุข จังหวัดนนทบุรี เพื่อขออนุญาตเก็บ

รวบรวมข้อมูล และประสานงานกับพื้นที่กับกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำตำบล ในจังหวัดนนทบุรี

3.2 ผู้วิจัยประสานงานไปกับกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำตำบล ในจังหวัดนนทบุรี เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่

3.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถาม โดยแจกแบบสอบถามกับประชาชนในแต่ละตำบลด้วยตนเอง และนำข้อมูลที่ได้อิงวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาลงรหัส และถ่ายถอดรหัสแบบสอบถามลงในแบบฟอร์มลงรหัส (Coding form) แล้วนำไปประมวลผลด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ หลังจากนั้นนำผลที่ได้จากเครื่องคอมพิวเตอร์มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติดังนี้

4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อสรุปคุณลักษณะส่วนบุคคลของครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับอุ้งปลาตึกของครอบครัว และพฤติกรรมการใช้อุ้งปลาตึกของครอบครัว หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้เพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

4.2.1 หากความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความรู้เกี่ยวกับอุ้งปลาตึกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี โดยใช้สถิติไค-สแควร์ (Chi-Square)

4.2.2 หากความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้อุ้งปลาตึกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี โดยใช้สถิติไค-สแควร์ (Chi-Square)

4.2.3 หากความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับอุ้งปลาตึกกับพฤติกรรมการใช้อุ้งปลาตึกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี โดยใช้สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พิจารณาแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ของ Davis (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2540: 144) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์		ระดับความสัมพันธ์
.70 ขึ้นไป	หมายถึง	มีความสัมพันธ์สูงมาก
.50 - .69	หมายถึง	มีความสัมพันธ์สูง
.30 - .49	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
.10 - .29	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ต่ำ
.01 - .19	หมายถึง	แทบจะไม่มีความสัมพันธ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ และพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี จากผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัว จำนวน 400 ราย สามารถนำเสนอผลการศึกษาได้ 4 ตอนดังนี้คือ

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลทั่วไป

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกของครอบครัว

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว

ตอนที่ 4 ปริมาณการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์

5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี

5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 6 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลทั่วไป

จากการศึกษา สามารถสรุปข้อมูลพื้นฐานของผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัว ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลจากผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัว 400 ราย ในจังหวัดนนทบุรี มีดังนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของคุณลักษณะส่วนบุคคล

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (n=400)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	114	28.50
หญิง	286	71.50
รวม	400	100.00
สถานภาพการสมรส		
โสด	92	23.00
สมรส	253	63.25
หม้าย/หย่าร้าง	55	13.75
รวม	400	100.00
อายุ		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	53	13.25
31 – 40 ปี	87	21.75
41 – 50 ปี	108	27.00
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	152	38.00
รวม	400	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (n=400)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
2 – 4 คน	242	60.50
มากกว่า 4 คนขึ้นไป	158	39.50
รวม	400	100.00
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	80	20.00
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)	73	18.25
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือ ปวช.	90	22.50
อนุปริญญา หรือ ปวส.	40	10.00
ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี	117	29.25
รวม	400	100.00
อาชีพ		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	80	20.00
พนักงานเอกชน/ลูกจ้าง	108	27.00
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	80	20.00
เกษตรกร	37	9.25
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	95	23.75
รวม	400	100.00
รายได้		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	88	22.00
10,001 – 20,000 บาท	115	28.75
20,001 – 30,000 บาท	85	21.25
30,001 – 40,000 บาท	55	13.75
40,001 – 50,000 บาท	26	6.50
50,001 บาทขึ้นไป	31	7.75
รวม	400	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (n=400)	ร้อยละ
40,001 – 50,000 บาท	26	6.50
50,001 บาทขึ้นไป	31	7.75
รวม	400	100.00
ลักษณะที่อยู่อาศัยของครอบครัว		
บ้านเดี่ยว	224	56.00
อพาร์ทเมนต์/คอนโดมิเนียม/แมนชั่น	32	8.00
ทาวเฮาส์/ตึกแถว	144	36.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ที่รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็น ร้อยละ 71.50 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 28.50 สถานภาพการสมรสส่วนใหญ่สมรส คิดเป็นร้อยละ 63.25 รองลงมาคือ โสด คิดเป็นร้อยละ 23.00 และหม้าย/หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 13.75 โดยผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัว ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 38.00 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.00 และอายุ 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.75 และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว ระหว่าง 2 – 4 คน คิดเป็นร้อยละ 60.50 รองลงมาคือ มากกว่า 4 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 39.50 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 29.25 รองลงมาคือ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 6) หรือ ปวช. คิดเป็นร้อยละ 22.50 และประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 20 สำหรับอาชีพของผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัว ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน/ลูกจ้าง คิดเป็นร้อยละ 27.00 รองลงมาคือ แม่บ้าน/พ่อบ้าน คิดเป็นร้อยละ 23.75 และอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 20.00 รายได้ของครอบครัวส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.75 รองลงมามีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.00 และรายได้ 20,001 – 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.25 ซึ่งลักษณะที่อยู่อาศัยของครอบครัว ส่วนใหญ่เป็น

บ้านเดี่ยว คิดเป็นร้อยละ 56.00 รองลงมาคือ ทาวน์เฮาส์หรือตึกแถว คิดเป็นร้อยละ 36.00 และ อพาร์ทเมนต์/คอนโดมิเนียม/แมนชั่น คิดเป็นร้อยละ 8.00

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกของครอบครัว

การวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกของครอบครัว ได้แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ความรู้เรื่องพลาสติกและถุงพลาสติก และความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะจากถุงพลาสติก มีดังนี้

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละระดับความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกของผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัว

ความรู้	ระดับความรู้					
	ระดับต่ำ		ระดับปานกลาง		ระดับสูง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้เรื่องพลาสติกและถุงพลาสติก	19	4.75	162	40.50	219	54.75
ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะจากถุงพลาสติก	28	7.00	240	60.00	132	33.00
ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกในภาพรวม	42	10.50	152	38.00	206	51.50

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกในภาพรวมอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 51.50 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง คิดเป็น ร้อยละ 38.00 และในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 10.50 ความรู้เรื่องพลาสติกและถุงพลาสติกในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 54.75 รองลงมาคือ ความรู้ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 40.50 และความรู้ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 4.75 ความรู้เรื่องการจัดการขยะจากถุงพลาสติกส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาคือ ความรู้ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 33.00 และความรู้ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 7.00 (ทั้งสามระดับศึกษารายละเอียดคะแนนความรู้ได้จากภาคผนวก จ)

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว

การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว ได้แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ พฤติกรรมด้านการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวัน และพฤติกรรมด้านการกำจัดขยะจากถุงพลาสติก มีดังนี้

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในภาพรวม

พฤติกรรม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
พฤติกรรมด้านการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวัน	2.89	.65	ปานกลาง
พฤติกรรมด้านการกำจัดขยะจากถุงพลาสติก	2.73	.60	ปานกลาง
พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในภาพรวม	2.74	.56	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวมีพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในภาพรวม ($\bar{X}=2.74$; S.D.=.56) อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทั้ง 2 ด้าน ผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวมีพฤติกรรมด้านการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวัน ($\bar{X}=2.89$; S.D.=.65) และด้านการกำจัดขยะจากถุงพลาสติก ($\bar{X}=2.73$; S.D.=.60) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.4 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมด้านการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวัน และการจัดการขยะจากถุงพลาสติก

พฤติกรรม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวัน			
1. ท่าน/บุคคลในครอบครัวซื้ออาหารที่บรรจุถุงพลาสติกมารับประทานที่บ้าน	3.63	1.03	มาก
2. ท่าน/บุคคลในครอบครัวซื้อวัตถุดิบในการประกอบอาหารบรรจุในถุงพลาสติก	3.59	1.02	มาก
3. ท่าน/บุคคลในครอบครัวจะเลือกใช้ถุงพลาสติกตามคุณสมบัติของถุงพลาสติก	3.82	1.09	มาก
4. ท่าน/บุคคลในครอบครัวจะสังเกตว่าร้านที่ไปซื้อแกงถุงใช้ถุงพลาสติกใส่อาหารถูกประเภทหรือไม่ก่อนตัดสินใจซื้ออาหาร	3.27	1.21	ปานกลาง
5. ท่าน/บุคคลของครอบครัวซื้ออาหารประเภททอด ปิ้ง นึ่ง ต้ม ที่ปรุงเสร็จใหม่ ๆ บรรจุในถุงหิ้ว (ถุงก๊อบแก็บ)	2.29	1.20	น้อย
6. ท่าน/บุคคลของครอบครัวเวลาซื้อถุงร้อนมาใช้งานจะดูประเภทของถุงพลาสติกจากฉลากสินค้าก่อนซื้อ	3.27	1.31	ปานกลาง
7. ท่าน/บุคคลในครอบครัวซื้ออาหารจะรับเครื่องปรุงอาหารที่บรรจุในถุงร้อน	3.16	1.22	ปานกลาง
8. ท่าน/บุคคลในครอบครัวใช้ถุงร้อนใส่อาหารที่มีอุณหภูมิปกติและอุณหภูมิสูง	3.31	1.17	ปานกลาง
9. ท่าน/บุคคลในครอบครัวใช้ถุงร้อนใส่อาหารเพื่อเก็บในช่องแช่แข็ง	2.30	1.22	น้อย
10. ท่าน/บุคคลในครอบครัวใช้ถุงเย็นใส่อาหารที่ปรุงสุกใหม่ที่มีอุณหภูมิสูง	1.92	1.11	น้อย
11. ท่าน/บุคคลในครอบครัวใช้ไมโครเวฟอุ่นอาหารที่บรรจุในถุงพลาสติก	1.63	1.01	น้อย

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

พฤติกรรม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
12. ท่าน/บุคคลของครอบครัวใช้ถุงพลาสติกที่บรรจุอาหาร อุ่นโดยวิธีนี้	1.80	1.11	น้อย
ภาพรวม	2.89	.65	ปานกลาง
พฤติกรรมการจัดการขยะจากถุงพลาสติก			
13. ท่าน/บุคคลในครอบครัวทิ้งขยะทุกชนิดรวมในถุงใบ เดียว	3.12	1.24	ปานกลาง
14. ท่าน/บุคคลในครอบครัวแยกประเภทขยะถุงพลาสติก ก่อนทิ้ง	3.22	1.24	ปานกลาง
15. ท่าน/บุคคลในครอบครัวใช้ถุงร้อน และถุงเย็นครั้งเดียว แล้วทิ้ง	4.24	1.21	มาก
16. ท่าน/บุคคลในครอบครัวใช้ถุงพลาสติกเสร็จแล้ว จะทำ ความสะอาดเก็บรวบรวมไว้เพื่อขาย	1.83	1.15	น้อย
17. ท่าน/บุคคลในครอบครัวกำจัดขยะถุงพลาสติกด้วยการเผา กลางแจ้ง	1.65	1.05	น้อย
18. ท่าน/บุคคลในครอบครัวกำจัดขยะด้วยการขุดหลุมฝังขยะ	1.86	1.18	น้อย
19. ท่าน/บุคคลของครอบครัวทิ้งถุงพลาสติกลงในถังขยะ ที่ระบุว่า “มูลฝอยทั่วไป”	2.84	1.40	ปานกลาง
20. ท่าน/บุคคลในครอบครัวซื้ออาหารกลับบ้าน โดยเลือกซื้อ จากร้านที่ใช้วัสดุธรรมชาติในการบรรจุอาหาร	2.97	1.11	ปานกลาง
21. ท่าน/บุคคลในครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรมการรณรงค์ ลดการใช้ถุงพลาสติกโดยหน่วยงานต่าง ๆ	2.39	1.26	น้อย
22. ท่าน/บุคคลในครอบครัวซื้อของอุปโภคบริโภคจะ พยายามใช้ถุงพลาสติกให้น้อยที่สุด	3.38	1.02	มาก
23. ท่าน/บุคคลในครอบครัวซื้อสินค้าในห้างสรรพสินค้าโดย หลีกเลี่ยงการรับถุงหูหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ)	2.64	1.07	ปานกลาง

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

พฤติกรรม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
24. ท่าน/บุคคลในครอบครัวเลือกซื้ออาหารบรรจุในภาชนะอื่นที่ใช้งานได้หลายครั้งแทนการใช้ถุงพลาสติก	2.59	1.21	ปานกลาง
25. ท่าน/บุคคลในครอบครัวใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าในการซื้อของที่ตลาด	2.92	1.15	ปานกลาง
26. ท่าน/บุคคลในครอบครัวใช้ถุงพลาสติกหูหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ) ซ้ำมากกว่า 1 ครั้งขึ้นไป	3.19	1.20	ปานกลาง
27. ท่าน/บุคคลในครอบครัวนำถุงหูหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ) ที่ใช้แล้วมาใส่ขยะภายในบ้าน	4.03	1.08	มาก
28. ท่าน/บุคคลในครอบครัวใช้ถุงร้อน และถุงเย็นที่บรรจุอาหารแล้วมาทำความสะอาด เพื่อเก็บไว้ใส่อาหารซ้ำในครั้งต่อไป	1.77	1.09	น้อย
29. ท่าน/บุคคลในครอบครัวนำถุงหูหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ) ที่ใช้แล้วทิ้งตัวเวลาไปใช้ซื้อของ	2.31	1.11	น้อย
30. ท่าน/บุคคลในครอบครัวมักนำถุงพลาสติก/ถุงหูหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ) ที่ใช้แล้วมาเก็บรวบรวมเพื่อขายให้แก่รถซาเล้ง หรือร้านขายของเก่า	2.04	1.29	น้อย
31. ท่าน/บุคคลในครอบครัวช่วยกันคัดแยกขยะถุงพลาสติกที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ก่อนนำไปทิ้ง	2.90	1.31	ปานกลาง
ภาพรวม	2.73	.60	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ในด้านพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวันในภาพรวม (\bar{X} =2.89 ; S.D.=.65) อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกรายข้อในด้านพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวัน ผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวมีพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับมาก คือ การเลือกซื้อตามคุณสมบัติของถุงพลาสติก (\bar{X} =3.82 ; S.D.=1.09) การซื้ออาหารที่บรรจุถุงพลาสติกมารับประทานที่บ้าน (\bar{X} =3.63 ; S.D.=1.03) และการซื้อวัตถุดิบในการประกอบอาหารบรรจุในถุงพลาสติก (\bar{X} =3.59 ; S.D.= 1.02) ส่วนใน

พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวันจำแนกรายข้อที่อยู่ในระดับน้อย คือ การใช้ถุงร้อนใส่อาหารเพื่อเก็บในช่องแช่แข็ง ($\bar{X}=2.30$; S.D.=1.22) ซื้ออาหารประเภททอด ปิ้ง นึ่ง คั่ว ที่ปรุงเสร็จใหม่ๆ บรรจุในถุงหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ) ($\bar{X}=2.29$; S.D.=1.20) การใช้ถุงเย็นใส่อาหารที่ปรุงสุกใหม่ที่มีอุณหภูมิสูง ($\bar{X}=1.92$; S.D.=1.11) การใช้ถุงพลาสติกที่บรรจุอาหารอุ่นโดยวิธีนึ่ง ($\bar{X}=1.80$; S.D.= 1.11) และการใช้ไมโครเวฟอุ่นอาหารที่บรรจุในถุงพลาสติก ($\bar{X}=1.63$; S.D.= 1.01)

ส่วนในด้านพฤติกรรมการจัดการขยะจากถุงพลาสติกในภาพรวม ($\bar{X}=2.73$; S.D.=.60) เมื่อจำแนกรายข้อในด้านพฤติกรรมการจัดการขยะจากถุงพลาสติกผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวมีพฤติกรรมในด้านการจัดการขยะจากถุงพลาสติกอยู่ในระดับมาก คือ การใช้ถุงร้อนและถุงเย็นครั้งเดียวแล้วทิ้ง ($\bar{X}=4.24$; S.D.= 1.21) การนำถุงหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ) ที่ใช้แล้วมาใส่ขยะภายในบ้าน ($\bar{X}=4.03$; S.D.= 1.08) และการซื้อของอุปโภคบริโภคจะพยายามใช้ถุงพลาสติกให้น้อยที่สุด ($\bar{X}=3.38$; S.D.= 1.02) ส่วนในด้านพฤติกรรมการจัดการขยะจากถุงพลาสติกจำแนกรายข้อในระดับน้อย คือ การเข้าร่วมกิจกรรมการรณรงค์ลดการใช้ถุงพลาสติกโดยหน่วยงานต่างๆ ($\bar{X}=2.39$; S.D.= 1.26) การนำถุงหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ) ที่ใช้แล้วตัดตัวเวลาไปใช้ซื้อของ ($\bar{X}=2.31$; S.D.= 1.11) การนำถุงพลาสติก/ถุงหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ) ที่ใช้แล้วมาเก็บรวบรวมเพื่อขายให้แก่รถซาเล้ง หรือร้านขายของเก่า ($\bar{X}=2.04$; S.D.= 1.29) การใช้ถุงพลาสติกเสร็จแล้วจะทำความสะอาดเก็บรวบรวมไว้เพื่อขาย ($\bar{X}=1.83$; S.D.= 1.15) การกำจัดขยะด้วยการขุดหลุมฝังขยะ ($\bar{X}=1.86$; S.D.= 1.18) การใช้ถุงร้อน และถุงเย็นที่บรรจุอาหารแล้วมาทำความสะอาด เพื่อเก็บไว้ใส่อาหารซ้ำในครั้งต่อไป ($\bar{X}=1.77$; S.D.= 1.09) การกำจัดขยะถุงพลาสติกด้วยการเผากลางแจ้ง ($\bar{X}=1.65$; S.D.= 1.05)

ตอนที่ 4 ปริมาณการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว

การวิเคราะห์ปริมาณการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว ได้แก่ ปริมาณการใช้ถุงร้อน ปริมาณการใช้ถุงเย็น และปริมาณการใช้ถุงหิ้ว (ก๊อบแก๊ป) มีดังนี้

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของปริมาณการใช้ถุงร้อนของครอบครัวระยะเวลา 1 สัปดาห์

ปริมาณการใช้ถุงร้อน	จำนวน	ร้อยละ
1 - 50 ใบต่อสัปดาห์	316	84.04
51 -100 ใบต่อสัปดาห์	32	8.51
มากกว่า 100 ใบขึ้นไป	28	7.45
รวม	376	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวส่วนใหญ่ใช้ถุงร้อนจำนวน 1 – 50 ใบต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 84.04 รองลงมาคือ 51 – 100 ใบต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 8.51 และมากกว่า 100 ใบขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 7.45

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของปริมาณการใช้ถุงเย็นของครอบครัวระยะเวลา 1 สัปดาห์

ปริมาณการใช้ถุงเย็น	จำนวน	ร้อยละ
1 - 50 ใบต่อสัปดาห์	308	96.86
51 -100 ใบต่อสัปดาห์	7	2.20
มากกว่า 100 ใบขึ้นไป	3	0.94
รวม	318	100.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวส่วนใหญ่ใช้ถุงเย็น จำนวน 1 – 50 ใบต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 96.86 รองลงมาคือ 51 – 100 ใบต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 2.20 และมากกว่า 100 ใบขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 0.94

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของปริมาณการใช้ถุงหูหิ้ว (ก๊อบแก๊บ) ของครอบครัวระยะเวลา 1 สัปดาห์

ปริมาณการใช้ถุงหูหิ้ว (ก๊อบแก๊บ)	จำนวน	ร้อยละ
1 - 50 ใบต่อสัปดาห์	310	82.45
51 -100 ใบต่อสัปดาห์	35	9.31
มากกว่า 100 ใบขึ้นไป	31	8.24
รวม	376	100.00

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวส่วนใหญ่ใช้ถุงหูหิ้ว (ก๊อบแก๊บ) จำนวน 1 – 50 ใบต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 82.45 รองลงมาคือ 51 – 100 ใบต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 9.31 และมากกว่า 100 ใบขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 8.24

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ สถานภาพการสมรส อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และลักษณะที่อยู่อาศัย กับความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกในภาพรวมและรายด้านดังนี้

5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี แสดงในตารางที่ 4.8 – 4.9

ตารางที่ 4.8 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกของครอบครัวในภาพรวม

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	χ^2	P-value
เพศ			3.49	.175
ชาย	114	28.50		
หญิง	286	71.50		
รวม	400	100.00		
สถานภาพการสมรส			5.27	.261
โสด	92	23.00		
สมรส	253	63.25		
หม้าย/หย่าร้าง	55	13.75		
รวม	400	100.00		

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	χ^2	P-value
อายุ			17.170	.009**
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	53	13.25		
31 – 40 ปี	87	21.75		
41 – 50 ปี	108	27.00		
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	152	38.00		
รวม	400	100.00		
จำนวนสมาชิกในครอบครัว			1.450	.484
2 – 4 คน	242	60.50		
มากกว่า 4 คนขึ้นไป	158	39.50		
รวม	400	100.00		
ระดับการศึกษา			6.816	.557
ประถมศึกษา	80	20.00		
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)	73	18.25		
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 6) หรือ ปวช.	90	22.50		
อนุปริญญา หรือ ปวส.	40	10.00		
ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	117	29.25		
รวม	400	100.00		
อาชีพ			14.392	.072
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	80	20.00		
พนักงานเอกชน/ลูกจ้าง	108	27.00		
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	80	20.00		
เกษตรกร	37	9.25		
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	95	23.75		
รวม	400	100.00		

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	χ^2	P-value
รายได้			16.356	.038**
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	88	22.00		
10,001 - 20,000 บาท	115	28.75		
20,001 - 30,000 บาท	85	21.25		
30,001 - 40,000 บาท	55	13.75		
40,001 บาทขึ้นไป	57	14.25		
รวม	400	100.00		
ลักษณะที่อยู่อาศัยของครอบครัว			13.094	.011**
บ้านเดี่ยว	224	56.00		
อพาร์ทเมนต์/คอนโดมิเนียม/แมนชั่น	32	8.00		
ทาวเฮาส์/ตึกแถว	144	36.00		
รวม	400	100.00		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.8 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความรู้เกี่ยวกับ
 ดึงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรีในภาพรวม พบว่า อายุ รายได้ และลักษณะที่อยู่อาศัย
 ของผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับดึงพลาสติกในภาพรวม
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเพศ สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว
 ระดับการศึกษา และอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับดึงพลาสติกในภาพรวม

ตารางที่ 4.9 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความรู้เรื่องพลาสติกและถุงพลาสติก

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	χ^2	P-value
เพศ			5.613	.060
ชาย	114	28.50		
หญิง	286	71.50		
รวม	400	100.00		
สถานภาพการสมรส			13.190	.010**
โสด	92	23.00		
สมรส	253	63.25		
หม้าย/หย่าร้าง	55	13.75		
รวม	400	100.00		
อายุ			27.437	.000**
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	53	13.25		
31 – 40 ปี	87	21.75		
41 – 50 ปี	108	27.00		
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	152	38.00		
รวม	400	100.00		
จำนวนสมาชิกในครอบครัว			.059	.971
2 – 4 คน	242	60.50		
มากกว่า 4 คนขึ้นไป	158	39.50		
รวม	400	100.00		
ระดับการศึกษา			14.540	.069
ประถมศึกษา	80	20.00		
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)	73	18.25		
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 6)	90	22.50		
อนุปริญญา หรือ ปวส.	40	10.00		
ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	117	29.25		
รวม	400	100.00		

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	χ^2	P-value
อาชีพ			7.254	.509
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	80	20.00		
พนักงานเอกชน/ลูกจ้าง	108	27.00		
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	80	20.00		
เกษตรกร	37	9.25		
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	95	23.75		
รวม	400	100.00		
รายได้			8.577	.379
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	88	22.00		
10,001 - 20,000 บาท	115	28.75		
20,001 - 30,000 บาท	85	21.25		
30,001 - 40,000 บาท	55	13.75		
40,001 บาทขึ้นไป	57	14.25		
รวม	400	100.00		
ลักษณะที่อยู่อาศัยของครอบครัว			6.100	.192
บ้านเดี่ยว	224	56.00		
อพาร์ทเมนต์/คอนโดมิเนียม/แมนชั่น	32	8.00		
ทาวเฮาส์/ตึกแถว	144	36.00		
รวม	400	100.00		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.9 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความรู้เรื่องพลาสติกและถุงพลาสติก พบว่า สถานภาพการสมรสและอายุของผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องพลาสติกและถุงพลาสติกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน

เพศ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และลักษณะที่อยู่อาศัยไม่มี
ความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องกับพลาสติกและถุงพลาสติก

ตารางที่ 4.10 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะจาก
ถุงพลาสติก

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	χ^2	P-value
เพศ			1.736	.420
ชาย	114	28.50		
หญิง	286	71.50		
รวม	400	100.00		
สถานภาพการสมรส			2.306	.680
โสด	92	23.00		
สมรส	253	63.25		
หม้าย/หย่าร้าง	55	13.75		
รวม	400	100.00		
อายุ			10.157	.118
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	53	13.25		
31 – 40 ปี	87	21.75		
41 – 50 ปี	108	27.00		
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	152	38.00		
รวม	400	100.00		
จำนวนสมาชิกในครอบครัว			1.151	.562
2 – 4 คน	242	60.50		
มากกว่า 4 คนขึ้นไป	158	39.50		
รวม	400	100.00		

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	χ^2	P-value
ระดับการศึกษา			8.998	.342
ประถมศึกษา	80	20.00		
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)	73	18.25		
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 6)	90	22.50		
อนุปริญญา หรือ ปวส.	40	10.00		
ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	117	29.25		
รวม	400	100.00		
อาชีพ			4.728	.786
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	80	20.00		
พนักงานเอกชน/ลูกจ้าง	108	27.00		
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	80	20.00		
เกษตรกร	37	9.25		
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	95	23.75		
รวม	400	100.00		
รายได้			4.968	.761
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	88	22.00		
10,001 - 20,000 บาท	115	28.75		
20,001 - 30,000 บาท	85	21.25		
30,001 - 40,000 บาท	55	13.75		
40,001 บาทขึ้นไป	57	14.25		
รวม	400	100.00		
ลักษณะที่อยู่อาศัยของครอบครัว			4.540	.338
บ้านเดี่ยว	224	56.00		
อพาร์ทเมนต์/คอนโดมิเนียม/แมนชั่น	32	8.00		
ทาวเฮาส์/ตึกแถว	144	36.00		
รวม	400	100.00		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะจากถุงพลาสติก พบว่า เพศ สถานภาพการสมรส อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และลักษณะที่อยู่อาศัยไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะจากถุงพลาสติก

5.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว แสดงไว้ในตารางที่ 4.11 – 4.13

ตารางที่ 4.11 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในภาพรวม

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	χ^2	P-value
เพศ			5.914	.052
ชาย	114	28.60		
หญิง	284	71.40		
รวม	398	100.00		
สถานภาพการสมรส			9.705	.046**
โสด	92	23.12		
สมรส	251	63.10		
หม้าย/หย่าร้าง	55	13.82		
รวม	398	100.00		

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	χ^2	P-value
อายุ			27.437	.000**
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	53	13.32		
31 – 40 ปี	87	21.86		
41 – 50 ปี	107	26.88		
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	151	37.94		
รวม	398	100.00		
จำนวนสมาชิกในครอบครัว			3.638	.162
2 – 4 คน	240	60.30		
มากกว่า 4 คนขึ้นไป	158	39.70		
รวม	398	100.00		
ระดับการศึกษา			18.55	.017**
ประถมศึกษา	80	20.10		
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)	73	18.34		
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 6)	89	22.36		
อนุปริญญา หรือ ปวส.	40	10.05		
ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	116	29.15		
รวม	398	100.00		
อาชีพ			31.84	.000**
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	80	20.10		
พนักงานเอกชน/ลูกจ้าง	108	27.14		
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	79	19.85		
เกษตรกร	37	9.30		
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	94	23.62		
รวม	398	100.00		

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	χ^2	P-value
รายได้			17.12	.029**
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	88	22.11		
10,001 - 20,000 บาท	113	28.39		
20,001 - 30,000 บาท	85	21.36		
30,001 - 40,000 บาท	55	13.82		
40,001 บาทขึ้นไป	57	14.32		
รวม	398	100.00		
ลักษณะที่อยู่อาศัยของครอบครัว			48.447	.000**
บ้านเดี่ยว	223	56.03		
อพาร์ทเมนต์/คอนโดมิเนียม/แมนชั่น	32	8.04		
ทาวเฮาส์/ตึกแถว	143	35.93		
รวม	398	100.00		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.11 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในภาพรวม พบว่า สถานภาพการสมรส อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และลักษณะที่อยู่อาศัยของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเพศ และจำนวนสมาชิกในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในภาพรวม

ตารางที่ 4.12 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวัน

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	χ^2	P-value
เพศ			5.575	.062
ชาย	114	28.72		
หญิง	283	71.28		
รวม	397	100.00		
สถานภาพการสมรส			7.175	.127
โสด	92	23.17		
สมรส	250	62.97		
หม้าย/หย่าร้าง	55	13.85		
รวม	397	100.00		
อายุ			17.896	.006**
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	53	13.35		
31 – 40 ปี	87	21.91		
41 – 50 ปี	107	26.95		
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	150	37.78		
รวม	397	100.00		
จำนวนสมาชิกในครอบครัว			.584	.747
2 – 4 คน	240	60.45		
มากกว่า 4 คนขึ้นไป	157	39.55		
รวม	397	100.00		

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	χ^2	P-value
ระดับการศึกษา			12.391	.135
ประถมศึกษา	80	20.15		
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)	73	18.39		
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 6) หรือ ปวช.	88	22.17		
อนุปริญญา หรือ ปวส.	40	10.08		
ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	116	29.22		
รวม	397	100.00		
อาชีพ			16.520	.036**
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	80	20.15		
พนักงานเอกชน/ลูกจ้าง	108	27.20		
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	78	19.65		
เกษตรกร	37	9.32		
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	94	23.68		
รวม	397	100.00		
รายได้			19.087	.014**
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	88	22.17		
10,001 - 20,000 บาท	113	28.46		
20,001 - 30,000 บาท	85	21.41		
30,001 - 40,000 บาท	54	13.60		
40,001 บาทขึ้นไป	57	14.36		
รวม	397	100.00		
ลักษณะที่อยู่อาศัยของครอบครัว			27.777	.000**
บ้านเดี่ยว	222	55.92		
อพาร์ทเมนต์/คอนโดมิเนียม/แมนชั่น	32	8.06		
ทาวเฮาส์/ตึกแถว	137	34.50		
รวม	397	100.00		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวัน พบว่า อายุ อาชีพ รายได้ และลักษณะที่อยู่อาศัยของผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเพศ สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว และระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวัน

ตารางที่ 4.13 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการจัดการขยะจากถุงพลาสติก

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	χ^2	P-value
เพศ			1.270	.530
ชาย	114	28.64		
หญิง	284	71.36		
รวม	398	100.00		
สถานภาพการสมรส			7.360	.118
โสด	92	23.10		
สมรส	251	63.10		
หม้าย/หย่าร้าง	55	13.80		
รวม	398	100.00		
อายุ			18.134	.006**
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	53	13.32		
31 – 40 ปี	87	21.86		
41 – 50 ปี	107	26.88		
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	151	37.94		
รวม	398	100.00		

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	χ^2	P-value
จำนวนสมาชิกในครอบครัว			1.277	.528
2 – 4 คน	240	60.30		
มากกว่า 4 คนขึ้นไป	158	39.70		
รวม	398	100.00		
ระดับการศึกษา			21.880	.005**
ประถมศึกษา	80	20.10		
มัธยมศึกษาตอนต้น	73	18.34		
มัธยมศึกษาตอนปลาย	89	22.36		
อนุปริญญา หรือ ปวส.	40	10.05		
ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	116	29.15		
รวม	398	100.00		
อาชีพ			38.780	.000**
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	80	20.10		
พนักงานเอกชน/ลูกจ้าง	108	27.14		
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	79	19.85		
เกษตรกร	37	9.30		
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	94	23.62		
รวม	398	100.00		
รายได้			15.246	.055
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000	88	22.11		
10,001 - 20,000 บาท	113	28.39		
20,001 - 30,000 บาท	85	21.36		
30,001 - 40,000 บาท	55	13.82		
40,001 บาทขึ้นไป	57	14.32		
รวม	398	100.00		

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	χ^2	P-value
ลักษณะที่อยู่อาศัยของครอบครัว			28.310	.000**
บ้านเดี่ยว	223	56.03		
อพาร์ทเมนต์/คอนโดมิเนียม/แมนชั่น	32	8.04		
ทาวเฮาส์/ตึกแถว	137	35.93		
รวม	398	100.00		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการจัดการขยะจากถุงพลาสติก พบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และลักษณะที่อยู่อาศัยของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะจากถุงพลาสติกของผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเพศ สถานภาพการสมรส และจำนวนสมาชิกในครอบครัว และรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะจากถุงพลาสติก

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติก
ของครอบครัว แสดงในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกในภาพรวมกับพฤติกรรมการใช้
ถุงพลาสติกของครอบครัวในภาพรวม

พฤติกรรม	ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกในภาพรวม		
	r	P-value	ระดับความสัมพันธ์
พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของ ครอบครัวในภาพรวม	.274**	.000	มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างความรู้
เกี่ยวกับถุงพลาสติกในภาพรวมกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในภาพรวม มีค่า
ความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ
.274

ตอนที่ 6 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ตารางที่ 4.15 ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกที่ผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัว
ต้องการทราบ

ความรู้ที่ต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
- ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้ถุงพลาสติกที่ถูกต้องวิธี ประโยชน์ และโทษของถุงพลาสติก	95	49.48
- ความรู้เกี่ยวกับการกำจัดขยะจากถุงพลาสติก และการทำลายที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	62	32.29
- ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิต คุณสมบัติ ประเภทของถุงพลาสติก	31	16.15
- ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	4	2.08
รวม	192	100.00

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกที่ผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวส่วนใหญ่ต้องการทราบ คือ ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้ถุงพลาสติกที่ถูกต้องวิธี ประโยชน์ และโทษของถุงพลาสติก คิดเป็นร้อยละ 49.48 รองลงมาคือ ความรู้ความรู้เกี่ยวกับการกำจัดขยะจากถุงพลาสติก และการทำลายที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 32.29 และความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิต คุณสมบัติ ประเภทของถุงพลาสติก คิดเป็นร้อยละ 16.15

ตารางที่ 4.16 ปัญหาจากขยะพลาสติกที่ทำให้เกิดผลกระทบกับผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของ
ครอบครัวและครอบครัว

ปัญหาจากขยะพลาสติกที่ทำให้เกิดผลกระทบ	จำนวน	ร้อยละ
- ขยะจากถุงพลาสติกมีปริมาณที่มากเกินไปในถังขยะ ซึ่งเป็นผลต่อเนื่องจากการกำจัดที่ไม่ถูกต้องทำให้เกิดมลพิษส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม	72	45.86
- การไม่ทิ้งขยะในภาชนะที่จัดเตรียมไว้ให้ ก่อให้เกิดทัศนียภาพที่ไม่สวยงาม	40	25.48
- ขยะจากถุงพลาสติกที่มักจะอุดตันท่อระบายน้ำ ทำให้เกิดน้ำท่วมขัง	36	22.93
- ขยะจากถุงพลาสติกเป็นแหล่งสะสมเชื้อโรคและเพาะพันธุ์ยุงลาย	7	4.46
- การใช้ถุงพลาสติกที่ไม่ถูกวิธีส่งผลกระทบต่อสุขภาพ	2	1.27
รวม	157	100.00

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ปัญหาจากถุงพลาสติกที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อครอบครัวส่วนใหญ่ คือ ขยะจากถุงพลาสติกมีปริมาณที่มากเกินไปในถังขยะ ซึ่งเป็นผลต่อเนื่องจากการกำจัดที่ไม่ถูกต้องทำให้เกิดมลพิษส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 45.86 การไม่ทิ้งขยะในภาชนะที่จัดเตรียมไว้ให้เกิดทัศนียภาพที่ไม่สวยงาม คิดเป็นร้อยละ 25.48 และขยะจากถุงพลาสติกที่มักจะอุดตันท่อระบายน้ำ ทำให้เกิดน้ำท่วมขัง คิดเป็นร้อยละ 22.93

ตารางที่ 4.17 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
- ควรมีการรณรงค์ให้ความรู้ในเรื่องการใช้ถุงพลาสติกอย่างถูกวิธี การกำจัดถุงพลาสติกอย่างถูกวิธี รวมถึงการลดการใช้ การใช้ซ้ำ การรีไซเคิล	43	43.00
- ควรส่งเสริมให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้บริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้ภาชนะอื่นแทนการใช้ถุงพลาสติก	38	38.00
- ควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกให้หลากหลายช่องทาง	19	19.00
รวม	100	100.00

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ส่วนใหญ่ข้อเสนอแนะของผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวเสนอ คือ ควรมีการรณรงค์ให้ความรู้ในเรื่องการใช้ถุงพลาสติกอย่างถูกวิธี การกำจัดถุงพลาสติกอย่างถูกวิธี รวมถึงการลดการใช้ การใช้ซ้ำ การรีไซเคิล คิดเป็นร้อยละ 43.00 ควรส่งเสริมให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้บริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้ภาชนะอื่นแทนการใช้ถุงพลาสติก คิดเป็นร้อยละ 38.00 และควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกให้หลากหลายช่องทาง คิดเป็นร้อยละ 19.00

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความรู้ และพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1.1.1 เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี
- 1.1.2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี
- 1.1.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี
- 1.1.4 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการ
- 1.1.5 ใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรีเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย การวิจัยครั้งนี้มีวิธีการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 247,771 ครัวเรือน กำหนดขนาดผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวใช้สูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน .05 ดังนั้นจะได้จำนวนผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวในการศึกษานี้จำนวน 400 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งกลุ่มตามอำเภอ จำนวน 6 อำเภอ มีจำนวนตำบลทั้งสิ้น 52 ตำบล 247,771 ครัวเรือน ในแต่ละอำเภอมีการเก็บข้อมูลจากผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัว 1) อำเภอเมืองนนทบุรี จำนวน 50 คน 2) อำเภอบางกรวย จำนวน 50 คน 3) อำเภอบางใหญ่ จำนวน 88 คน 4) อำเภอบางบัวทอง จำนวน 147 คน 5) อำเภอไทรน้อย จำนวน 36 คน และ 6) อำเภอปากเกร็ด จำนวน 29 คน ทำการสุ่มแบบจับฉลากแบบ

ไม่จับซ้ำจากทะเบียนครัวเรือนให้ได้จำนวนตามที่กำหนดไว้ในแต่ละพื้นที่ หากไม่สามารถเก็บรวบรวมจากครัวเรือนได้จะทำการจับฉลากใหม่

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยสอบถามผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรี แบ่งเป็น 5 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติก ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว ส่วนที่ 4 ปริมาณการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว และส่วนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ การตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงด้วยดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ และหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์โดยสูตร KR20 และแอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

1.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว และพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี โดยใช้สถิติไค-สแควร์ (Chi-Square) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติก และพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติก โดยใช้สถิติไค-สแควร์ (Chi-Square) และการวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว โดยใช้สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกของครอบครัวในภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง โดยความรู้เรื่องกับพลาสติกและถุงพลาสติกของครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง และความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะจากถุงพลาสติกของครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

1.3.2 วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี พบว่า พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวโดยภาพรวมอยู่ในระดับ

ปานกลาง โดยในด้านพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวันและพฤติกรรมการจัดการขยะจากถุงพลาสติกอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

1.3.3 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความรู้เกี่ยวกับ

ถุงพลาสติกของครอบครัวในภาพรวม พบว่า อายุ รายได้ และลักษณะที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปร เพศ สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกของครอบครัว ระดับการศึกษา และอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกของครอบครัวในภาพรวม เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความรู้ในแต่ละด้าน โดยในด้านความรู้เรื่องกับพลาสติกและถุงพลาสติก พบว่า สถานภาพการสมรส และอายุมีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องกับพลาสติกและถุงพลาสติกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปร เพศ จำนวนสมาชิกของครอบครัว ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และลักษณะที่อยู่อาศัย ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องกับพลาสติกและถุงพลาสติก และในด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะถุงพลาสติกพบว่า เพศ อายุ สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และลักษณะที่อยู่อาศัย ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะถุงพลาสติก

1.3.4 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้

ถุงพลาสติกของครอบครัวในภาพรวม พบว่า สถานภาพการสมรส อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และลักษณะที่อยู่อาศัยของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปร เพศ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในภาพรวม เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน โดยในด้านความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวัน พบว่า อายุ อาชีพ รายได้ และลักษณะที่อยู่อาศัยของผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปร เพศ สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว และระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวัน และในด้านความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมจัดการขยะจากถุงพลาสติก พบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และลักษณะที่อยู่อาศัยของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจัดการขยะจากถุงพลาสติกของผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 ส่วนตัวแปร เพศ สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว และรายได้ไม่มี ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะจากถุงพลาสติก

1.3.5 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกกับพฤติกรรม การใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวันของครอบครัวในภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์ระดับต่ำ

2. อภิปรายผลการวิจัย

2.1. ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี

การศึกษาเรื่องความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี ผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวส่วนใหญ่มีความรู้ระดับสูง เมื่อพิจารณารายด้าน โดยในด้านความรู้เรื่องพลาสติกและถุงพลาสติกอยู่ในระดับสูง และด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะอยู่ในระดับปานกลางแสดงให้เห็นว่าผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติก โดยเฉพาะในเรื่องความรู้เรื่องพลาสติกและถุงพลาสติกมากกว่าความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะจากถุงพลาสติก ทั้งนี้เนื่องมาจากकरणรงค์ให้ความรู้เรื่องพลาสติกและถุงพลาสติกจากกระแสकरणรงค์ลดโลกร้อนในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน อีกทั้งคนส่วนใหญ่จะคุ้นเคย และทราบกันอยู่แล้วว่าถุงพลาสติกชนิดใดใช้บรรจุอาหารร้อนหรือชนิดใดใช้บรรจุอาหารเย็น (สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม : 2554) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อารี ปัญญากรณ์ (2535) ที่พบว่า กลุ่มแม่บ้านส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องพลาสติกกับอาหารและสิ่งแวดลอม ในระดับสูง โดยกลุ่มตัวอย่างสามารถตอบถูกในเรื่องชนิดของถุงพลาสติกที่เป็นถุงเย็นเหมาะกับการใส่อาหารร้อนจัดเพื่อให้เย็นเร็วขึ้น และถุงหูหิ้วเป็นถุงพลาสติกที่ใช้แล้วนำมาเติมสีลงไปให้ดูสวยงามตอบถูกจำนวนมาก

2.2 พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี

การศึกษาพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี ผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวอยู่ใน

ระดับปานกลาง ทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวัน และด้านการกำจัดขยะจากถุงพลาสติก โดยมีพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวันที่อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ คือ การเลือกใช้ตามคุณสมบัติของถุงพลาสติก รองลงมา คือ การซื้ออาหารที่บรรจุถุงพลาสติกมารับประทานที่บ้าน และการซื้อวัตถุดิบในการประกอบอาหารบรรจุในถุงพลาสติก ส่วนการมีพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวันระดับปานกลาง คือ ผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวและบุคคลในครอบครัวใช้ถุงร้อนใส่อาหารที่มีอุณหภูมิปกติและอุณหภูมิสูง และการมีพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวันระดับต่ำ คือ ผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวและบุคคลในครอบครัวใช้ถุงร้อนใส่อาหารเพื่อเก็บในช่องแช่แข็ง จากพฤติกรรมข้างต้นจะเห็นได้ว่าคนส่วนใหญ่จะใช้ถุงพลาสติกสำหรับบรรจุอาหารสำเร็จรูปและวัตถุดิบสำหรับบรรจุอาหาร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากถุงพลาสติกเป็นภาชนะที่จัดหาได้ง่ายและสะดวกต่อการใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุรวุฒิ สงครามศรี (2548: 52- 102) ที่ระบุว่าผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่จะใช้ถุงพลาสติกในการถนอมอาหาร บรรจุอาหารและเครื่องดื่ม เนื่องจากบรรจุภัณฑ์พลาสติกเป็นบรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม มีขนาดและรูปแบบหลากหลายชนิด มีความสะดวกซื้อ นอกจากนี้จากการศึกษาของ บรรดิษฐ์ พระประทานพร (2553) พบว่าพฤติกรรมการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่เป็นถุงพลาสติกมากที่สุด และความถี่ในการซื้อสินค้าที่ใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกทุกวัน โดยใช้ถุงพลาสติกสำหรับบรรจุอาหารสด ซึ่งเหตุผลที่ซื้อและใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกเนื่องจากใช้งานได้สะดวก อีกทั้งผลการศึกษาของ มานพ วรจิตจันงค์ (2548) ยังพบว่าผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่จะซื้อถุงพลาสติกจากร้านของชำทั่วไป (ตลาดร้านข้างทาง) เพื่อใช้เก็บสิ่งของทั่วไป และไว้จัดเก็บอาหารแห้ง และอาหารสด

สำหรับในด้านพฤติกรรมจัดการขยะจากถุงพลาสติก ผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวมีพฤติกรรมในด้านการจัดการขยะจากถุงพลาสติกอยู่ในระดับมาก ใน 3 ข้อ คือ ใช้ถุงร้อนและถุงเย็นครั้งเดียวแล้วทิ้ง รองลงมาคือ การนำถุงหูหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ) ที่ใช้แล้วมาใส่ขยะภายในบ้าน และการซื้อของอุปโภคบริโภคจะพยายามใช้ถุงพลาสติกให้น้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลสำรวจของ กรมควบคุมมลพิษ (2548: 3-7 - 3-11) ที่พบว่าพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีองค์ประกอบของขยะมูลฝอยจำพวกพลาสติกมีปริมาณขยะที่เกิดเพิ่มมากขึ้น ซึ่งการจัดการถุงพลาสติกประเภทหูหิ้วที่ใช้แล้วของครัวเรือนส่วนใหญ่มีวิธีการจัดการถุงพลาสติก โดยครัวเรือนส่วนใหญ่จะเก็บถุงหูหิ้วไว้ใช้เพื่อใส่ขยะมูลฝอย ถึงร้อยละ 77.3 ทั้งถุงหูหิ้วเป็น

ขยะมูลฝอยทันที ร้อยละ 32.8 และเก็บรวบรวมทิ้งเป็นขยะมูลฝอยในคราวเดียวกัน ร้อยละ 29.5 สำหรับการจัดการขยะมูลฝอยถุงพลาสติกประเภทถุงร้อน ถุงเย็น ซึ่งปกติใช้ใส่อาหาร ร้อยละ 86.2 จะทิ้งเป็นขยะมูลฝอยทันทีเมื่อใช้แล้ว และมีครัวเรือนร้อยละ 19.6 ที่เก็บไว้ใส่ขยะมูลฝอย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุภกร ทิมจรัส (2548) พบว่า ผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวนำถุงพลาสติกที่ใช้แล้วมาใส่ของอีกครั้ง ส่วนพฤติกรรมในการจัดการขยะที่มีผู้ตอบอยู่ในระดับต่ำ คือ การนำถุงพลาสติก/ถุงหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ) ที่ใช้แล้วมาเก็บรวบรวมเพื่อขายให้แก่รถซาเล้ง หรือร้านขายของเก่า อีกทั้งผลการศึกษาของ เปรมมิกา ปลาสุวรรณ (2549) พบว่า การกำจัดขยะพลาสติกในครัวเรือนของประชาชน เขตตำบลน้ำแพร่ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่จะเผา รองลงมารวบรวมไว้ขาย และการนำกลับมาใช้ซ้ำ สำหรับการนำถุงพลาสติกที่ใช้แล้วมาเก็บรวบรวมเพื่อขายให้แก่รถซาเล้ง เป็นวิธีการหนึ่งในการจัดการขยะจากพลาสติก ตามที่ เพ็ญนิดา ไชยสายัณห์ (2555) ได้ระบุถึงการจัดการขยะด้วยวิธี 3R คือ Reduce (ลดการใช้) Reuse (การใช้ซ้ำ) และ Recycle (การรีไซเคิล) ซึ่งเป็นหลักการในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการทิ้งขยะมูลฝอย การเก็บขยะชั่วคราวไว้ในภาชนะ การรวบรวมขยะมูลฝอย การขนถ่าย และการขนส่ง การแปลงรูปของขยะมูลฝอย โดยจะคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดทางสุขอนามัย ทัศนียภาพ เศรษฐศาสตร์ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการยอมรับของสังคม โดยวิธีการ Recycle (การรีไซเคิล) คือการนำไปขาย/บริจาค/นำเข้าธนาคารขยะ/กิจกรรมขยะแลกไข่ เพื่อเข้าสู่วงจรของการนำกลับปรีไซเคิล แต่สำหรับการนำไปขายร้านรับซื้อของเก่ากับรถซาเล้งมักไม่รับซื้อถุงร้อน ถุงเย็น และถุงหิ้วขนาดเล็ก เนื่องจากมีความสกปรกปนเปื้อนสูง ทำความสะอาดได้ยาก เสียเวลาในการทำความสะดวก เปลืองพื้นที่ จัดเก็บ และใช้แรงงานมาก (ศูนย์ปฏิบัติการวิศวกรรมพลังงานและสิ่งแวดล้อม: 2546)

2.3 การหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติก

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรีในภาพรวม พบว่า อายุ รายได้ และลักษณะที่อยู่อาศัยของผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน เพศ สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา และอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกในภาพรวม เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความรู้เรื่องพลาสติกและถุงพลาสติก

พบว่า สถานภาพการสมรส และอายุของผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความรู้อะไรเรื่องพลาสติกและถุงพลาสติกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน เพศ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และลักษณะที่อยู่อาศัยไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้อะไรเกี่ยวกับพลาสติกและถุงพลาสติก

จากผลการศึกษาข้างต้นจะพบว่าส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ระบุว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับความรู้อะไรเกี่ยวกับพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี มีเพียงอายุ รายได้ และลักษณะที่อยู่อาศัยของผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับความรู้อะไรเกี่ยวกับพลาสติก ส่วนสถานภาพการสมรส และอายุของผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความรู้อะไรเรื่องพลาสติกและถุงพลาสติก ทั้งนี้เนื่องจากผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวบางส่วนยังขาดความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของพลาสติก และคุณสมบัติของพลาสติก ซึ่งส่งผลต่อความรู้ในเรื่องถุงพลาสติก โดยข้อมูลที่จะทราบมักเป็นความรู้ในเรื่องของมลภาวะหรืออันตรายต่อสิ่งแวดล้อม/โลกร้อนมากกว่าอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี (สุรวิทย์ สงครามศรี 2548: 52- 102) ที่พบว่า ผู้บริโภคยังขาดความรู้ และความเข้าใจในการเลือกซื้อ ตลอดจนวิธีการเลือกใช้ภาชนะพลาสติกแต่ละประเภทที่ถูกต้อง ส่งผลให้สารเคมีต่างๆ ปนเปื้อนลงไปในการอาหารได้ แต่กระนั้นอาจมีผู้บริโภคบางส่วนที่มีรายได้สูง ซึ่งมีโอกาสในการเลือกซื้อสินค้าบริโภคจากภัตตาคาร หรือร้านอาหารที่มีราคาค่อนข้างสูงและ/หรือเข้าร่วมโครงการรณรงค์ลดโลกร้อน โดยการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์รักษาสิ่งแวดล้อมทดแทนถุงพลาสติก จึงมีโอกาสรู้เรื่องบรรจุภัณฑ์ที่ป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ นอกจากนี้ผู้ที่มีสถานภาพสมรสหรือกลุ่มที่มีครอบครัวจะใส่ใจกับสุขภาพของสมาชิกในครอบครัว รวมถึงผู้ที่มีอายุมากอาจมีประสบการณ์ในการเลือกซื้ออาหาร

สำหรับในด้านความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความรู้อะไรเกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกพบว่า เพศ อายุ สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และลักษณะที่อยู่อาศัย ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้อะไรเกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้ เนื่องจากคนทั่วไปมีโอกาสได้รับรู้ในเรื่องเกี่ยวกับมลภาวะและกระแสโลกร้อน ซึ่งมีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในรูปแบบต่างๆ จากช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง ทั้งการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน (สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม: 2554, พิซิด สกุตพราหมณ์: 2531)

ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เปรมมิกา ปลาสุวรรณ (2549) ผู้บริโภคส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องขยะพลาสติกจากโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ จากคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือจากประสบการณ์ตรงในวิถีชีวิต นอกจากนี้ ผลการศึกษาของ ชูเกียรติ เจริญเอง (2547) ที่ระบุว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยเปียก ขยะมูลฝอยแห้ง และขยะมูลฝอยอันตราย การทิ้งขยะมูลฝอยในถังขยะที่หน่วยงานราชการเตรียมไว้ให้ ดังนั้นความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะจากถุงพลาสติกจึงไม่สัมพันธ์กับคุณลักษณะส่วนบุคคล

2.4 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้

ถุงพลาสติก

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในภาพรวม พบว่า สถานภาพการสมรส อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และลักษณะที่อยู่อาศัยของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเพศ และจำนวนสมาชิกในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในภาพรวม เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน โดยในด้านความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวัน พบว่า อายุ อาชีพ รายได้ และลักษณะที่อยู่อาศัยของผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเพศ สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว และระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวัน และในด้านความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการจัดการขยะจากถุงพลาสติก พบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และลักษณะที่อยู่อาศัยของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะจากถุงพลาสติกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเพศ สถานภาพการสมรส และจำนวนสมาชิกในครอบครัว และรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการกำจัดถุงพลาสติก ซึ่งส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

การที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลบางด้านไม่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติก อาจเนื่องมาจากการเลือกซื้ออาหารในปัจจุบันผู้ขายจะเป็นผู้กำหนดภาชนะ โดยเฉพาะถุงพลาสติกใส่อาหารและถุงใส่ของ พ่อค้าแม่ค้าและผู้ผลิตหรือจำหน่ายอาหารนิยมบรรจุอาหารลงในถุงพลาสติก และเมื่อลูกค้าซื้อของก็นิยมใส่ถุงก๊อบแก๊บให้ลูกค้าเพื่อความสะดวกในการจำหน่าย

ลินค้ำ (สมนึก ชัชวาลย์ 2543: 129) และผลการวิจัยที่พบว่า เพศ จำนวนสมาชิกในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในภาพรวม ส่วน เพศ สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว และระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวัน และเพศ สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว และรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะจากถุงพลาสติกนั้น อาจเกิดจากการหลงลืมหรือขาดความใส่ใจในเรื่องดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (2554) ที่พบว่า คนส่วนใหญ่จะคุ้นเคยว่าถุงพลาสติกชนิดใดที่ใช้บรรจุอาหารร้อน หรือสำหรับอาหารเย็น แต่มีบางครั้งอาจหลงลืมและใช้ถุงพลาสติกผิดประเภท อีกทั้งจากผลการศึกษาของจุฑาทิพย์ ชนินทร์อารักษ์ (2540) ที่พบว่า การซื้ออาหารจากแหล่งจำหน่ายที่ต่างกัน อาจได้รับบรรจุภัณฑ์อาหารต่างชนิดและแตกต่างกัน เช่น ซื้อผลิตภัณฑ์อาหารจากซูเปอร์มาร์เก็ต อาจได้รับบรรจุภัณฑ์ที่แตกต่างจากการซื้ออาหารจากตลาดสด เป็นต้น นอกจากนี้ผลการศึกษาของ อรัญ หาดยี่สาบ และสุวิมล กิรติพิบูล (2552) ยังพบว่าถุงพลาสติกที่พ่อค้าแม่ค้าใช้ตามท้องถนน มีการระบุฉลากประเภทของถุงพลาสติกผิดพลาดจากผู้ผลิตถุงพลาสติก (โรงงาน) โดยเฉพาะถุง PE ซึ่งควรเป็น ถุงเย็นแต่ผู้ผลิตถุงพลาสติกระบุฉลากเป็นถุงร้อน ทำให้ผู้ใช้เข้าไปใส่อาหารและเครื่องดื่มร้อนโดยไม่รู้ตัว และอาจเป็นอันตรายผู้บริโภคได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้ที่มีความรู้เรื่องถุงพลาสติก ถ้าหากได้รับข้อมูลที่ผิดก็อาจทำให้เลือกใช้ภาชนะที่ผิดประเภทได้

2.5 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัว

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในภาพรวม พบว่า ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวันของครอบครัวในภาพรวม มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกและมีขนาดความสัมพันธ์ระดับต่ำ ($r = .274$) อย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยนั้น แสดงให้เห็นว่าหากผู้จัดหาอาหารของครอบครัวมีความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกมาก ย่อมมีพฤติกรรมในการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวันอย่างถูกวิธี หรืออธิบายได้ว่าความรู้มีผลต่อการปฏิบัติตนหรือพฤติกรรมในการใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวันอย่างถูกต้อง ซึ่งผู้บริโภคหรือประชาชนทั่วไปหากได้รับความรู้เกี่ยวกับพลาสติกและถุงพลาสติกทั้งในมิติของประโยชน์และโทษภัยจากการใช้อย่างถูกต้อง จากการประชาสัมพันธ์ในสื่อประเภทต่าง ๆ ที่มาจากหลากหลาย

ช่องทางก็จะทำให้คนเหล่านั้นมีความรู้เพิ่มมากขึ้น และนำไปสู่พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกอย่างถูกต้องและเหมาะสม สำหรับในประเด็นขนาดของความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับต่ำ อาจเนื่องมาจากการมีความรู้มากย่อมทำให้มีแนวโน้มด้านพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกได้อย่างถูกต้องตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กาญจนา สุขบัว (2551) ที่พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อน และพฤติกรรมลดภาวะโลกร้อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางบวกและมีความสัมพันธ์ระดับต่ำ และผลการศึกษาของ โฉมหญิง ประจักษ์ (2551) ยังพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยความรู้และคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติกของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .30 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

3.1.1 ด้านความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติก เนื่องจากผู้บริหาร โภคส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องถุงพลาสติก โดยเฉพาะความรู้เรื่องพลาสติกและถุงพลาสติกมากกว่าความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะจากถุงพลาสติก ทั้งนี้เนื่องมาจากการรณรงค์ให้ความรู้เรื่องพลาสติกและถุงพลาสติกจากกระแสรณรงค์ลดโลกร้อนในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน อีกทั้งคนส่วนใหญ่จะคุ้นเคยและทราบกันอยู่แล้วว่าถุงพลาสติกชนิดใดใช้บรรจุอาหารร้อน และชนิดใดใช้อาหารเย็น แต่เมื่อพิจารณาลงไปในรายละเอียดยังพบว่าผู้บริหาร โภคบางส่วนยังขาดความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของพลาสติก และคุณสมบัติของพลาสติก ซึ่งส่งผลต่อความรู้ในเรื่องถุงพลาสติก โดยในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลโดยทั่วไปจากภาครัฐส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลความรู้ในเรื่องของมลพิษหรืออันตรายต่อสิ่งแวดล้อม/โลกร้อนมากกว่าอันตรายต่อสุขภาพ ดังนั้น ภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับพลาสติกและถุงพลาสติกในทุกมิติ ตั้งแต่กระบวนการผลิต คุณสมบัติ/ชนิดของพลาสติกและถุงพลาสติก การใช้งานอย่างถูกวิธี รวมถึงวิธีในการจัดการกับขยะประเภทพลาสติกและถุงพลาสติก ตลอดจนอันตรายจากพลาสติกและถุงพลาสติก โดยให้มีการประชาสัมพันธ์ในหลายช่องทาง เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ป้ายประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง

3.1.2 ด้านพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติก เนื่องจากคนในปัจจุบันที่นิยม

รับประทานอาหารปรุงสำเร็จจากนอกบ้านหรือสถานที่อื่น ๆ (Cooked Food) หรืออาหารพร้อมรับประทาน (Ready to Eat) ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ชายจะเป็นผู้จัดหาภาชนะสำหรับใส่อาหาร จึงทำให้ผู้บริโภคหลายในเรื่องความปลอดภัยจากภาชนะสำหรับใส่อาหาร นอกจากนี้ ถุงพลาสติกยังเป็นภาชนะที่จัดหาได้ง่ายและสะดวกต่อการใช้งาน ดังนั้น จึงควรมีการการรณรงค์เกี่ยวกับการลดการใช้ถุงพลาสติกควรมีการรณรงค์อย่างต่อเนื่องและขยายกลุ่มความร่วมมือ เช่น จากร้านค้าประเภทมินิมาร์ทซึ่งมีกระจายอยู่ทั่วประเทศ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการเลือกใช้วัสดุอื่นทดแทนถุงพลาสติก ตลอดจนการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการกับขยะที่เกิดจากพลาสติกและถุงพลาสติก โดยให้มีหน่วยงานภาครัฐเป็นส่วนในการสนับสนุน รวมถึงภาคเอกชน ตลอดจนการสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนอื่นที่ประสบความสำเร็จในเรื่องดังกล่าว

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาความรู้และพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของผู้บริโภคในพื้นที่อื่น เพื่อจะได้ทราบข้อมูลอย่างกว้างขวาง และทำการเปรียบเทียบความรู้และพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของผู้บริโภคในแต่ละพื้นที่ เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการให้ความรู้และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้บริโภค

3.2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของผู้บริโภค โดยวิธีการสังเกตพฤติกรรมการใช้ได้จากจุดขายต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการใช้ถุงพลาสติกและแนวทางในการรณรงค์ในด้านต่าง ๆ

3.2.3 ควรมีการศึกษาความรู้ และทัศนคติของผู้บริโภค และผู้ประกอบการ ที่มีต่อภาชนะบรรจุอาหารประเภทถุงพลาสติก เพื่อให้ทราบข้อมูลและแนวทางในการรณรงค์ให้ความรู้ตลอดจนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้สอดคล้องกัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2547) “อุตสาหกรรมถุงพลาสติกและกระสอบพลาสติก”
 สารตั้งเขปออนไลน์ ค้นคืนวันที่ 3 มีนาคม 2553 จาก www.thaifita.com/thaifita/Portals/0/file/vol4Ch_9_plastic.doc
- กรมควบคุมมลพิษ (2548) “รายงานหลักโครงการลดการใช้พลาสติกและโฟม” กรุงเทพมหานคร
 กรมควบคุมมลพิษ
- กรณีศึกษา พุ่มมาก (2547) “พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์
 จังหวัดอุดรดิตถ์” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและ
 พัฒนาท้องถิ่น สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2551) *คู่มือประชาชนเพื่อลด คัดแยก และใช้
 ประโยชน์จากขยะมูลฝอยชุมชน พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร อีชี*
 _____ .(2552) *การกำจัดขยะมูลฝอยแบบฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล กรุงเทพมหานคร
 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*
 _____ .(2553) *มาเรียนรู้เรื่องพลาสติกและโฟม เพื่อลดปัญหาสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร
 อีชี*
 _____ .(2552) *คู่มือแนวทางและข้อกำหนดเบื้องต้นการลดและใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย
 พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร อีชี*
- กระทรวงสาธารณสุข (2552, 19 มกราคม) “ใช้ถุงพลาสติกผิดประเภทเสี่ยงมะเร็ง” แนวหน้า
 หน้า 19
- กระทรวงสาธารณสุข (2553) *คู่มือภาชนะพลาสติกใช้อย่างไรให้ปลอดภัย กรุงเทพมหานคร
 ศูนย์การพิมพ์ แก่นจันทร์*
- กฤต เจนพานิชการ (2550) *เมื่อปลาจะกินดาว 7 (รายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อม 10 เรื่อง
 ประจำปี 2550) สมุทรสาคร แอ๊ปเปิ้ล ฟรินดิง กรุ๊ป*
- กูร์เมท์ แอนด์ คิวชีน (2552) “พลาสติกบรรจุอาหาร” สารตั้งเขปออนไลน์ ค้นคืนวันที่
 24 มกราคม 2553 จาก [http://www.gourmetthai.com/newsite/utrition/nutrition_](http://www.gourmetthai.com/newsite/utrition/nutrition_detail.php?content_code=CONT040)
[detail.php?content_code=CONT040](http://www.gourmetthai.com/newsite/utrition/nutrition_detail.php?content_code=CONT040)

- กาญจนา สุขบัว (2551) “ความรู้และพฤติกรรมการลดภาวะโลกร้อนของนักศึกษามหาวิทยาลัย
ราชภัฏชัยภูมิ” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเกษตรศาสตร์เพื่อพัฒนา
ชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
- จำเนียร ทองกระสัน (2542) “การประยุกต์ใช้หลักการ 5 Rs ในการลดปริมาณขยะของประชาชน
ในเขตเทศบาลเมืองลำปาง” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- จำริญ ยาสมุทร (2527) *การสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- จุฑาทิพย์ ชนินทร์อาร์ักษ์ (2540) “ศึกษาเรื่องการใช้บรรจุภัณฑ์อาหารในหมู่ข้าราชการสตรีสังกัด
กระทรวงสาธารณสุขในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่” ค้นคว้าอิสระปริญญา
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- โหมหญิง ประจักษ์ (2551) “ความรู้และพฤติกรรมในการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติกของ
ประชาชนตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่” ค้นคว้าอิสระปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ชัชพล ทรงสุนทรวงศ์ สมศรี ทองชั้น และศรีธัญญา กังพานิชกุล (2552) “รายงานวิจัยฉบับ
สมบูรณ์ โครงการศึกษาความเป็นไปได้ของการประยุกต์เทคโนโลยีไฟโรไลซิส-แก๊ส
ซิฟิเคชัน มาใช้ในการกำจัดขยะมูลฝอยของชุมชน : กรณีศึกษา อำเภอไทรน้อย จังหวัด
นนทบุรี” นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ชาริสร์ เสนาป่า (2551) “การใช้ถุงพลาสติกของนักศึกษามหาวิทยาลัย” ค้นคว้าอิสระปริญญาศิลป
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ (ภาคภาษาอังกฤษ)
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ชูเกียรติ เจริญเอง (2547) “ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยในชุมชนตำบล
บางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี:กรณีศึกษาหมู่ที่ 3” วิทยานิพนธ์ปริญญา
วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสตร์สิ่งแวดล้อม แขนงวิชาการจัดการทรัพยากร
สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

- ตาลีศา เนียมมณี และเกศศิริ ปั้นธุระ (2549) รายงานการวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- ณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวพลา (2552, 20 มกราคม) “การใช้ถุงพลาสติกผิดประเภทเสี่ยงมะเร็ง” บางกอกทูเดย์ หน้า 35
- ตรีวิทย์ บุญกวีศิลป์ (2547, 3 พฤษภาคม) “รู้ทัน ถุงพลาสติก” กรุงเทพธุรกิจ หน้า 3
- ทัพพัฐพนธ์ บุญญารักษ์ (2552) “พฤติกรรมและทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อแนวทางการลดมลภาวะจากถุงพลาสติกในร้านค้าปลีก ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” ค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประกอบการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- เทวี โพธิ์ผล (2555, 27 กุมภาพันธ์) “อาหารถุงยุคไซเบอร์” สารสังเขปออนไลน์ ค้นคืนวันที่ 10 สิงหาคม 2555 จาก <http://www.consumerprotection.or.th/index.php?mo=3&art=41985961>
- ธงชัย พรรณสวัสดิ์ (2537) ขยะและสารอันตราย กรุงเทพมหานคร คุรุสภาลาดพร้าว
- ธีรพงศ์ กาญจนวงษ์ (2545) “ความรู้ เจตคติและพฤติกรรมของแม่บ้านในการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือนในเคหะชุมชนบ่อนไก่” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
- บรรดิษฐ์ พระประทานพร (2553) “ส่วนประสมทางการตลาดและแรงจูงใจด้านจิตวิทยาที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกสำหรับบรรจุสินค้าอุปโภคและบริโภค” ค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประกอบการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- บัญญัติ คำณูวัฒน์ (2555, 11 เมษายน) “ทำไมต้อง คิดถึง...คิดถุง” คม ชัด ลึก สารสังเขปออนไลน์ ค้นคืนวันที่ 15 ธันวาคม 2555 จาก <http://www.komchadluek.net/detail/20120411/127622/ทำไมต้องคิดถึง...คิดถุง!.html#.UeAeTqw9WFs>

- บุญชม ศรีสะอาด (2552) “การแปลผลเมื่อใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูลแบบมาตราส่วนประมาณค่า” สารระสังเขปออนไลน์ ค้นคืนวันที่ 9 พฤศจิกายน 2555 จาก
<http://www.watpon.com/boonchom/trans.pdf>
- บุญเลิศ วงศ์โพธิ์ (2550) “ความรู้และการปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลชัยสมอทอด อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์”
 ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ประเมษฐ ห่วงมิตร (2550) “พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา
- ปราณี วิเศษ (2547) “การศึกษาการเปลี่ยนแปลงของถุงพลาสติกโพลิโพรพิลีน (พีพี) ที่ใช้บรรจุอาหารขณะร้อน” กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
- ปาจริย์ หละดำ (2550) “พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของครอบครัวริมทะเลสาบสงขลา เทศบาลตำบลสิงหนคร จังหวัดสงขลา” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต แขนงวิชาพัฒนารอบครัวและสังคม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เปรมมิกา ปลาสุวรรณ (2549) “ การรับรู้และปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ต่อการจัดการขยะพลาสติกของประชาชน เขตตำบลน้ำแพร่ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่” การค้นคว้าอิสระ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ผกาพรรณ อินทรวงษา (2550) “การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจำปา อำเภอน้ำเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”
 ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- พระราชบัญญัติอาหาร (ฉบับที่ 295) พ.ศ. 2548” (2548, 30 ธันวาคม) ราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 123 ตอนพิเศษ 1ง หน้า 10-11
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540) *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์* พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- พัชรีย์ ไกรแก้ว (2550) “พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของแม่บ้าน ตรีศึกษา: แม่บ้านเขตเทศบาลตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล
- พัชรินทร์ พันธุ์แน่น และคนอื่น ๆ (2550) การศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการชุมชนธรรมชาติบรรจอาหารแทนภาชนะที่อาจก่อให้เกิดการปนเปื้อนและเป็นภัยต่อสุขภาพ: ตรีศึกษาตลาดน้ำท่าเสา วารสารร่วมพฤษ 25, กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม 110-111
- พิชิต สกุลพราหมณ์ (2531) สุขภาพสิ่งแวดล้อม พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร
ธนาคารพิมพ์
- เพ็ญนิดา ไชยสายัณห์ (2555) การจัดการขยะด้วยวิธี 3R สารระเหยออนไลน์ ค้นคืนวันที่ 27 พฤศจิกายน 2555 จาก http://kcenter.anamai.moph.go.th:81/show_user_info_list.php?SUBORG_ID=29&sel_user_id=390&GROUP_ID=120
- ไพศาล นาคพิพัฒน์ (2550) “พลาสติกกับชีวิตในปัจจุบัน” ใน สารานุกรมไทยฉบับเฉลิมพระเกียรติในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี เล่ม 28 หน้า 231-263
- มนัส สุวรรณ (2539) นิเวศวิทยาของมนุษย์ พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- มนู คลจิตต์ (2550) “ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลศรีนคร อำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย” ค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- มานพ วรจิตจันงค์ (2548) “พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้ถุงซิปล라스틱ของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการตลาด มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
- ยุวดี คาคการณ์ไกล (2542) สถานการณ์ด้านสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย กรุงเทพมหานคร ไชเบอร์เพรส
- รังสรรค์ ปิ่นทอง และสาวิตรี นิษานนท์ (2536) ประโยชน์ และโทษของมูลฝอย กรุงเทพมหานคร ฝ่ายการใช้ประโยชน์จากของเสีย

- ระบบเครือข่ายสารสนเทศด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย (2551) “สัญลักษณ์สำหรับ
พลาสติกที่นำกลับมาใช้ใหม่” สารระสังเขปออนไลน์ ค้นคืนวันที่ 13 เมษายน 2552
จาก <http://teenet.tei.or.th/Question/question.html>
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์ (2547) ระเบียบวิธีการวิจัย กรุงเทพมหานคร
พิมพ์ดีการพิมพ์
- วัลลภ คล้ายพงษ์ และคนอื่นๆ (2553, 29 เมษายน) “มหันตภัยขยะถุง ก่อโลกร้อนน้ำท่วม”
ไทยรัฐ หน้า 5
- ศาสตร์ดียา ศาสตรานุกวัตร (2544) “พฤติกรรมสุขภาพเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของนักเรียน
มัธยมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา” สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกสุขศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- ศิริภรณ์ สวัสดิ์วร (2554, 23 กันยายน) “สข. ชี้เด็กไทยเสี่ยงมะเร็ง-เบี่ยงเบนทางเพศเหตุใช้ผิด
สารพิษในพลาสติกปนเปื้อนสู่อาหาร” แนวหน้า หน้า 24
- ศุภกร ทิมจรัส (2548) “พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนเขตจตุจักร”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
- ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค 1 (2552) “รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด
รายอำเภอ และรายตำบล” (เอกสาร)
- ศูนย์ปฏิบัติการวิศวกรรมพลังงานและสิ่งแวดล้อม (2546) “โครงการศึกษาแนวทางการจัดการ
ผลิตภัณฑ์พลาสติกและโฟม” คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม (2554) “แนวโน้มการลดใช้ถุงพลาสติกในไทย” สารระสังเขปออนไลน์
ค้นคืนวันที่ 30 พฤศจิกายน 2554 จาก [http://www.csri.or.th/columnist/webmaster/
story/1350](http://www.csri.or.th/columnist/webmaster/story/1350)
- สมชาย พวงเพ็ชร์ (2550) “อุตสาหกรรม” ใน สารานุกรมไทย ฉบับเฉลิมพระเกียรติในโอกาส
ฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี เล่ม 2 หน้า 124 – 126

สมนึก ชัชวาลย์ (2543) “รายงานการวิจัยเรื่อง ของเสียจากครัวเรือน : วิธีปฏิบัติและแนวคิดในการจัดการ-แก้ไข” เชียงใหม่ นพบุรีการพิมพ์

สมบัติ ชมภูน้อย (2550) “รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังงาม จังหวัดอุตรดิตถ์” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

สมโบว์ ฉัตรดำรง (2548) “การรับรู้และการมีส่วนร่วมจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลก้งแอน อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต โปรแกรมวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

สมพร ทวการคำดี และคนอื่นๆ (2531) “ปัญหาและอันตรายจากถุงพลาสติกบรรจุอาหาร” วารสารการอนามัยและสิ่งแวดล้อม 11, 3 (กันยายน-ธันวาคม) : 123-128

สากล จินะกุล เพชรดา อ้อชัยภูมิ และระเบียบ ภูผา (2548) คู่มือ ข้อมูลช่วยชาติลดขยะพลาสติก และ โฟม กรุงเทพมหานคร กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนนทบุรี (2554) “ข้อมูลจังหวัดนนทบุรี” สารระสังเขปออนไลน์ ค้นคืนวันที่ 4 ตุลาคม 2554 จาก <http://www.nonthaburitour.com/information/detail.php?id=general>

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (2554) “ทำไม...ถุงหิ้วพลาสติกห้ามใช้บรรจุอาหาร” สารระสังเขปออนไลน์ ค้นคืนวันที่ 8 กรกฎาคม 2554 จาก http://www.ocpb.go.th/ewt_news.php?nid=476&filename=index

สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (2555) “1A 4R สิ่งเล็ก ๆ ที่ช่วยประหยัดพลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อม” สารระสังเขปออนไลน์ ค้นคืนวันที่ 27 เมษายน 2555 จาก <http://202.44.52.249/thaienergynews/EnergyFocusDetail.aspx?id=26>

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (2534) ถุงพลาสติกสำหรับบรรจุอาหาร กรุงเทพมหานคร สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2552) “ปัญหาสิ่งแวดล้อม ภัยใกล้ตัวที่คาดไม่ถึง” สารระสังเขปออนไลน์ ค้นคืนวันที่ 26 พฤศจิกายน 2555 จาก http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/citizen/news/news_environment.jsp

- _____. (2552) *สรุปผลที่สำคัญ การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2551*
กรุงเทพมหานคร บางกอกบลิ๊อค
- _____. (2554) *สรุปผลที่สำคัญ การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2553*
กรุงเทพมหานคร ศรีเมืองการพิมพ์
- _____. (2552) “รายงานสถิติจำนวนประชากร และบ้าน รายอำเภอ ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2552” สาระสังเขปออนไลน์ ค้นคืนวันที่ 26 พฤศจิกายน 2555 จาก http://203.113.86.149/xstat/p5212_01.html
- สิทธิ หลีกภัย (2554) “อย่าปล่อยให้ถุงพลาสติกครองเมือง” สาระสังเขปออนไลน์ ค้นคืนวันที่ 25 สิงหาคม 2554 จาก <http://www.dailynews.co.th/newstartpage/index.cfm?page=content&categoryId=656&contentId=154693>
- สุทธิรักษ์ สุจริตตานนท์ 2549 “ขยะมูลฝอย” ใน สารานุกรมไทย ฉบับเฉลิมพระเกียรติในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี เล่ม 15 หน้า 189-211
- สุธีรัตน์ มหาสิงห์ (2542) “บทบาทสตรีในการจัดการขยะในครัวเรือนพื้นที่เขตสุขาภิบาลบ้านหลวง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่” ค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สุกัญรัตน์ สุธีพรวิโรจน์ (2553, 21 กันยายน) “สงสัยเรื่องการใส่พลาสติก” (ตอนที่ 1) *ไทยนิวส์* หน้า 7
- _____. (2553, 28 กันยายน) “สงสัยเรื่องการใส่พลาสติก” (ตอนที่ 2) *ไทยนิวส์* หน้า 7
- สุรวุฒิ สงครามศรี (2548) การศึกษาเจตคติของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อบรรจุภัณฑ์และอรรถประโยชน์ของบรรจุภัณฑ์สำหรับบรรจุอาหารและเครื่องดื่ม วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- สุรศักดิ์ สัจจบุนทร และเสาวพงศ์ เจริญ (2550) สารานุกรมจากบรรจุภัณฑ์พลาสติกสู่อาหาร สาระสังเขปออนไลน์ ค้นคืนวันที่ 5 สิงหาคม 2554 จาก <http://www.tint.or.th/nkc/nkc51/nkc5101/nkc5101f.html>

สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์ เตือนใจ เกตุษาและบุญมี พันธุ์ไทย (2543) วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางการศึกษา 1 พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ

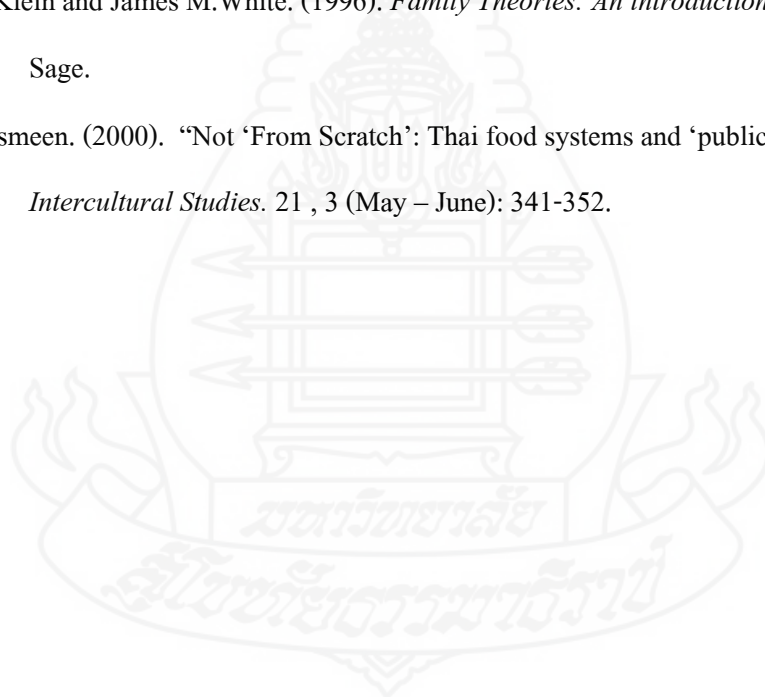
อรัญ หาญสืบสาย และสุวิมล กิรติพิบูล (2552) “โครงการวิจัยการศึกษาความปลอดภัยของบรรจุภัณฑ์อ่อนนุ่มที่ใช้บรรจุอาหารตามท้องถนนในกรุงเทพมหานคร”
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

อารี ปัญญากรณ์ (2535) “ความตระหนักถึงปัญหาของพลาสติกเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของแม่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาสังแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล

อินทรชัย พาณิชกุล (2554, 22 เมษายน) “(อีกครั้ง) กับเรื่องน่ารู้ของถุงพลาสติก” โพสต์ทูเดย์
หน้า C6

David M.Klein and James M.White. (1996). *Family Theories: An introduction*. Thousand Oaks: Sage.

Gisele Yasmeeen. (2000). “Not ‘From Scratch’: Thai food systems and ‘public eating.’” *Journal of Intercultural Studies*. 21 , 3 (May – June): 341-352.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

1. รองศาสตราจารย์ ดร. สำอาง สืบสมาน
สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ประสบการณ์และความชำนาญทางด้านโภชนาการ ความปลอดภัยทางด้านอาหาร
และพฤติกรรมกรรมการบริโภคของมนุษย์
2. รองศาสตราจารย์ ดร. เรณู เวชรัชต์พิมล
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประสบการณ์และความชำนาญทางด้านชีววิทยา วิธีการใช้พลาสติก อันตรายจาก
การใช้พลาสติก วิธีการกำจัดพลาสติก และปัญหามลพิษที่อาจส่งผลกระทบต่อ
สภาพแวดล้อมและสุขภาพของมนุษย์
3. รองศาสตราจารย์ ดร. วสิน อิงคพัฒนากุล
วิทยาลัยสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ประสบการณ์และความชำนาญทางด้านวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิรพล สิ้นธนูวา
คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ประสบการณ์และความชำนาญทางด้านเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม
การฟื้นฟูสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และลดปัญหามลพิษที่อาจส่งผลกระทบต่อ
สภาพแวดล้อมและสุขภาพของมนุษย์

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

แบบสอบถาม

เรื่อง ความรู้ และพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ วิชาเอกพัฒนาครอบครัวและสังคม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผู้ศึกษาจึงขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ตามความเป็นจริง คำตอบที่ได้จะสงวนไว้เป็นความลับและนำมาใช้เพื่อศึกษาวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น

2. แบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับพลาสติก

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในครอบครัว

ส่วนที่ 4 ปริมาณการใช้ถุงพลาสติกในครอบครัว

ส่วนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

3. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง หน้าข้อความหรือเติมข้อความในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงของครอบครัวท่าน โดยแต่ละข้อคำถาม ให้ท่านตอบในฐานะผู้รับผิดชอบจัดหาอาหารของครอบครัว

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่ได้สละเวลาในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. สถานภาพการสมรส

โสด

สมรส

หม้าย /หย่าร้าง

อื่นๆ

3. อายุ.....ปี.....เดือน

4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว (รวมผู้ต่อบด้วย)..... คน

5. ระดับการศึกษา

☐ ประถมศึกษา	☐ มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)
☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือ ปวช.	☐ อนุปริญญาหรือปวส.
☐ ปริญญาตรี	☐ สูงกว่าปริญญาตรี

6. อาชีพ

☐ รับราชการ	☐ รัฐวิสาหกิจ
☐ พนักงานเอกชน/ลูกจ้าง	☐ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
☐ เกษตรกร	☐ แม่บ้าน/พ่อบ้าน
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)	

7. รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน

☐ ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	☐ 10,001 - 20,000 บาท
☐ 20,001 - 30,000 บาท	☐ 30,001 - 40,000 บาท
☐ 40,001 - 50,000 บาท	☐ 50,001 บาทขึ้นไป

8. ลักษณะที่อยู่อาศัยของครอบครัวท่าน

☐ บ้านเดี่ยว	☐ อพาร์ทเมนต์/คอนโดมิเนียม/แมนชั่น
☐ ทาวเฮาส์/ตึกแถว	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับพลาสติก

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างตามความรู้ของท่านเพียงช่องเดียว

ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติก	ใช่	ไม่ใช่
1. ถุงพลาสติกทุกประเภทมีความสะอาดและปลอดภัยเหมาะสำหรับบรรจุอาหาร		
2. ถุงเย็นมีสีขาวขุ่น ลักษณะอ่อนนิ่ม ยืดหยุ่นตัวดี		
3. ถุงร้อนมีลักษณะเป็นถุงใส และไม่มีสีเจือปน		
4. ถุงเย็นมีคุณสมบัติป้องกันความชื้นและทนทานความร้อนถึง 90 องศาเซลเซียส		
5. การเลือกซื้อถุงเย็นที่เหมาะสมควรพิจารณาจากสินค้าที่ระบุว่า “PP”		
6. ถุงหูหิ้ว (ก๊อบแก๊บ) ที่มีสี มีส่วนผสมของพลาสติกเก่าที่ใช้แล้วนำมาหลอมละลายใหม่และเติมสีสังเคราะห์มาใช้		
7. ถุงร้อนที่บรรจุอาหารไม่ควรนำไปแช่แข็งเพราะเปราะแตกง่าย อาจทำให้สารเคมีในถุงร้อนปนเปื้อนในอาหารได้		
8. ถุงเย็นสามารถใช้บรรจุได้ทั้งอาหารร้อนและอาหารเย็น		
9. ถุงหูหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ) สามารถใช้บรรจุและสัมผัสอาหารร้อนได้โดยไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ		
10. อาหารที่บรรจุถุงร้อนสามารถอุ่นในหม้อหุงข้าวหรือหม้อนึ่งได้โดยไม่เป็นอันตรายต่อร่างกาย		
11. การใช้ถุงพลาสติกผิดวิธีทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งได้		
12. ไม่ควรใช้ถุงร้อนเก็บน้ำมันพืชหรือน้ำมันสัตว์ไว้ใช้เป็นเวลานาน		
13. ถุงร้อนสามารถใส่อาหารประเภทหมักดอง (ของดอง) เป็นระยะเวลานานได้		
14. ถุงร้อนสามารถใช้บรรจุอาหารอุ่นในเตาไมโครเวฟที่มีอุณหภูมิสูงได้		
15. อาหารที่ร้อนจัดไม่ควรนำมาใส่ในถุงพลาสติก		
16. ถุงพลาสติกใช้ใส่อาหารแล้วไม่ควรนำมาใช้ใส่อาหารซ้ำอีก		
17. ถุงพลาสติกเหมาะสำหรับเป็นภาชนะในการถนอมอาหาร		

ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติก	ใช่	ไม่ใช่
18. การใช้ถุงหูหิ้ว (ถุงก๊อปปี้) ใส่อาหารประเภทไขมันจะเกิดการเคลื่อนตัวของสารเติมแต่งไปผสมอาหาร เกิดการสะสมในร่างกายอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพได้		
19. การแยกขยะไม่สามารถลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติกได้		
20. การแยกขยะพลาสติก โลหะ แก้ว และขยะอันตราย ควรแยกภาชนะตามประเภทของขยะ		
21. การนำถุงหูหิ้ว (ถุงก๊อปปี้) ที่ใช้แล้วไปใช้ใส่ของไม่สามารถลดปริมาณขยะได้		
22. ถุงหูหิ้ว (ถุงก๊อปปี้) ควรใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้งไม่ควรนำกลับมาใช้ใหม่		
23. การใช้ปิ่นโตแทนถุงพลาสติกไม่สามารถช่วยลดปริมาณถุงพลาสติกได้		
24. รหัส หมายถึง สัญลักษณ์ที่มีติดอยู่ในบรรจุภัณฑ์เพื่อให้ง่ายต่อการแยกชนิดของพลาสติก		
25. สัญลักษณ์ หมายถึง การลดการใช้ถุงพลาสติก		
26. การนำถุงพลาสติกที่ใช้แล้วมาประดิษฐ์สิ่งของเป็นกระบวนการหนึ่งของการรีไซเคิล		
27. การทิ้งถุงพลาสติกตามไหล่ทางหรือบนถนนอาจทำให้เกิดการอุดตันในท่อระบายน้ำได้		
28. การกำจัดถุงพลาสติกด้วยวิธีเผากลางแจ้งเป็นวิธีที่เหมาะสม และไม่ก่ออันตรายต่อสุขภาพ		
29. พื้นที่ฝังกลบขยะที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล สามารถทำเป็นสวนสาธารณะหรือสนามกีฬาได้		
30. การทิ้งขยะถุงพลาสติกควรทิ้งในถังรองรับขยะที่มีข้อความว่า “มูลฝอยย่อยสลาย”		
31. ถุงพลาสติกสามารถกำจัดได้ 2 วิธีคือ การฝังและการเผาที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ซึ่งไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม		

ส่วนที่ 3 ลักษณะพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในครอบครัว

ไม่เคยปฏิบัติ (1) หมายถึง ไม่ปฏิบัติกิจกรรมนั้นเลย

ปฏิบัติน้อยครั้ง (2) หมายถึง การกระทำน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของกิจกรรมดังกล่าว

ปฏิบัติบางครั้ง (3) หมายถึง การกระทำประมาณครึ่งหนึ่งของกิจกรรมดังกล่าว

ปฏิบัติบ่อยครั้ง (4) หมายถึง การกระทำเกินครึ่งหนึ่งของกิจกรรมดังกล่าว

ปฏิบัติทุกครั้ง (5) หมายถึง การกระทำทุกครั้งที่มีกิจกรรมดังกล่าว

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน เพียงช่องเดียว

พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในครอบครัว	การปฏิบัติ				
	(5) ทุกครั้ง	(4) บ่อยครั้ง	(3) บางครั้ง	(2) น้อยครั้ง	(1) ไม่เคย
1. ท่าน/บุคคลในครอบครัวซื้ออาหารที่บรรจุถุงพลาสติกมารับประทานที่บ้าน					
2. ท่าน/บุคคลในครอบครัวซื้อวัตถุดิบในการประกอบอาหารบรรจุในถุงพลาสติก					
3. ท่าน/บุคคลในครอบครัวจะเลือกใช้ถุงพลาสติกตามคุณสมบัติของถุงพลาสติก เช่น ของร้อนใส่ถุงร้อน ของเย็นใส่ถุงเย็น เป็นต้น					
4. ท่าน/บุคคลในครอบครัวจะสังเกตว่าร้านที่ไปซื้อแกงถุง ใช้ถุงพลาสติกใส่อาหารถูกประเภทหรือไม่ก่อนตัดสินใจซื้ออาหาร					
5. ท่าน/บุคคลในครอบครัวซื้ออาหารประเภททอด บั๊ง นึ่ง ต้ม ที่ปรุงเสร็จใหม่ๆ บรรจุในถุงหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ)					
6. ท่าน/บุคคลในครอบครัวเวลาซื้อถุงร้อนมาใช้งานจะดูประเภทของถุงพลาสติกจากฉลากสินค้าก่อนซื้อ					
7. ท่าน/บุคคลในครอบครัวซื้ออาหารจะรับเครื่องปรุงอาหารที่บรรจุในถุงร้อน					
8. ท่าน/บุคคลในครอบครัวใช้ถุงร้อนใส่อาหารที่มีอุณหภูมิปกติและอุณหภูมิสูง					
9. ท่าน/บุคคลในครอบครัวใช้ถุงร้อนใส่อาหารเพื่อเก็บในช่องแช่แข็ง					

พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในครอบครัว	การปฏิบัติ				
	(5) ทุกครั้ง	(4) บ่อยครั้ง	(3) บางครั้ง	(2) น้อยครั้ง	(1) ไม่เคย
10. ท่าน/บุคคลในครอบครัวใช้ถุงเย็นใส่อาหารที่ปรุงสุกใหม่ที่มีอุณหภูมิสูง					
11. ท่าน/บุคคลในครอบครัวใช้ไมโครเวฟอุ่นอาหารที่บรรจุในถุงพลาสติก					
12. ท่าน/บุคคลในครอบครัวใช้ถุงพลาสติกที่บรรจุอาหารอุ่นโดยวิธีนี้					
13. ท่าน/บุคคลในครอบครัวทิ้งขยะทุกชนิดรวมในถุงใบเดียว					
14. ท่าน/บุคคลในครอบครัวแยกประเภทขยะถุงพลาสติกก่อกิ่ง					
15. ท่าน/บุคคลในครอบครัวใช้ถุงร้อนและถุงเย็นครั้งเดียวแล้วทิ้ง					
16. ท่าน/บุคคลในครอบครัวใช้ถุงพลาสติกเสร็จแล้วจะทำความสะอาดเก็บรวบรวมไว้เพื่อขาย					
17. ท่าน/บุคคลในครอบครัวกำจัดขยะถุงพลาสติกด้วยการเผากลางแจ้ง					
18. ท่าน/บุคคลในครอบครัวกำจัดขยะด้วยการบดหุ่บฝั่บขยะ					
19. ท่าน/บุคคลในครอบครัวทิ้งถุงพลาสติกลงในถังขยะที่ระบุว่า “มูลฝอยทั่วไป”					
20. ท่าน/บุคคลในครอบครัวซื้ออาหารกลับบ้าน โดยเลือกซื้อจากร้านที่ใช้วัสดุธรรมชาติในการบรรจุอาหาร					
21. ท่าน/บุคคลในครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรมการรณรงค์ลดการใช้ถุงพลาสติกโดยหน่วยงานต่าง ๆ					
22. ท่าน/บุคคลในครอบครัวซื้อของอุปโภคบริโภคจะพยายามใช้ถุงพลาสติกให้น้อยที่สุด					

พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในครอบครัว	การปฏิบัติ				
	(5) ทุกครั้ง	(4) บ่อยครั้ง	(3) บางครั้ง	(2) น้อยครั้ง	(1) ไม่เคย
23. ท่าน/บุคคลในครอบครัวซื้อสินค้าในห้างสรรพสินค้าโดยหลีกเลี่ยงการรับถุงหูหิ้ว					
24. ท่าน/บุคคลในครอบครัวเลือกซื้ออาหารบรรจุในภาชนะอื่นที่ใช้ซ้ำได้หลายครั้งแทนการใช้ถุงพลาสติก					
25. ท่าน/บุคคลในครอบครัวใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าในการซื้อของที่ตลาด					
26. ท่าน/บุคคลในครอบครัวใช้ถุงพลาสติกหูหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ) ซ้ำมากกว่า 1 ครั้งขึ้นไป					
27. ท่าน/บุคคลในครอบครัวนำถุงหูหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ) ที่ใช้แล้วมาใส่ขยะภายในบ้าน					
28. ท่าน/บุคคลในครอบครัวใช้ถุงร้อน และถุงเย็นที่บรรจุอาหารแล้ว มาทำความสะอาด เพื่อเก็บไว้ใส่อาหารซ้ำในครั้งต่อไป					
29. ท่าน/บุคคลในครอบครัวนำถุงหูหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ) ที่ใช้แล้วตัดตัวเวลาไปใช้ซ้ำของ					
30. ท่าน/บุคคลในครอบครัวมักนำถุงพลาสติก/ถุงหูหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ) ที่ใช้แล้วมาเก็บ รวบรวมเพื่อขายให้แก่รถซาเล้งหรือร้านขายของเก่า					
31. ท่าน/บุคคลในครอบครัวช่วยกันคัดแยกขยะถุงพลาสติกที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ก่อนนำไปทิ้ง					

ส่วนที่ 4 ปริมาณการใช้ถุงพลาสติกในครอบครัว

4.1 โดยปกติการใช้ถุงร้อน (ถุงกับข้าว ถุงใส่หอม กระเทียม) ที่ใช้ภายในครอบครัวของท่าน
ประมาณกี่ใบต่อสัปดาห์

จำนวน ใบต่อสัปดาห์

4.2 โดยปกติการใช้ถุงเย็น (ถุงน้ำแข็งใส่ไอศกรีม ถุงเครื่องคั้นน้ำอัดลมใส่น้ำแข็งทั้งชนิดที่มีหู
และไม่มีหู) ที่ใช้ภายในครอบครัวของท่านประมาณกี่ใบต่อสัปดาห์

จำนวน ใบต่อสัปดาห์

4.3 โดยปกติการใช้ถุงหูหิ้ว (ก๊อบแก๊ป) ใส่สินค้าอุปโภคบริโภคที่ใช้ภายในครอบครัวของท่าน
ประมาณกี่ใบต่อสัปดาห์

จำนวน ใบต่อสัปดาห์

ส่วนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

5.1 ท่านต้องการทราบความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติกในเรื่องใดบ้าง

.....
.....

5.2 ขยะพลาสติกสร้างปัญหาด้านใดกับตัวท่านและครอบครัว

.....
.....

5.3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....
.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ที่ ศธ 0522.21/ว 10

สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

7 มกราคม 2556

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สำออง สืบสมาน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
2. แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวดาวเรือง พันธุ์ดี นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิชาเอกการพัฒนาครอบครัวและสังคม สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับการอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความรู้ และพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาพร้อมนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วศินา จันทศิริ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์

สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์

โทร. 0-2503-3573

โทรสาร 0-2503-3639

ที่ ศษ 0522.21/ว 10

สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

7 มกราคม 2556

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.เรณู เวชรัชต์พิมล

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
2. แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวดาวเรือง พันธุ์ดี นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิชาเอกการพัฒนาครอบครัวและสังคม สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับการอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความรู้ และพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาพร้อมนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วศินา จันทศิริ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์

สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์

โทร. 0-2503-3573

โทรสาร 0-2503-3639

ที่ ศธ 0522.21/109

สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

30 มกราคม 2556

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.วศิน อิงคพัฒนากุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
2. แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวดาวเรือง พันธุ์ดี นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิชาเอกการพัฒนาครอบครัวและสังคม สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับการอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความรู้ และพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาพร้อมนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่ จัดทำนั้นมี ความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วศิน อิงคพัฒนากุล)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์

สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์

โทร. 0-2503-3573

โทรสาร 0-2503-3639

ที่ ศษ 0522.21/ว 10

สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

7 มกราคม 2556

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรพล สินธุนาวา

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
2. แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวดาวเรือง พันธุ์ดี นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิชาเอกการพัฒนาครอบครัวและสังคม สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ได้รับการอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความรู้ และพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาพร้อมนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วดีนา จันทร์ศิริ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์

สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์

โทร. 0-2503-3573

โทรสาร 0-2503-3639

ที่ ศธ 0522.21/334

สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

20 มีนาคม 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ประธานชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดนนทบุรี (นางอริย์ ณรงค์น้อย)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวดาวเรือง พันธุ์ดี นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการพัฒนาครอบครัวและสังคม สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความรู้และพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของครอบครัวในจังหวัดนนทบุรี

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในพื้นที่ 6 อำเภอ ของจังหวัดนนทบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ ดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วศินา จันทรศิริ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์

สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์

โทร. 0-2503-3573

โทรสาร 0-2503-3639

ภาคผนวก ง

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเที่ยงจากสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

Reliability

Notes		
Comments		
Input	Data	C:\Users\laot\Desktop\pretest.sav
	Active Dataset	DataSet1
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	30
	Matrix Input	
Missing Value Handling	Definition of Missing	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	Statistics are based on all cases with valid data for all variables in the procedure.
Syntax		RELIABILITY /VARIABLES=bh1 bh31 bh30 bh29 bh28 bh27 bh26 bh25 bh24 bh23 bh22 bh21 bh20 bh19 bh18 bh17 bh16 bh15 bh14 bh13 bh12 bh11 bh10 bh9 bh8 bh7 bh6 bh5 bh4 bh3 bh2 /SCALE('ALL VARIABLES') ALL /MODEL=ALPHA /STATISTICS=DESCRIPTIVE SCALE /SUMMARY=TOTAL.

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	27	90.0
	Excluded ^a	3	10.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.870	31

Item-Total Statistics		
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted
ใช้อาหารที่บรรจุถุงพลาสติกมารับประทานที่บ้าน	84.4815	258.490
ช่วยกันคัดแยกขยะที่มีถุงพลาสติก	84.7778	251.641
รวบรวมเพื่อขายให้แก่รถซาเล้ง	85.8148	245.234
นำถุงหูหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ) ที่ใช้แล้วตัดตัวเวลาไปใช้ซื้อของ	86.0000	249.077
ใช้ถุงร้อน ถุงเย็นที่บรรจุอาหารแล้วมาทำความสะอาด	86.2222	249.949
ถุงหูหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ) ที่ใช้แล้วมาใส่ขยะ	84.0370	262.037
ใช้ถุงพลาสติกหูหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ) ซ้ำ	85.0741	252.533

Item-Total Statistics		
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted
ใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าในการซื้อของที่ตลาด	85.0370	248.729
ซื้ออาหารที่บรรจุในภาชนะอื่น	85.2963	247.447
หลีกเลี่ยงการขอรับถุงหูหิ้ว	85.1111	252.179
พยายามใช้ถุงพลาสติกให้น้อย	84.5185	257.105
เข้าร่วมกิจกรรมการรณรงค์ลดการใช้ถุงพลาสติก	85.5185	258.721
เลือกซื้อจากร้านที่ใช้วัสดุธรรมชาติ	84.9259	250.148
ทิ้งถุงพลาสติกลงในถังขยะ	85.0000	259.692
กำจัดขยะด้วยการขุดหลุมฝังขยะ	86.4074	264.251
กำจัดขยะถุงพลาสติกด้วยการเผากลางแจ้ง	86.5556	263.641
ใช้ถุงพลาสติกเสร็จแล้วจะทำความสะอาด	86.4074	263.789
ใช้ถุงร้อน และถุงเย็นครั้งเดียวแล้วทิ้ง	83.5185	257.259
แยกประเภทขยะถุงพลาสติกก่อนทิ้ง	85.0370	252.499
ทิ้งขยะทุกชนิดรวมในถุงใบเดียว	84.4815	262.105
ใช้ถุงพลาสติกที่บรรจุอาหารอุ่นโดยวิธีนี้	85.9630	256.114
ใช้ไมโครเวฟอุ่นอาหารที่บรรจุในถุงพลาสติก	86.1852	258.080
ถุงเย็นใส่อาหารที่ปรุงสุกใหม่	86.2593	250.430
ใช้ถุงร้อนใส่อาหารเพื่อเก็บในช่องแช่แข็ง	85.2963	252.370
ถุงร้อนใส่อาหารที่มีอุณหภูมิปกติและอุณหภูมิสูง	84.5185	256.798
รับเครื่องปรุงอาหารที่บรรจุในถุงพลาสติก	84.6296	258.319
ซื้ออาหารประเภททอด ปิ้ง นึ่ง ต้ม	85.2593	261.815
สังเกตร้านที่ไปซื้อแกงถุงใช้ถุงพลาสติก	84.2222	258.256
เลือกใช้ถุงพลาสติกตามคุณสมบัติ	83.7778	255.718
ครอบคร้วซื้อวัตถุดิบในการประกอบอาหาร	84.1852	263.464

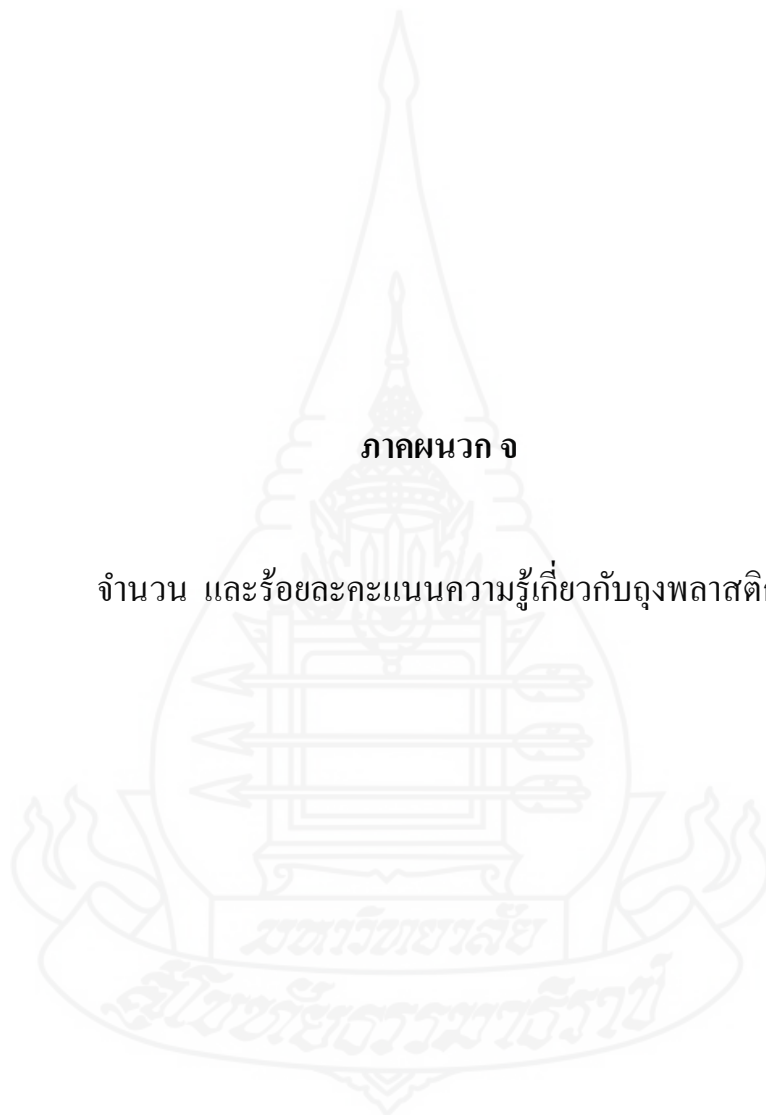
Item-Total Statistics		
	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ซื้ออาหารที่บรรจุถุงพลาสติกมารับประทานที่บ้าน	.419	.866
ช่วยกันคัดแยกขยะที่มีถุงพลาสติก	.451	.864
รวบรวมเพื่อขายให้แก่รถซาเล้ง	.575	.861
นำถุงหูหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ) ที่ใช้แล้วตัดตัวเวลาไปใช้ซื้อของ	.653	.860
ใช้ถุงร้อน ถุงเย็นที่บรรจุอาหารแล้วมาทำความสะอาด	.580	.862
ถุงหูหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ) ที่ใช้แล้วมาใส่ขยะ	.225	.870
ใช้ถุงพลาสติกหูหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ) ซ้ำ	.449	.864
ใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าในการซื้อของที่ตลาด	.572	.861
ซื้ออาหารที่บรรจุในภาชนะอื่น	.518	.863
หลีกเลี่ยงการขอรับถุงหูหิ้ว	.514	.863
พยายามใช้ถุงพลาสติกให้น้อย	.408	.866
เข้าร่วมกิจกรรมการรณรงค์ลดการใช้ถุงพลาสติก	.300	.868
เลือกซื้อจากร้านที่ใช้วัสดุธรรมชาติ	.510	.863
ทิ้งถุงพลาสติกลงในถังขยะ	.264	.869
กำจัดขยะด้วยการขุดหลุมฝังขยะ	.239	.869
กำจัดขยะถุงพลาสติกด้วยการเผากลางแจ้ง	.320	.868
ใช้ถุงพลาสติกเสร็จแล้วจะทำความสะอาด	.241	.869
ใช้ถุงร้อน และถุงเย็นครั้งเดียวแล้วทิ้ง	.421	.865
แยกประเภทขยะถุงพลาสติกก่อนทิ้ง	.431	.865
ทิ้งขยะทุกชนิดรวมในถุงใบเดียว	.246	.869
ใช้ถุงพลาสติกที่บรรจุอาหารอุ่น โดยวิธีนี้	.384	.866
ใช้ไมโครเวฟอุ่นอาหารที่บรรจุในถุงพลาสติก	.338	.867
ถุงเย็นใส่อาหารที่ปรุงสุกใหม่	.527	.863
ใช้ถุงร้อนใส่อาหารเพื่อเก็บในช่องแช่แข็ง	.411	.866
ถุงร้อนใส่อาหารที่มีอุณหภูมิปกติและอุณหภูมิสูง	.350	.867

Item-Total Statistics		
	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
รับเครื่องปรุงอาหารที่บรรจุในถุงพลาสติก	.304	.868
ซื้อถุงร้อนมาใช้งานจะดูประเภทของถุงพลาสติก	.439	.865
ซื้ออาหารประเภททอด ปิ้ง นึ่ง ต้ม	.174	.872
สังเกตร้านที่ไปซื้อแกงถุงใช้ถุงพลาสติก	.275	.869
เลือกใช้ถุงพลาสติกตามคุณสมบัติ	.456	.865
ครอบครัวยุติข้อผิดพลาดในการประกอบอาหาร	.227	.869

Scale Statistics			
Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
87.9630	271.960	16.49121	31

ภาคผนวก จ

จำนวน และร้อยละคะแนนความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติก

จำนวน และร้อยละความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติก

ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติก	ตอบถูกต้อง		ตอบไม่ถูกต้อง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านความรู้เรื่องพลาสติกและถุงพลาสติก				
32. ถุงพลาสติกทุกประเภทมีความสะอาดและปลอดภัย เหมาะสำหรับบรรจุอาหาร	288	72.00	112	28.00
33. ถุงเย็นมีสีขาวขุ่น ลักษณะอ่อนนิ่ม ยืดหยุ่นตัวดี	252	63.00	148	37.00
34. ถุงร้อนมีลักษณะเป็นถุงใส และไม่มีสีเจือปน	349	87.25	51	12.75
35. ถุงเย็นมีคุณสมบัติป้องกันความชื้นและทนทานความ ร้อนถึง 90 องศาเซลเซียส	262	65.50	138	34.50
36. การเลือกซื้อถุงเย็นที่เหมาะสมควรพิจารณาจาก สินค้าที่ระบุว่า “PP”	124	31.00	276	69.00
37. ถุงพลาสติกหูหิ้วที่มีสี มีส่วนผสมของพลาสติกเก่าที่ ใช้แล้วนำมาหลอมละลายใหม่และเติมสีสันทสวยงาม น่าใช้	250	62.50	150	37.75
38. ถุงร้อนที่บรรจุอาหารไม่ควรนำไปแช่แข็งเพราะ เปราะแตกง่าย อาจทำให้สารเคมีในถุงพลาสติก เคลื่อนย้ายสู่อาหารได้	304	75.75	96	24.25
39. ถุงเย็นสามารถใช้บรรจุได้ทั้งอาหารร้อนและอาหาร เย็น	320	80.25	80	19.75
40. ถุงหูหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ) สามารถใช้บรรจุและสัมผัส อาหารร้อนได้โดยไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ	335	83.75	65	16.25
41. อาหารที่บรรจุถุงร้อนสามารถอุ่นในหม้อหุงข้าวหรือ หม้อนึ่งได้โดยไม่เป็นอันตรายแก่ร่างกาย	281	70.25	119	29.75
42. การใช้ถุงพลาสติกผิดวิธีทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการ เกิดโรคมะเร็งได้	359	89.75	41	10.25

ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติก	ตอบถูกต้อง		ตอบไม่ถูกต้อง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
43. ไม่ควรใช้ถุงร้อนเก็บน้ำมันพืชหรือน้ำมันสัตว์ไว้ใช้เป็นเวลานาน	331	82.75	69	17.25
44. ถุงร้อนสามารถใส่อาหารประเภทหมักดอง (ของคอง) เป็นระยะเวลาสั้นได้	270	67.50	130	32.50
45. ถุงร้อนสามารถใช้บรรจุอาหารอุ่นในเตาไมโครเวฟ ที่มีอุณหภูมิสูงได้	315	78.75	85	21.25
46. อาหารที่ร้อนจัดไม่ควรนำมาใส่ในถุงพลาสติก	343	85.75	57	14.25
47. ถุงพลาสติกใส่อาหารแล้วไม่ควรนำมาใช้ใส่อาหารซ้ำอีก	357	89.25	43	10.75
48. ถุงพลาสติกเหมาะสำหรับเป็นภาชนะในการถนอมอาหาร	297	74.25	103	25.75
49. การใช้ถุงหูหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ) ใส่อาหารประเภทไขมัน จะเกิดการเคลื่อนตัวของสารเติมแต่งไปผสมกับอาหาร เกิดการสะสมในร่างกายอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพได้	342	85.75	58	14.25
ด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะจากถุงพลาสติก				
50. การแยกขยะไม่สามารถลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติกได้	208	52.25	192	47.75
51. การแยกขยะพลาสติก โลหะ แก้ว และขยะอันตราย การแยกภาชนะตามประเภทของขยะ	362	90.75	38	9.25
52. การนำถุงหูหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ) ที่ใช้แล้วไปใช้ใส่ของ ไม่สามารถลดปริมาณขยะได้	233	58.25	167	41.75
53. ถุงหูหิ้ว (ถุงก๊อบแก๊บ) ควรใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้งไม่นำกลับมาใช้ใหม่	248	62.00	152	38.00
54. การใช้ปืน โดแทนถุงพลาสติกสามารถช่วยลดปริมาณถุงพลาสติกได้	272	68.00	128	32.00

ความรู้เกี่ยวกับถุงพลาสติก	ตอบถูกต้อง		ตอบไม่ถูกต้อง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
55. รหัส หมายถึง สัญลักษณ์ที่มีติดอยู่ในบรรจุภัณฑ์เพื่อให้ง่ายต่อการแยกชนิดของพลาสติก	283	70.80	117	29.20
56. สัญลักษณ์ หมายถึง การลดการใช้ถุงพลาสติก	110	27.50	290	72.50
57. การนำถุงพลาสติกที่ใช้แล้วมาประดิษฐ์สิ่งของเป็นกระบวนการหนึ่งของการใช้รีไซเคิล	44	11.25	356	88.75
58. การทิ้งถุงพลาสติกตามไหล่ทางหรือบนถนนอาจทำให้เกิดการอุดตันในท่อระบายน้ำได้	372	93.25	28	6.75
59. การกำจัดถุงพลาสติกด้วยวิธีเผากลางแจ้งเป็นวิธีที่เหมาะสม และไม่ก่ออันตรายต่อสุขภาพ	318	79.50	82	20.50
60. พื้นที่ฝังกลบขยะที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลสามารถทำเป็นสวนสาธารณะหรือสนามกีฬาได้	184	46.25	216	53.75
61. การทิ้งขยะถุงพลาสติกควรทิ้งในถังรองรับขยะที่มีข้อความว่า “มูลฝอยย่อยสลาย”	179	44.75	221	55.25
62. ถุงพลาสติกสามารถกำจัดได้ 2 วิธีคือ การฝังและการเผาที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ซึ่งไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม	298	74.50	102	25.50

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวรัชต์พริษฐา พันธุ์ดี
วัน เดือน ปีเกิด	14 สิงหาคม พ.ศ. 2519
สถานที่เกิด	อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ประวัติการศึกษา	บธ.บ. (การตลาด) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา วาสுகีรี พ.ศ. 2542
สถานที่ทำงาน	ศูนย์วิจัยและสร้างเสริมสุขภาพคนไทย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำแหน่ง	ผู้ประสานงาน และผู้ช่วยนักวิจัย

